

Vzdělávací program JSNS

Závěrečná zpráva z dotazníkového
šetření na středních školách v ČR 2020.
Srovnání s roky 2009, 2012, 2014 a 2017.

JSNS.CZ

focus
Marketing & Social Research

Úvod

- Společnost Člověk v tísni, o. p. s., zopakovala v září a říjnu 2020 dotazníkové šetření mezi studenty českých středních škol.
- Celý projekt probíhá pod hlavičkou vzdělávacího programu JSNS a realizovala jej agentura FOCUS.
- Jedná se o páté, opakované šetření tohoto typu. První bylo realizováno na přelomu roku 2008/2009, druhé v lednu 2012, třetí v dubnu a květnu 2014, čtvrté v dubnu a květnu 2017.

Kontakt:

Člověk v tísni, o. p. s.
Vzdělávací program JSNS
Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2

e-mail: karel.strachota@jsns.cz
web: www.jsns.cz

FOCUS – Social Research & Marketing
Vrchlického sad 4, 602 00 Brno
tel.: + 420 532 191 470

e-mail: volek@focus-agency.cz
web: www.focus-agency.cz

- Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR

Obsah

1. Design výzkumu	6
2. Obecná životní očekávání – obavy a naděje	10
3. Životní a školní spokojenost	13
4. Největší problémy místa bydliště, ČR a světa	21
5. Společenská angažovanost	32
6. Postoje k moderním československým dějinám	43
7. Prostředky komunikace	55
8. Zdroje informací	61
9. Demokracie a mezinárodní politika	79
10. Potenciální podpora autoritarianismu	87
11. Politické preference	92
12. Příloha	101

1. Design výzkumu

- ⌋ Získat komplexní obraz o názorech a postojích mladých lidí v následujících oblastech:
 - ⌋ prostředky komunikace,
 - ⌋ názory na konkrétní lokální, celostátní a globální problémy,
 - ⌋ pohled na možnosti občanů ovlivnit řešení problémů,
 - ⌋ přehled o nejčastěji využívaných zdrojích informací,
 - ⌋ politické preference,
 - ⌋ postoje k moderním československým dějinám,
 - ⌋ spokojenost se životem a se školou,
 - ⌋ názory na demokracii a mezinárodní politiku.
- ⌋ Porovnání výsledků z aktuální vlny výzkumu s předchozími empirickými šetřeními z let 2009, 2012, 2014 a 2017 a sledování vývoje názorů a postojů cílové populace v čase.

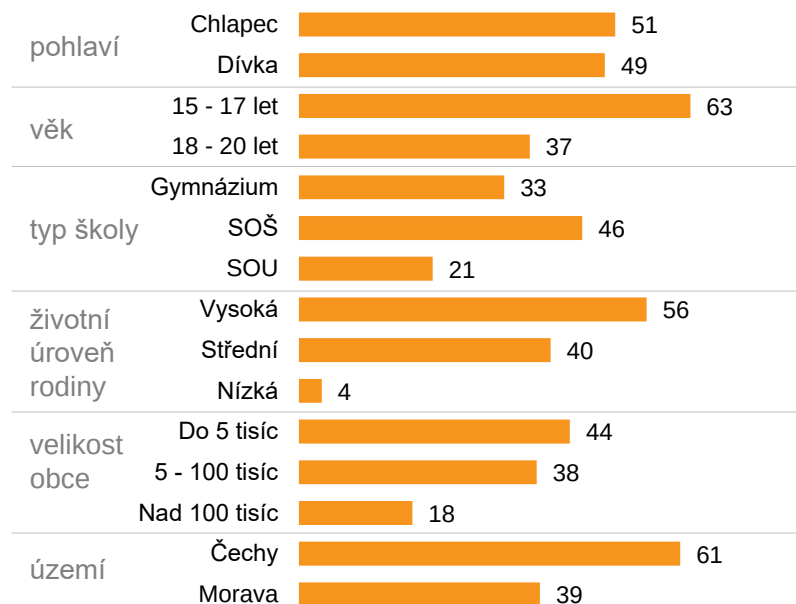
- ⌋ **Kvantitativní výzkum mezi studenty středních škol v ČR**
- ⌋ Pro zachování komparability výzkumu (s daty z let 2009, 2012, 2014 a 2017) byl zachován mechanismus konstrukce výběrového souboru. Metoda selekce škol zahrnutých do výzkumu byla založena na víceetapovém stratifikovaném náhodném výběru (vzhledem k typu školy, regionu a velikosti sídla). Cílem bylo dosáhnout takové reprezentace studentů ve výběrovém souboru, aby odpovídal základním sociodemografickým charakteristikám středoškolských studentů v ČR (pro zpřesnění byla data následně dovážena). V případě odmítnutí vybrané školy byla tato nahrazena na základě své typové a regionální shody se školou doplněnou. V každé oslovené škole byla pro dotazování vybrána pouze jedna třída.
- ⌋ Studenti vyplňovali papírové dotazníky během vyučovací hodiny za dohledu tazatele agentury FOCUS, který je seznámil s pravidly pro vyplnění dotazníku, případně za dohledu proškoleného pedagoga. Vzhledem k aktuální situaci (povinná distanční výuka) byla část souboru získána také formou online dotazování.
- ⌋ Výzkumu se zúčastnilo 58 škol. Průměrně bylo posbíráno 21 dotazníků na každé škole.
- ⌋ **Velikost výběrového souboru:** 1200 respondentů. (Navýšeno o 200 respondentů oproti roku 2017.)
- ⌋ **Zpracování dat:** v programech SPSS a Q Research Software.
- ⌋ Poznámka ke zpracování: procentuální údaje v tabulkách a grafech jsou pro větší přehlednost zaokrouhleny na celá čísla. Z důvodu zaokrouhlení nemusí být výsledný součet procent v některých případech roven 100 %.

Data byla dovážena tak, aby reprezentovala strukturu základního souboru populace středoškoláků z hlediska pohlaví, věku, typu školy a místa bydliště (Čechy/orava).

Struktura dle typu školy vychází z dat MŠMT o počtech studentů středních škol, dostupných na <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>. Žáků gymnazijních oborů je 130 695 (~33 %), žáků středních škol negymnazijního typu s maturitní zkouškou 185 175 (~46 %) a žáků středních škol s výučním listem 86 793 (~21 %).

Životní úroveň rodiny studenta udává subjektivní hodnocení studenta v otázce H01: „Životní úroveň své rodiny považuji za ...“

Územní členění na Čechy a Moravu bylo konstruováno z otázky H07: „Bydlím v kraji ...“ Pardubický kraj byl zařazen do Čech, Vysočina na Moravu.

v %, N = 1200

2. Obecná životní očekávání: obavy a naděje

- Obecná **životní očekávání** představují zvláště u adolescentů klíčové východisko, které rámuje jejich další konkrétní aktivity. Proto jsme se zaměřili na identifikaci tohoto výchozího nastavení studentů a uvozujeme jím následující analýzy.
- Zhruba polovina studentů (52 %) hledí do budoucna s *obavami* a je tomu tak ve všech sledovaných sociodemografických skupinách.
- Naopak *nadějeplný pohled* do budoucnosti deklarovala více než třetina (37%) studentů, nejčastěji z rodin s nevyšší *subjektivně odhadovanou životní úrovní*.
- Nejsilnější obavy vyjadřují studenti, kteří subjektivně hodnotí *životní úroveň svých rodin jako nízkou* (54 %). Tato sociální skupina se odlišuje od ostatních i tím, že více než pětina studentů nedokázala/odmítla na danou otázku odpovědět, podobně tomu bylo jen u *studentů z učilišť*.
- Jak ukazují všechny následující dílčí analýzy, představuje sociální vrženost, respektive *souvislost mezi typem školy a subjektivním hodnocením socioekonomického zázemí* rodiny respondenta, klíč k porozumění životnímu světu studentů.

„Člověk se dívá do budoucnosti s určitými obavami, nebo s určitými nadějemi. Co u Vás dnes převažuje?“ (F05)

U většiny studentů (52 %) převažují při pohledu do budoucnosti obavy. Je tomu tak ve všech sociodemografických skupinách, zejména u dívek a studentů z rodin se střední a nízkou životní úrovní. Naděje převažují u 37 %.

■ Rozhodně naděje ■ Spíše naděje ■ Spíše obavy
■ Rozhodně obavy ■ Nevím / bez odpovědi

v %, N = 1200

		Rozhodně naděje	Spíše naděje	Spíše obavy	Rozhodně obavy	Nevím / bez odpovědi	
	celek	8	29	37	15	11	1200
pohlaví	Chlapec	11	30	33	14	13	607
	Dívka	6	27	41	15	10	588
věk	15 - 17 let	8	29	37	14	11	736
	18 - 20 let	9	27	36	17	11	434
typ školy	Gymnázium	12	26	40	14	8	396
	SOŠ	7	31	36	17	9	546
	SOU	5	29	32	12	22	258
životní úroveň rodiny	Vysoká	10	31	37	12	9	670
	Střední	6	26	37	18	13	485
	Nízká	7	17	29	25	22	44
velikost obce	Do 5 tisíc	8	28	36	15	13	519
	5 - 100 tisíc	9	33	35	14	9	456
	Nad 100 tisíc	9	24	40	14	13	218
území	Čechy	8	30	36	15	11	735
	Morava	9	27	38	14	12	465

3. Životní a školní spokojenost

Více než polovina studentů (56 %) je se svým **životem spokojená** (známka 1–2). Pouze 17 % deklarovalo opačné hodnocení (známka 4–5). Tyto podíly setrvávají v téměř stejné podobě ve všech pěti realizovaných výzkumech. Maximální odchylka nepřekročila pět procent (2009, rok počínající hospodářské krize).

Z hlediska sociodemografických charakteristik diferencuje spokojenost studentů jejich subjektivní hodnocení *životní úrovně rodiny* – čím vyšší, tím vyšší spokojenost. Spokojenější jsou studenti nejlépe hodnotící *životní úroveň své rodiny* (65 %) a *gymnazisté* (59 %). U studentů s *nízkou životní úrovní* převažuje podíl nespokojených nad spokojenými (45 % vs. 27 %). Podobně jako v předchozím výzkumu vidíme i tentokrát silnou *souvislost mezi životní spokojeností, typem školy a subjektivním hodnocením socioekonomického zázemím rodiny* studenta.

Také **školní spokojenost** je s výjimkou výzkumu v roce 2009 setrvalá. Celkově je *spokojeno* 61 % studentů (známky 1–2), 13 % je *nespokojených* (známky 4–5). Spokojenější jsou mladší studenti ve věku 15–17 let, studenti SOŠ a z rodiny s vysokou životní úrovní. V žádné ze sledovaných sociodemografických skupin nepřevažuje nespokojenost. Není bez zajímavosti, že je školní spokojenost jedinou kategorií, která nediferencuje mezi hodnocením gymnazistů a učňů, kteří dokonce deklarovali o procentní bod vyšší podíl jedniček než gymnazisté. Pravděpodobnou příčinou je zvláště vyšší nespokojenost gymnazistů s *využitelností učiva v reálném životě*.

Jde o důvod **školní nespokojenosti**, který byl studenty akcentován nejčastěji (51 %) a jeho váha oproti roku 2017 mírně narostla (o 5 %). Dále studenti kritizují, že učitelé *nepodávají látku zábavně* (32 %, o 4 % méně než v roce 2017) a *přístupují k žákům arogantně* (28 %, o 6 % méně oproti 2017). Více než čtvrtina studentů (27 %) hodnotí školu negativně proto, že je *obecně nebaví učit se*. Jde stejný podíl jako v roce 2017.

Představy studentů, **co by je měla škola naučit**, zůstávají v zásadě podobné jako v roce 2017. Respondenti kladou nadále hlavní důraz na komunikační, resp. rétorické dovednosti: *naučit studenty mluvit cizím jazykem* (59 %) a *naučit je jak vyjádřit svůj názor* (45 %). Jedinou výraznou změnu představuje položka *finanční gramotnost*, která vyskočila z desátého na třetí místo (z 27 % na 41 %). Pokračuje i vzestup váhy kritického myšlení (+7 %), jehož výuku požaduje 26 % studentů.

Nejostřejší rozdíly v představách, co by měla škola (na)učit, panují mezi gymnazisty a uční v oblasti rozvoje *kritického myšlení*, které požaduje 39 % gymnazistů, ale jen 13 % učňů, kteří naopak více akcentují *podporu praktických dovedností* (42 %), o kterou stojí primárně jen 21 % gymnazistů.

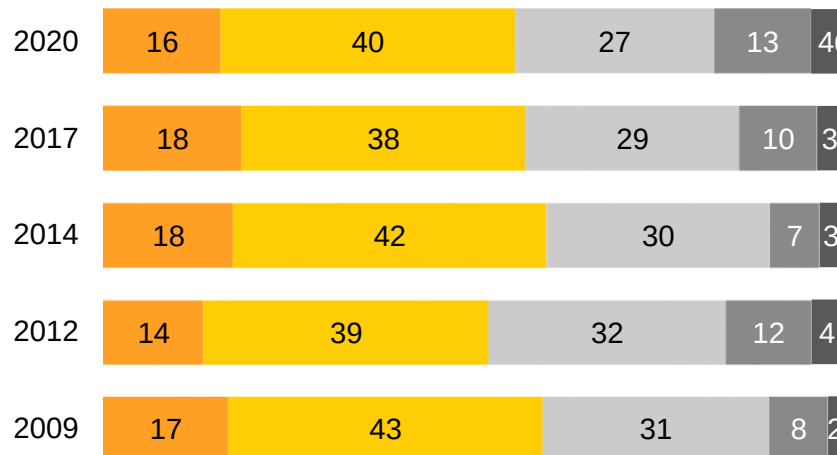
Obecně platí, že rozdílné akcenty odpovídaly typu školy, respektive zaměření výuky. Gymnazisté častěji kladli důraz na *finanční gramotnost, základní vědomosti, vyhledávání a zpracování informací a kritické myšlení*, zatímco studenti SOŠ a SOU dávali přednost *praktickým dovednostem*.

Rozvoj *komunikačně-rétorických* dovedností požadují častěji dívky, které akcentují, aby je *škola naučila vyjádřit svůj názor a rozvíjela jejich schopnost orientovat se ve společenském dění*. Chlapci častěji požadovali rozvoj *kritického myšlení*.

„Vyhádřete na stupnici, jak jste momentálně ve svém životě spokojený/á...“ (F01)

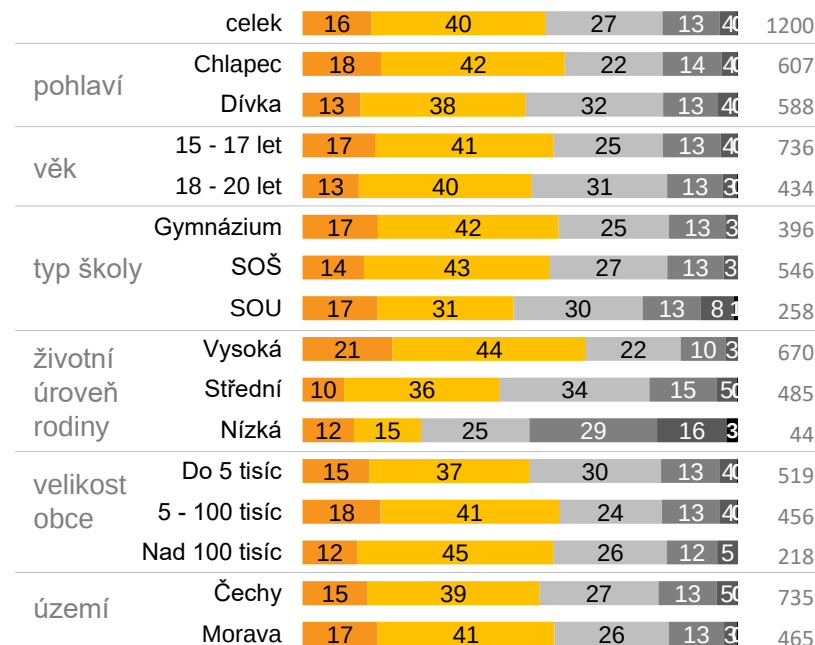
Více než polovina studentů (56 %) je se svým životem spokojená (hodnocení 1–2), pouze 17 % je nespokojených (hodnocení 4–5). Z hlediska sociodemografických charakteristik jsou největší rozdíly ve spokojenosti vzhledem k deklarované životní úrovni studentovy rodiny – čím vyšší životní úroveň, tím vyšší spokojenost. U studentů s nízkou životní úrovní dokonce převažuje podíl nespokojených nad spokojenými.

■ velmi spokojený/á ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ velmi nespokojený/á ■ bez odpovědi

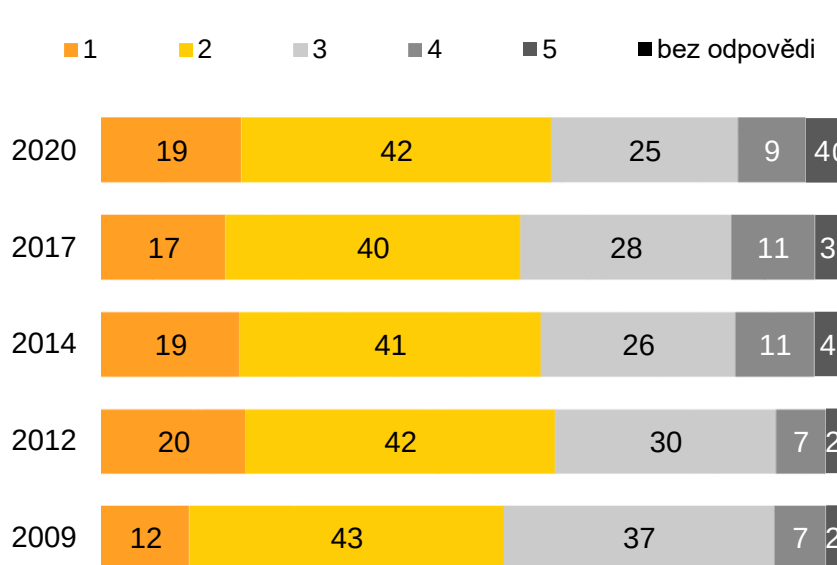
v %, N = 1200

■ velmi spokojený/á ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ velmi nespokojený/á ■ bez odpovědi

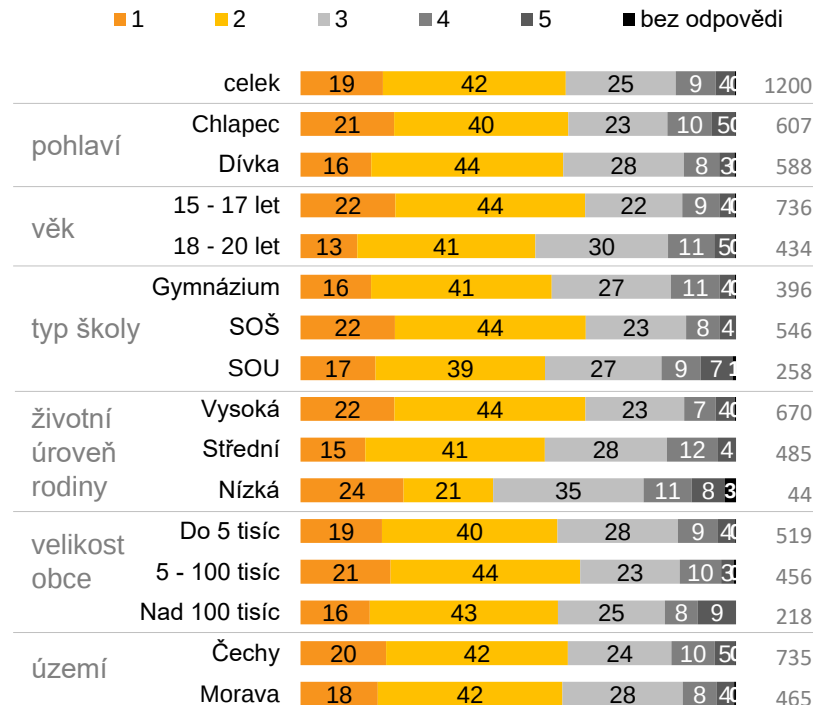

„Oznámkuje (známkou 1 až 5 jako ve škole) Vaši spokojenost se školou, kam chodíte, co se týká kvality vzdělávání.“ (F02)

Se svou školou je spokojeno 61 % studentů (hodnocení 1–2), 13 % je nespokojených (hodnocení 4–5). Hodnocení se od roku 2017 mírně zlepšilo. Spokojenější jsou mladší studenti ve věku 15–17 let, studenti SOŠ a z rodiny s vysokou životní úrovní. V žádné ze sociodemografických skupin nepřevažuje nespokojenost.

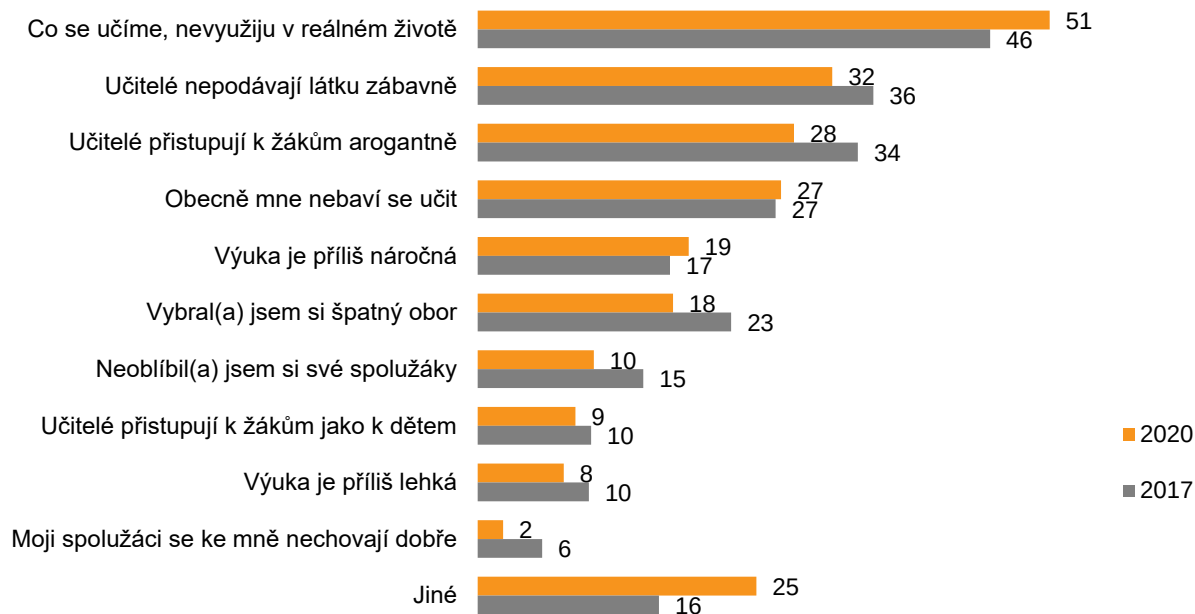

v %, N = 1200

„Pokud jste na předchozí otázku (F02) odpověděl(a) horší známkou než 2, napište hlavní důvody, proč jste ve škole nespokojený/nespokojená.“ (F03)

Studenti, kteří svou školu hodnotí známkou 2 a horší, jsou nespokojeni zejména z důvodu nevyužitelnosti učiva v reálném životě (51 %, nárůst o 5 % od roku 2017). Dále také proto, že učitelé nepodávají látku zábavně (32 %, o 4 % méně než v roce 2017) a přistupují k žákům arogantně (28 %, o 6 % méně oproti roku 2017). 27 % z nich hodnotí školu negativně proto, že je obecně nebaví se učit (stejně jako v roce 2017).

v %, N = 465, hodnotí školu horší
známkou než 2, možnost více odpovědí

„Co by podle vás měla škola studenta naučit?“ (F04)

Nejčastějším požadavkem na školní výuku zůstává naučit studenty mluvit cizím jazykem (59 %, pokles o 10 % od roku 2017). Dle 45 % by škola měla také naučit jak vyjádřit svůj názor. Výrazný nárůst od roku 2017 zaznamenal požadavek výuky finanční gramotnosti (z 27 % na aktuálních 41 %).

			2017	2014	2012
Mluvit cizím jazykem	59	▼	69	41	50
Umět vyjádřit svůj názor	45		47	39	48
Finanční gramotnost	41	▲	27	-	-
Získat základní vědomosti	37		33	36	42
Řešit problémy	37		38	39	39
Získat praktické dovednosti	36		35	32	32
Být schopný orientovat se v dění ve společnosti, ve světě	33		31	33	31
Umět veřejně vystupovat	32	▼	42	25	33
Vyhledávat a zpracovávat informace	31		34	23	29
Kriticky myslet	26	▲	19	8	10
Zvolit si další životní směr (školu, profesi)	24		26	-	-
Spolupracovat s dalšími spolužáky / lidmi	21		18	23	26
Diskutovat	16		17	17	13
Přijímat jinakost	9		8	-	-
Mediální gramotnost	9		5	-	-
Být tvůrčí	8		12	-	-
Pracovat se svými emocemi	6		5	-	-

v %, N = 1200, možnost označit maximálně 5 odpovědí

▲ změna
▼ o 5 % a více

Co má škola naučit dle sociodemografických charakteristik

„Co by podle vás měla škola studenta naučit?“ (F04)

Dívky častěji než chlapci uvádí, že by je škola měla naučit vyjádřit svůj názor a schopnost orientovat se v dění ve společnosti. Chlapci častěji uvádí kritické myšlení. Rozdílné názory dle typu školy odpovídají jejich zaměření – gymnazisté častěji jmenují finanční gramotnost, základní vědomosti, vyhledávání a zpracování informací a kritické myšlení, naopak studenti SOŠ a učilišť častěji uvádí potřebu získat praktické dovednosti.

v %, N (celek) = 1200, možnost označit maximálně 5 odpovědí	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15–17 let	18–20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5–100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Mluvit cizím jazykem	59	61	58	59	59	63	59	54	63	55	42	58	62	57	62	55
Umět vyjádřit svůj názor	45	40	50	48	42	40	49	44	49	40	42	46	44	45	45	46
Finanční gramotnost	41	44	38	40	42	46	38	39	41	42	28	39	42	40	41	40
Získat základní vědomosti	37	35	39	36	40	44	35	33	37	38	36	39	36	36	37	38
Řešit problémy	37	38	36	36	37	37	35	41	36	37	46	40	37	30	36	38
Získat praktické dovednosti	36	39	33	36	37	21	45	42	35	39	34	35	39	34	36	37
Být schopný orientovat se v dění ve společnosti, ve světě	33	27	39	31	36	36	32	28	32	33	37	34	29	38	32	34
Umět veřejně vystupovat	32	32	33	34	30	29	37	29	34	31	30	31	33	34	34	31
Vyhledávat a zpracovávat informace	31	31	31	29	35	38	31	21	30	33	37	30	29	39	31	32
Kriticky myslet	26	31	22	25	27	39	23	13	27	26	16	22	25	39	29	22
Zvolit si další životní směr (školu, profesi)	24	21	26	23	24	25	24	21	24	23	22	24	24	23	23	25
Spolupracovat s dalšími spolužáky/lidmi	21	20	22	23	19	20	23	19	23	19	19	22	20	21	22	20
Diskutovat	16	15	18	16	16	18	15	16	16	16	18	17	15	18	18	14
Přijímat jinakost	9	7	11	10	7	11	8	6	9	8	11	7	9	12	9	8
Mediální gramotnost	9	11	6	9	8	11	9	5	9	8	7	8	9	9	9	7
Být tvůrčí	8	10	6	10	6	8	9	7	8	9	5	9	9	5	8	9
Pracovat se svými emocemi	6	5	8	6	5	8	4	7	6	7	5	6	7	5	6	5

barevně zvýrazněny rozdíly
5 % a více oproti celku

4. Největší problémy místa bydliště, ČR a světa

Největší problémy místa bydliště, ČR a světa: hlavní zjištění

Za největší **problém místa svého bydliště** považují studenti *dopravní situaci* (36 %) a *nedostatek příležitostí ke kulturnímu vyžití* (29 %), což pociťují statisticky významněji dívky. Uvedené hodnoty se neliší významně od posledního výzkumu z roku 2017.

Mezi hlavní problémy patří dále i *špatné mezilidské vztahy a soužití s romskou menšinou*. V obou případech ale poklesl podíl respondentů, kteří je takto označili z 35 %, na 26 % (*špatné mezilidské vztahy*), resp. z 34 % na 25 % (*soužití s romskou menšinou*). Zvláště v případě *soužití s romskou menšinou* jde o potvrzení trendu, který indikovala již předchozí šetření, a to jak na lokální, tak na celostátní úrovni, kde je pokles percipované problémovosti ještě markantnější. Silněji tento problém pociťují chlapci než dívky.

Ve výzkumu byla v tomto roce poprvé použita Bogardusova škála sociální distance, která naznačuje, že vnímání romské menšiny je mezi studenty pozitivnější než u dospělé populace. Vyjdeme-li ze čtyř modelových interakčních vztahů: (a) *intimně blízký*, (b) *kooperativní*, (c) *formální*, (d) *vylučující*, pak necelá polovina studentů (44 %) otevírá modelovému Romovi první, nejbližší typ vztahu. Kooperativní typ vztahu nabízí pětina (21 %) respondentů a formální vztah na velkou distanci by vyhovoval čtvrtině (25 %) respondentů. K exkludujícímu postoji se přihlásila necelá desetina (8 %) studentů. Vyšší míra ochoty přijetí je patrná zejména mezi gymnazisty. Naopak nejméně přijatelní jsou studenti z učilišť a z rodin s nejnižší životní úrovní.

Statisticky nevýznamně oproti roku 2017 se ale snížil podíl respondentů, kteří vidí problém *soužití s Romy* na straně této menšiny (53 %). Silněji tento problém deklarovali studenti z rodin s nejnižší životní úrovní (24 %) a z učilišť (15 %). Nedostatky na straně majoritní společnosti vidí jen 9 % respondentů, pětina vnímá problém na obou stranách.

Ještě výrazněji pokleslo problémové vnímání *migrace/přistěhovalců*, a to jak na úrovni místa bydliště, tak na úrovni ČR. Jde o efekt výrazného omezení role této problematiky ve společenské i mediální agendě.

Je významné, že se dále snižuje podíl respondentů, kteří vidí **problém soužití s cizinci a přistěhovalci** na straně této menšiny. Z téměř poloviny studentů, kteří zastávali tento postoj v roce 2017 (49 %) došlo k poklesu na 37 %. Silněji tento problém deklarovali jen studenti z rodin s nejnižší životní úrovní (24 %) a z učilišť (15%).

Největší problémy místa bydliště, ČR a světa - hlavní zjištění

Poklesla i váha *socioekonomických problémů* (nezaměstnanost). Jde o nepřímý indikátor skutečnosti, že se ekonomická krize způsobená pandemií COVID 19 respondentů ještě plně nedotkla. Stejně je tomu i u *sociálně patologických jevů* (kriminalita, drogy). Obecně kritičtější byli ve vztahu k této agendě studenti z ekonomicky nejslabších rodin.

Na **celospolečenské úrovni** naopak posílilo (proti roku 2017) problémové vnímání *politické reprezentace* a váha problémů spojených s *rasismem*. Výrazně kritičtější vůči politické reprezentaci byli gymnazisté z rodin s nejvyšší životní úrovní (71 %). Jako nový problémový okruh se objevila agenda *epidemie nemoci COVID 19*. Jde o druhé nejobsazenější téma, které vnímá jako problém 41 % respondentů. Není ale bez zajímavosti, že *omezování občanských práv a svobod v souvislosti s epidemií COVID 19* vnímají jako závažnější studenti z učilišť (36 %), a naopak podprůměrně gymnazisté. Pro ty představuje větší problém *konzumní způsob života, pasivita obyvatelstva a genderová nerovnost*. Váhu posledního problému akcentují více studentky.

Zvláště covidová agenda částečně vytěsnila a snížila vnímanou závažnost ostatních okruhů, jejichž váha klesá nebo stagnuje.

Jakkoliv i na celostátní úrovni poklesla jak váha *socioekonomických problémů* (nezaměstnanost), tak váha *sociálně patologických jevů* (kriminalita, drogy) a *migrace*, platí, že tyto jevy vnímají jako závažnější studenti z učilišť a z rodin s nejnižší životní úrovní.

V globální perspektivě narostlo dramaticky vnímání hrozby *klimatické změny*, která dominuje žebříčku klíčových celosvětových problémů (55 %). Nárůst závažnosti tohoto problému pro téměř čtvrtinu respondentů (23%) odsunul na druhé místo obecnou kategorii *války a konflikty* (46 %), kterou následuje nová *agenda COVID 19* (39%). Prudký propad závažnosti vnímání terorismu je v kontextu dvou aktuálních, dynamicky rostoucích témat (klíma, COVID 19) pochopitelný. Výrazně narostlo i vnímání tématu rasismu (37%). Podobně jako u problémů ČR se i u globálních problémů liší nejvíce odpovědi studentů gymnázií a učilišť. Gymnazisté vidí častěji problém ve změnách klimatu, válkách a chudobě rozvojových zemí. Studenti z učilišť častěji uvádí pandemii COVID 19, terorismus, a jiné nemoci.

Největší problémy místa bydliště

„Za největší problémy města/vesnice, ve kterém bydlím, považují: ...“ (B01)

Za největší problém místa svého bydliště považují studenti nejčastěji *dopravní situaci* (36 %) a *nedostatek příležitostí ke kulturnímu vyžití* (29 %). Dívky častěji než chlapci vidí problém v nedostatku příležitostí ke kulturnímu vyžití, chlapci častěji v soužití s romskou menšinou. Podle očekávání se liší odpovědi vzhledem k velikosti bydliště; v malých obcích jsou častější nedostatečné příležitosti ke kulturnímu vyžití, ve velkých obcích je problémem častěji bezdomovectví, drogy a špatné životní prostředí.

			2017	2014	2012	2009
Dopravní situaci	36		33	27	29	39
Nedostatek příležitostí ke kulturnímu vyžití	29		29	31	36	47
Špatné mezilidské vztahy	26	▼	35	33	28	35
Soužití s romskou menšinou	25	▼	34	49	47	45
Bezdomovectví	24		24	27	25	29
Drogy	24	▼	32	40	34	36
Špatné životní prostředí	18	▼	27	26	25	30
Pasivitu obyvatel	17		20	-	-	-
Místní politickou reprezentaci	17		15	17	19	17
Rasismus	13		13	12	14*	17*
Uzavřenost a nesnášenlivost společnosti	13	▼	19	-	-	-
Kriminalitu	12	▼	21	29	26	26
Špatné územní plánování	12		10	-	-	-
Migraci / Cizince a přistěhovalce	10	▼	20	26	28	28
Nezaměstnanost	10	▼	20	35	33	31
Korupci	6		8	12	14	10
Předlužení obyvatel a exekuce	4		8	-	-	-
Jiné	15		13	20	8	8

v %, N = 1200, možnost označit
maximálně 5 odpovědí

▲ změna
▼ o 5 % a více

*2009, 2012: Rasismus a xenofobie

Největší problémy místa bydliště dle sociodemografických charakteristik

„Za největší problémy města/vesnice, ve kterém bydlím, považuji: ...“ (B01)

v %, N (celek) = 1200, možnost označit maximálně 5 odpovědí	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 – 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Dopravní situaci	36	39	33	34	39	34	39	32	35	37	29	37	35	34	36	36
Nedostatek příležitostí ke kulturnímu vyžití	29	23	36	29	32	31	31	23	28	31	29	39	27	9	26	34
Špatné mezilidské vztahy	26	24	27	26	25	17	28	35	24	28	23	28	24	24	25	26
Soužití s romskou menšinou	25	30	20	24	24	23	27	23	26	23	33	15	38	22	26	24
Bezdomovectví	24	22	26	25	23	22	28	22	24	23	34	8	30	53	26	22
Drogy	24	25	21	21	28	20	25	26	23	25	20	15	31	30	26	21
Špatné životní prostředí	18	14	22	19	15	19	17	18	16	19	21	10	19	32	19	16
Pasivitu obyvatel	17	16	19	15	20	23	15	13	16	19	17	21	15	15	17	18
Místní politickou reprezentaci	17	19	15	18	16	18	17	16	18	17	15	16	15	26	18	17
Rasismus	13	12	14	14	11	9	16	12	13	12	18	7	17	18	14	11
Uzavřenost a nesnášenlivost společnosti	13	10	15	12	13	15	13	8	12	13	24	10	13	18	14	11
Kriminalitu	12	13	12	11	14	14	13	9	13	11	12	8	14	20	14	11
Špatné územní plánování	12	13	11	11	13	15	11	10	13	12	12	15	11	8	12	12
Migraci / Cizince a přistěhovalce	10	11	10	10	10	7	11	15	9	10	24	7	11	15	10	10
Nezaměstnanost	10	7	13	9	11	8	11	11	9	12	11	9	12	9	10	10
Korupci	6	8	3	5	6	7	6	2	5	6	7	4	3	16	7	3
Předlužení obyvatel a exekuce	4	5	4	4	4	2	5	6	3	5	14	4	3	7	5	4
Jiné	15	16	14	17	12	15	15	18	16	15	9	19	13	12	15	16

barevně zvýrazněny rozdíly
5 % a více oproti celku

„Za největší problém České republiky považují: ...“ (B02)

Za největší problém ČR považují studenti nejčastěji *politickou reprezentaci* (61 %) a epidemii COVID 19 (41 %). Od roku 2017 vzrostla vnímaná problémovost politické reprezentace a *rasismu*. Největší rozdíly ve vnímání problémů ČR jsou mezi studenty gymnázií a učilišť. Gymnazisté považují častěji za problematickou politickou reprezentaci, korupci, kvalitu vzdělání. Studenti učilišť častěji omezování kvůli epidemii COVID 19, drogy, nezaměstnanost a migraci.

			2017	2014	2012	2009
Politickou reprezentaci	61	▲	53	50	55	49
Epidemii COVID 19	41		-	-	-	-
Rasismus	28	▲	22	16	22*	22*
Ekonomickou situaci	27		23	32	35	23
Špatné mezilidské vztahy	26		28	24	22	25
Omezování obč. práv a svobod v souvislosti s COVID 19	24		-	-	-	-
Korupci	24	▼	40	41	47	37
Drogy	23	▼	29	34	31	39
Nekvalitní školství a vzdělávání	22		26	14	14	12
Soužití s romskou menšinou	21	▼	40	47	55	41
Nezaměstnanost	17	▼	28	55	50	43
Migraci / cizince a přistěhovalce	16	▼	34	24	28	24
Nízkou mediální gramotnost	14		14	-	-	-
Špatné životní prostředí	14		13	14	13	18
Pasivitu obyvatel	13	▼	18	-	-	-
Konzumní způsob života	13		12	12	9	10
Kriminalitu	12	▼	25	29	31	33
Genderovou nerovnost (znevýhodněné postavení žen)	9		-	-	-	-
Příliš velké majetkové nerovnosti	9		-	-	-	-
Předlužení obyvatel a exekuce	7	▼	19	-	-	-
Nekvalitní zdravotní péči	6	▼	13	14	12	19
Vymahatelnost práva (práce soudů a policie)	5	▼	11	12	15	19
Genderovou nerovnost (znevýhodněné postavení mužů)	3		-	-	-	-
Jiné	5		4	3	3	2

v %, N = 1200, možnost označit
maximálně 5 odpovědí

▲ změna
▼ o 5 % a více

*2009, 2012: Rasismus a xenofobie

Největší problémy ČR dle sociodemografických charakteristik

„Za největší problém České republiky považují: ...“ (B02)

v %, N (celek) = 1200, možnost označit maximálně 5 odpovědí	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 - 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Politickou reprezentaci	61	61	61	59	63	72	60	44	66	56	35	61	59	63	60	62
Epidemii COVID 19	41	40	43	43	39	36	44	43	41	42	36	39	42	45	42	41
Rasismus	28	24	31	31	22	25	30	29	29	26	21	31	29	19	28	27
Ekonomickou situaci	27	24	29	25	29	30	26	22	25	30	26	27	23	31	25	29
Špatné mezilidské vztahy	26	25	27	27	24	20	29	30	26	26	33	28	25	24	28	23
Omezování občanských práv a svobod v souvislosti s epidemií COVID 19	24	21	28	24	25	16	25	36	25	24	19	26	25	18	23	27
Korupci	24	33	15	21	30	29	25	15	24	25	20	23	23	28	24	24
Drogy	23	24	22	24	21	12	26	33	22	23	30	25	23	17	23	23
Nekvalitní školství a vzdělávání	22	23	21	22	23	28	21	14	22	23	16	20	22	26	25	18
Soužití s romskou menšinou	21	25	17	19	22	17	22	24	21	21	21	19	24	19	19	24
Nezaměstnanost	17	14	20	15	19	11	17	26	16	19	11	18	18	12	17	18
Migraci / cizince a přistěhovače	16	18	14	17	16	7	18	27	15	18	21	17	15	15	15	18
Nízkou mediální gramotnost	14	18	11	15	13	22	13	6	16	12	11	13	13	21	16	12
Špatné životní prostředí	14	12	16	14	15	15	13	15	13	15	20	13	12	21	14	14
Pasivitu obyvatel	13	12	15	13	14	19	11	8	14	12	12	13	14	13	12	15
Konzumní způsob života	13	11	15	13	12	21	10	5	14	11	18	11	13	17	12	13
Kriminalitu	12	11	12	12	13	7	14	15	13	10	13	12	13	10	12	12
Genderovou nerovnost (znevýhodněné postavení žen)	9	2	16	10	8	14	8	4	9	9	9	8	9	12	9	9
Příliš velké majetkové nerovnosti	9	9	8	8	10	7	10	8	6	11	21	7	10	9	8	9
Předlužení obyvatel a exekuce	7	8	5	5	9	6	7	7	6	7	7	7	5	9	6	7
Nekvalitní zdravotní péči	6	4	7	5	6	6	6	5	6	5	7	5	6	6	6	5
Vymahatelnost práva (práce soudů a policie)	5	6	3	5	5	5	4	7	5	5	5	4	5	6	5	4
Genderovou nerovnost (znevýhodněné postavení mužů)	3	4	2	2	4	3	3	1	2	3	7	2	3	3	3	2
Jiné	5	6	5	5	4	6	4	5	5	5	6	4	5	8	6	3

barevně zvýrazněny rozdíly
5 % a více oproti celku

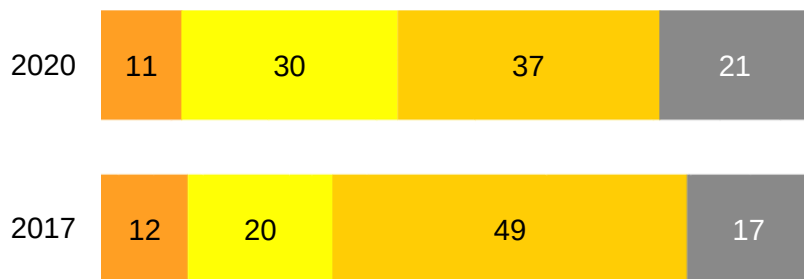
Příčiny problémů soužití s cizinci, přistěhovalci a romskou menšinou

„Soužití s CIZINCI A PŘISTĚHOVALCI ve vaší obci či v ČR považujete za problematické. Hlavní příčiny problémů v tomto soužití spatřujete:“ (B03)

Dle studentů, kteří označují migraci za problém své obce či ČR, jsou častěji příčiny problémů na straně přistěhovalců či na obou stranách (přistěhovalců i české společnosti). Oproti roku 2017 klesl podíl studentů, kteří vidí problémy jen na straně přistěhovalců.

SOUŽITÍ S CIZINCI A PŘISTĚHOVALCI

- Na straně české společnosti
- Na obou stranách rovnoměrně
- Na straně cizinců a přistěhovalců
- Nevím / bez odpovědi

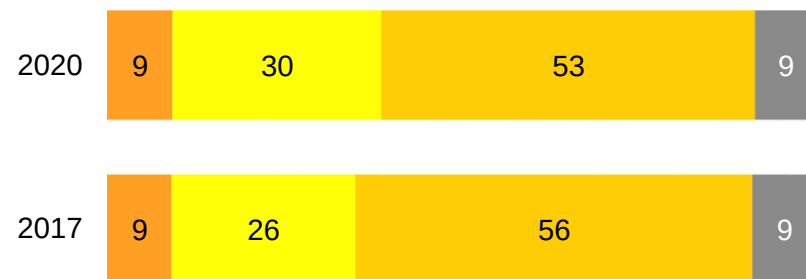
v %, N (2020) = 255, jako jeden z největších problémů ve své obci či v ČR vybrali „migraci/cizince a přistěhovalce“

„Soužití s ROMSKOU MENŠINOU ve vaší obci či v ČR považujete za problematické. Hlavní příčiny problémů v tomto soužití spatřujete:“ (B04)

Dle studentů, kteří označují soužití s romskou menšinou za problém své obce či ČR, jsou častěji příčiny problémů na straně Romů (53 %). Oproti roku 2017 tento podíl pouze mírně klesl.

SOUŽITÍ S ROMSKOU MENŠINOU

- Na straně české společnosti
- Na obou stranách rovnoměrně
- Na straně Romů
- Nevím / bez odpovědi

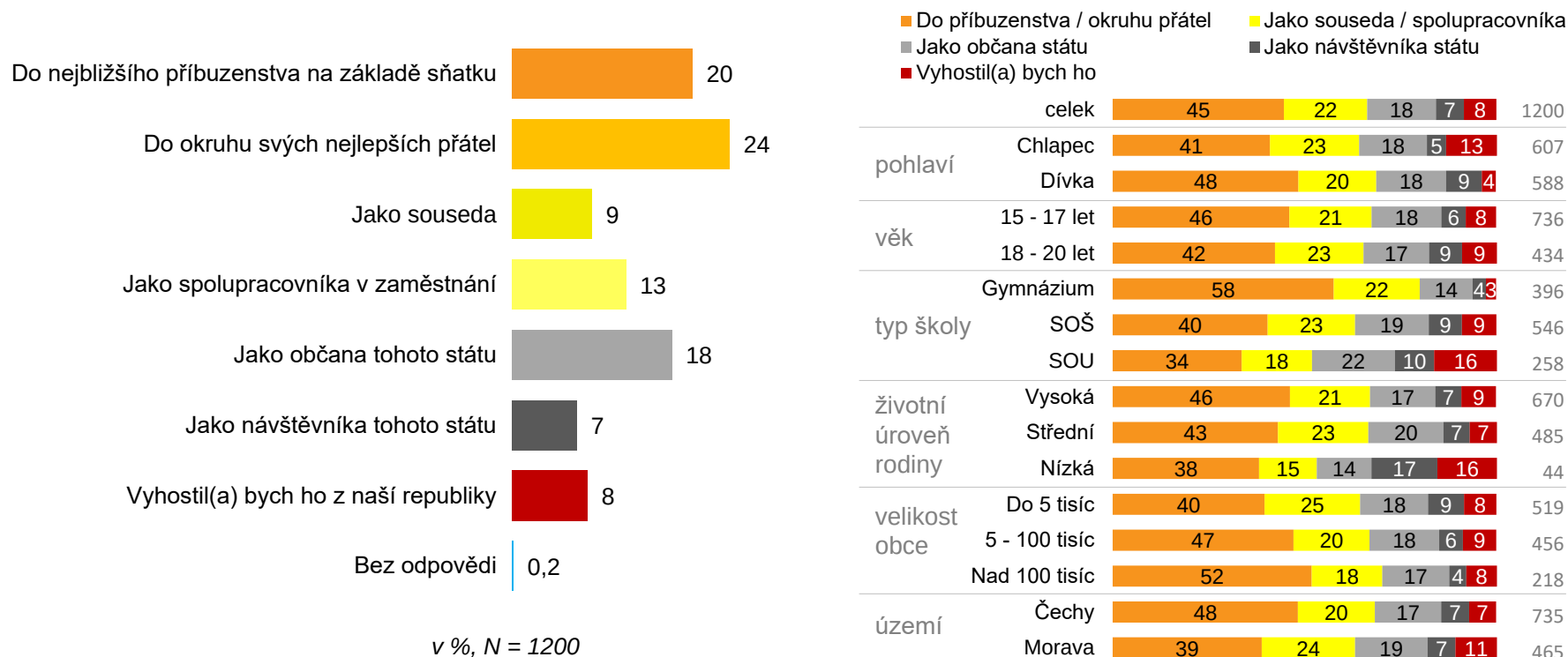

v %, N (2020) = 413, jako jeden z největších problémů ve své obci či v ČR vybrali „soužití s romskou menšinou“

Ochota přijmout Roma

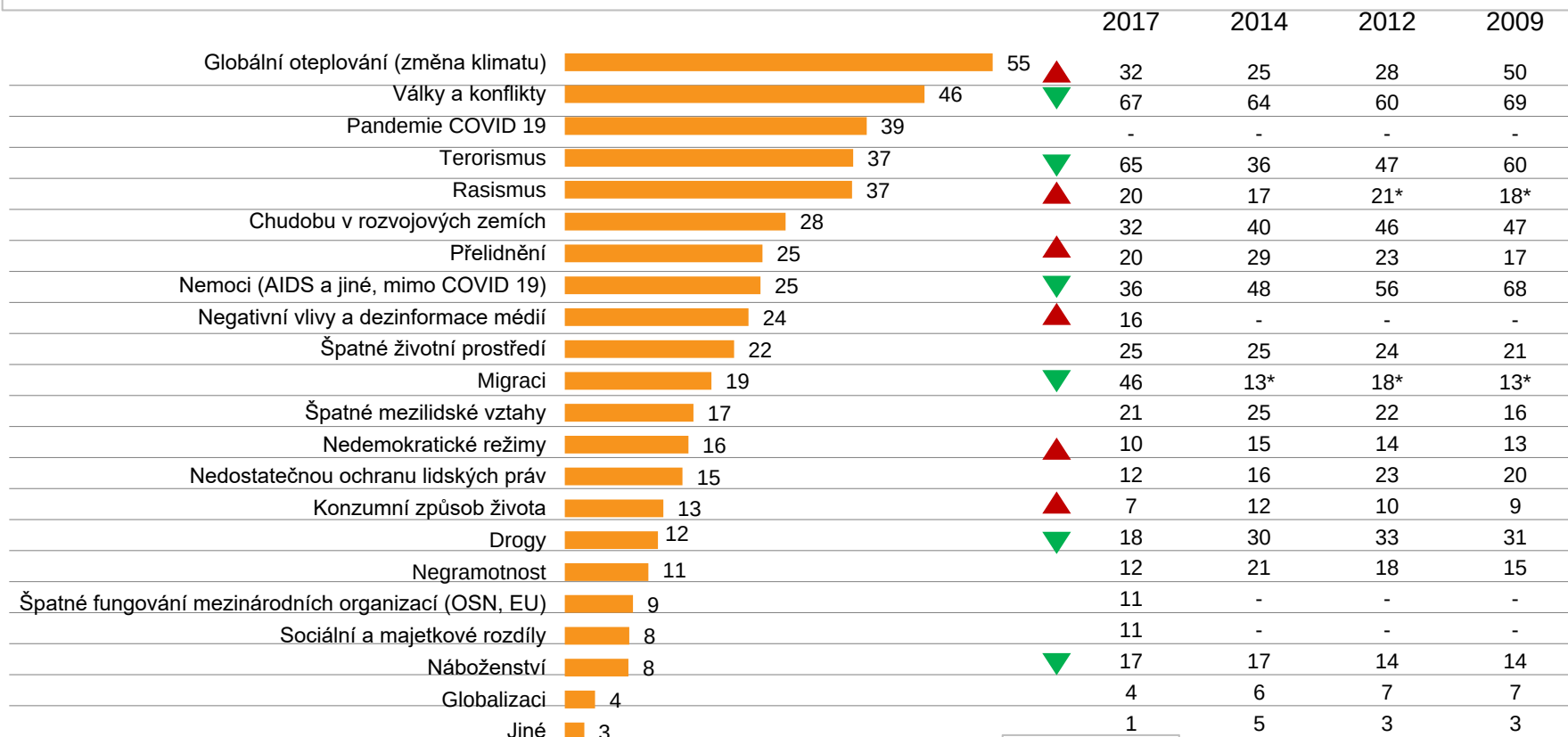
„Byl/a byste ochoten/a přijmout Roma... (označte jednu variantu, která nejlépe odpovídá nejvyšší míře vámi akceptovatelné sociální blízkosti):“ (B05)

Přijmout Roma do *nejbližšího příbuzenstva* by byla ochotna pětina studentů. Další čtvrtina by jej byla ochotna přijmout do okruhu *nejbližších přátel*. V méně těsném okruhu jako *sousedu*, resp. *spolupracovníka* by bylo ochotno přijmout Roma 9 %, resp. 13 % respondentů. Do nejvzdálenějšího interakčního okruhu *občana, návštěvníka ČR* odsouvá modelového Roma 18 %, resp. 7 % respondentů. Necelá desetina (8 %) respondentů by jej vyhostila z ČR. Vyšší míra ochoty přijetí je patrná zejména mezi gymnazisty.

„Za největší problémy současného světa považují: ...“ (B06)

Největšími problémy světa jsou dle studentů **změna klimatu** (55 %) a **válečné konflikty** (46 %). Oproti roku 2017 vzrostlo vnímání problémovosti zejména u změny klimatu a rasismu, k poklesu došlo u válek a terorismu. Podobně jako u problémů ČR se i u globálních problémů liší nejvíce odpovědi studentů gymnázií a učilišť. Gymnazisté vidí častěji problém ve změnách klimatu, válkách a chudobě rozvojových zemí. Studenti učilišť častěji uvádí pandemii terorismus, COVID 19 a jiné nemoci.

v %, N = 1200, možnost označit maximálně 5 odpovědí

▲ změna
▼ o 5 % a více

*2009, 2012: Rasismus a xenofobie
2009, 2012, 2014: Přistěhovalectví.

Největší problémy světa dle sociodemografických charakteristik

„Za největší problémy současného světa považují: ...“ (B06)

v %, N (celek) = 1200, možnost označit maximálně 5 odpovědí	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 - 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Globální oteplování (změna klimatu)	55	52	59	55	56	64	54	44	55	56	45	54	57	53	52	59
Války a konflikty	46	42	50	44	50	53	45	38	49	45	29	47	45	48	45	48
Pandemie COVID 19	39	37	41	41	35	31	41	45	38	40	33	37	40	40	38	41
Terorismus	37	36	39	38	36	28	40	44	39	35	30	38	40	28	38	36
Rasismus	37	33	40	41	29	37	39	32	41	32	24	36	39	34	38	36
Chudobu v rozvojových zemích	28	23	35	28	29	36	27	19	32	25	18	26	27	36	29	27
Přelidnění	25	28	23	24	29	28	25	22	24	26	33	24	26	28	27	24
Nemoci (AIDS a jiné, mimo COVID 19)	25	23	27	26	23	16	27	35	24	26	27	28	24	20	26	24
Negativní vlivy a dezinformace médií	24	28	19	21	28	28	24	16	22	26	18	24	21	28	24	24
Špatné životní prostředí	22	20	24	21	24	26	21	16	19	25	25	22	20	25	20	24
Migraci	19	23	15	18	21	15	20	22	21	16	23	21	19	15	17	21
Špatné mezilidské vztahy	17	15	18	17	16	11	19	19	16	17	18	18	17	14	17	16
Nedemokratické režimy	16	16	16	17	14	25	15	3	18	14	4	15	15	21	17	14
Nedostatečnou ochranu lidských práv	15	14	17	15	15	17	15	12	16	15	9	12	15	21	15	15
Konzumní způsob života	13	12	14	11	14	19	10	7	12	14	19	11	12	17	13	12
Drogy	12	14	10	12	12	5	12	21	12	12	14	13	13	7	12	11
Negramotnost	11	12	10	11	11	10	10	12	11	9	19	9	12	11	13	8
Špatné fungování mezinárodních organizací (OSN, EU)	9	13	5	10	7	7	10	9	8	10	9	10	8	8	10	6
Sociální a majetkové rozdíly	8	8	8	8	8	10	7	7	8	9	12	6	9	11	8	9
Náboženství	8	12	4	8	9	9	8	7	9	7	12	8	9	8	8	8
Globalizaci	4	5	3	4	3	4	4	3	3	5	9	4	4	4	3	5
Jiné	3	2	2	2	3	1	3	2	2	3	2	2	2	4	3	2

barevně zvýrazněny rozdíl
5 % a více oproti celku

5. Společenská angažovanost

Motivace a bariéry podílet se na řešení společenských problémů: hlavní zjištění

Přesvědčení o *možnosti ovlivnit řešení problémů obce i společnosti* – významnou motivační podporu **ochoty podílet se na řešení společenských problémů**, cítí více než čtvrtina (28 %) studentů. Jejich podíl se od roku 2017 téměř nezměnil. Pocit, že mohou mít vliv na řešení je častější u studentů *gymnází* a z *rodin*

s *vysokou životní úrovní*.

Beze změny je také podíl respondentů, kteří jsou ochotní být **veřejně aktivní** (41 %). Mírně ale mezi nimi narostl podíl těch, kteří *již jsou aktivní* (z 11 % na aktuálních 14 %), zatímco podíl těch, kteří se teprve *chystají být aktivní*, o tři procenta poklesl. V zásadě lze podíl aktivních/neaktivních chápat jako setrvalý – téměř 86 % studentů se deklarovalo *jako zatím neaktivních*.

Veřejnou aktivitu či přípravu na ni deklarovali častěji *studenti gymnází, dívky, starší věková skupina studentů* (18–20 let), která má již volební právo, a *studenti z velkých měst* (nad 100 000 obyvatel).

Přetrvává **neatraktivita politického stranictví**. Členem politické strany se plánuje stát 8 % dotázaných. Více než polovina (55 %) to *určitě* neplánuje a další necelá třetina (28 %) to *spíše* neplánuje. Toto odmítání je více méně rovnoměrně rozloženo ve všech měřených sociodemografických kategoriích.

O něco větší zájem projevovali studenti o **roli politika**. Sedmina (14 %) deklarovala, že si *dovede představit, že se stanete politikem*. Ve srovnání s rokem 2017 vzrostl podíl těch, kteří si to *určitě nedokáží představit* (z 45 % na aktuálních 51 %). Celkem téměř osmdesát procent respondentů (79 %) deklarovalo, že si *jen obtížně dovede představit, že se stanou politiky*. I zde jsou postoje více méně rovnoměrně rozloženy ve všech měřených sociodemografických kategoriích. Stejně jako ve vztahu k politickému stranictví i ve vztahu k roli politika udržovali nejsilnější distanci *studenti z učilišť*, z nichž deklarovalo krajní pozici *určitě ne* 63 %, resp. 60 % respondentů.

Jako **nejčastější veřejnou aktivitu deklarovali** studenti *podepsání online petice* (42 %, nárůst proti roku 2017 o 8 %). *Fyzicky petici podepsalo* 21 % studentů (pokles proti roku 2017 o 10 %). Necelá pětina (17 %) se *zúčastnila demonstrace*. Podíl těch, kteří se *aktivně účastnili nějaké diskuse či přednášky* (i online), oproti roku 2017 klesl. Podíl na *realizaci nějaké aktivity v obci* je oproti roku 2017 také nižší. *Politikovi či straně již napsalo* 7 % studentů (podobně jako v roce 2017).

Mírný nárůst podílu respondentů, kteří *neuvodli ani jednu aktivitu* (27 % / 33 %) nelze interpretovat jako nárůst pasivity studentů. Je možné, že zde hrají primární roli omezení, která plynou z karanténních opatření. Například sedmiprocentní pokles podílu na *realizaci aktivity v obci* byl pravděpodobně způsoben snahou státu snižovat podíl sociálních kontaktů, a blokoval tak organizaci hromadných akcí.

Dle studentů jsou nejčastějšími **příčinami malé osobní angažovanosti mladých lidí**: *znehucení politikou a společenským děním* (33 %), *malá informovanost o způsobech zapojení* (29 %), *strach z posměchu vrstevníků* (27 %) a také *obecná lhostejnost* (25 %). Tyto důvody byly nejčastěji uváděny také v roce 2017.

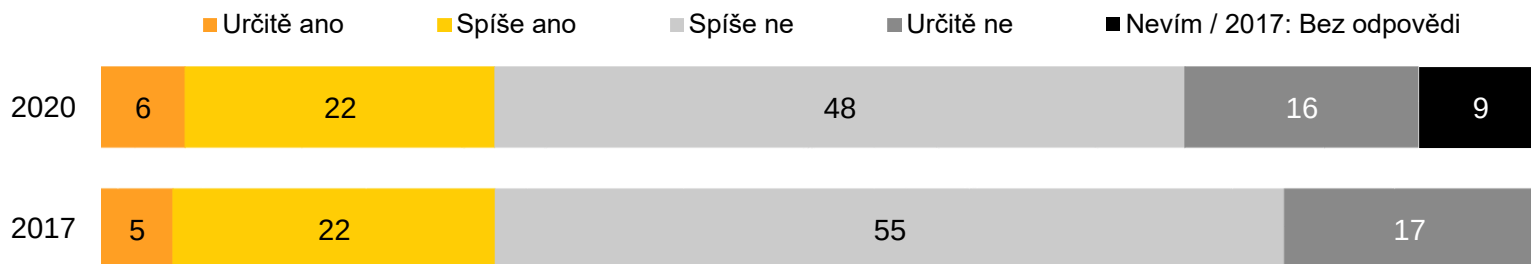
Celkově od roku 2017 nedošlo k výrazným změnám. Od roku 2014 postupně klesá podíl těch, kteří jako důvod malé angažovanosti vidí *příliš mnoho času stráveného na internetu*. Ve srovnání s rokem 2017 klesla váha nihilistického zdůvodnění „*Angažovat se je zbytečné, stejně nelze nic změnit*“.

Slabou angažovaností spojují dívky a studenti gymnázií zvláště s *malou informovaností*. Vysvětlení tohoto sociálního fenoménu diferencovala i *životní úroveň rodiny studenta*. Respondenti s vysokou životní úrovní častěji vidí důvod ve *velkém počtu aktivit*. Studenti s nízkou životní úrovní pak častěji zdůrazňovali *obecnou lhostejnost a množství vlastních problémů*. Není bez zajímavosti, že téměř pětina studentů (19 %) z velkých měst (100 tisíc+) *nemá pocit, že by byla společenská angažovanost mladých lidí nízká*.

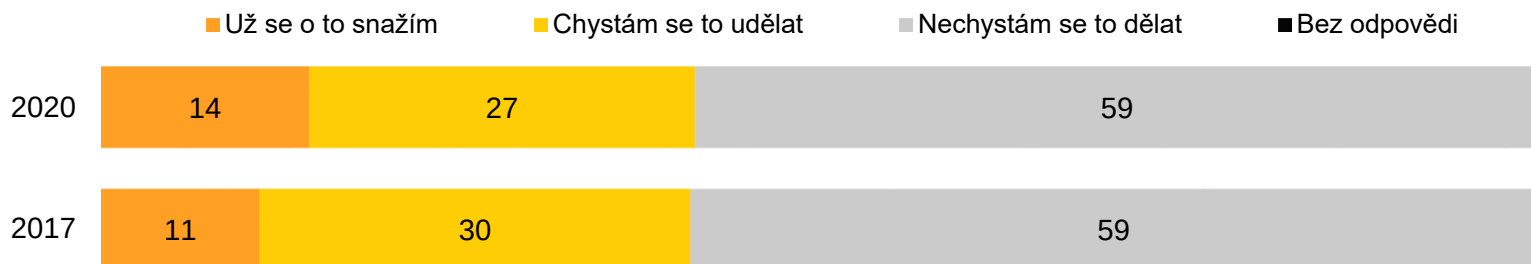
„Zamyslete se prosím opět nad problémy, které vidíte ve vaší obci a v České republice. Máte pocit, že je vlastní aktivitou můžete ovlivnit?“ (B07)
„Snažíte či chystáte se být veřejně aktivní, abyste k řešení těchto problémů napomáhal(a)?“ (B08)

Více než čtvrtina (28 %) dotázaných studentů má pocit, že vlastní aktivitou mohou ovlivnit problémy ve své obci a v ČR. Jejich podíl se od roku 2017 téměř nezměnil. Beze změny je také podíl studentů, kteří jsou ochotni být veřejně aktivní (41 %). Narostl ovšem mezi nimi podíl těch, kteří už se snaží být aktivní (z 11 % na aktuálních 14 %).

Máte pocit, že můžete problémy ovlivnit?

Současná či plánovaná aktivita

v %, N = 1200

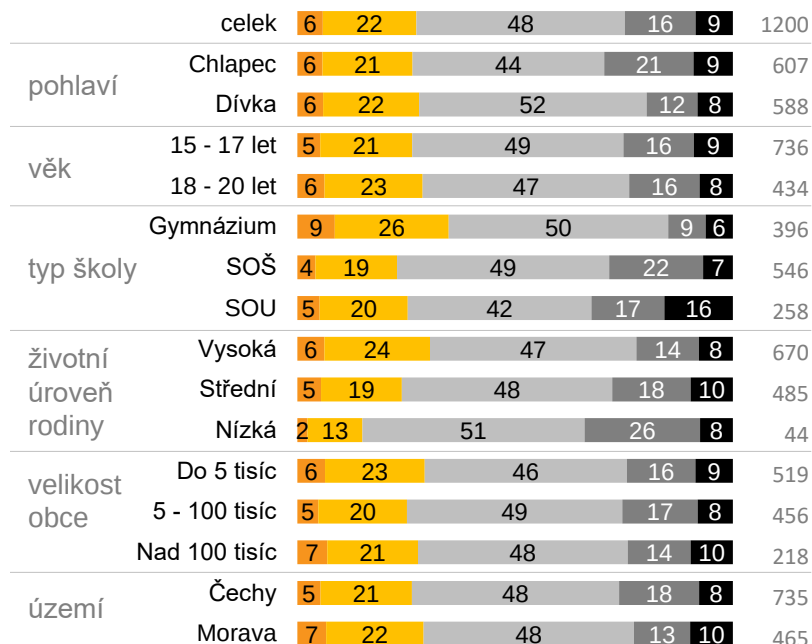
Ovlivnění problémů vlastní aktivitou dle sociodemografických charakteristik

„Zamyslete se prosím opět nad problémy, které vidíte ve vaší obci a v České republice. Máte pocit, že je vlastní aktivitou můžete ovlivnit?“ (B07)
 „Snažíte či chystáte se být veřejně aktivní, abyste k řešení těchto problémů napomáhal(a)?“ (B08)

Pocit, že mohou ovlivnit problémy, je častější u studentů gymnázií a z rodin s vysokou životní úrovní. Studenti gymnázií jsou také častěji veřejně aktivní či se na to chystají, což platí také pro dívky, starší věkovou skupinu 18–20 let a studenty z velkých měst (nad 100 000 obyvatel).

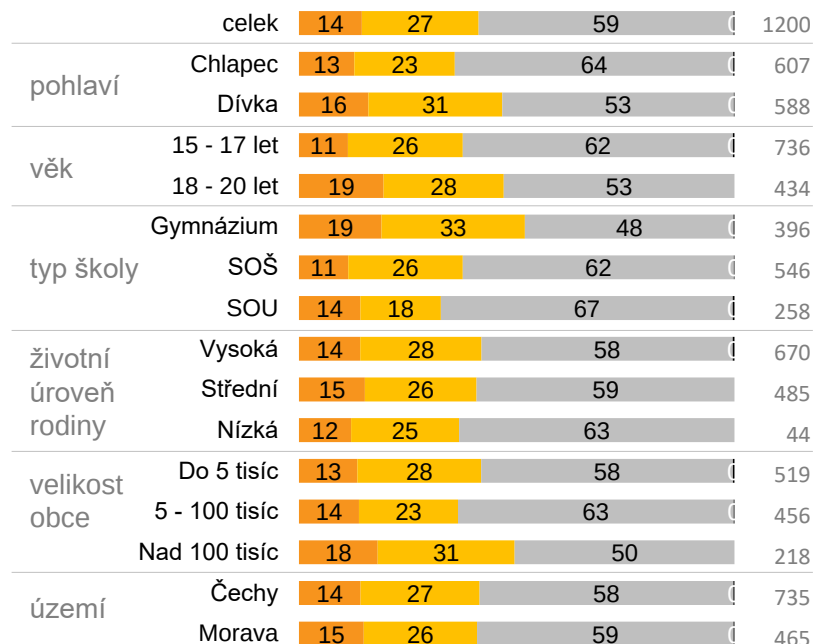
Máte pocit, že můžete problémy ovlivnit?

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne ■ Nevím

Současná či plánovaná aktivita

■ Už se o to snažím ■ Chystám se to udělat
 ■ Nechystám se to dělat ■ Bez odpovědi

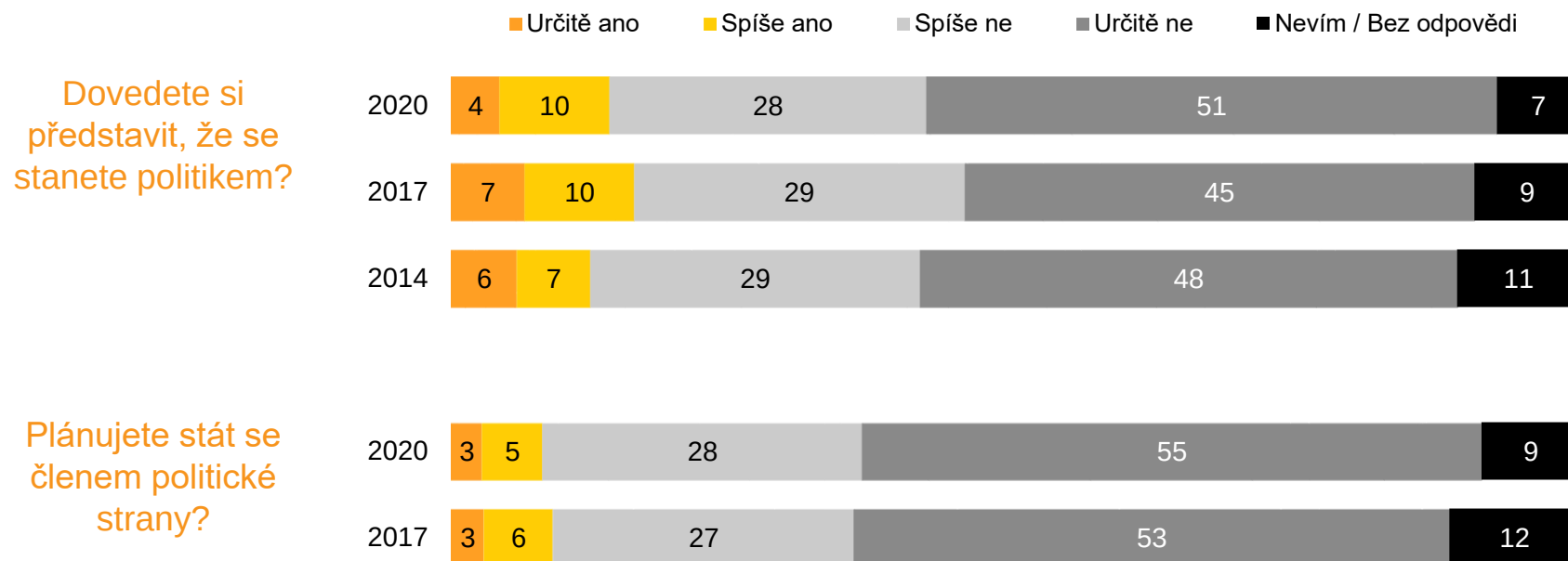

v %, N = 1200

„Dovede si představit, že se v budoucnu stanete místním, regionálním nebo celostátním politikem?“ (B11)

„Plánujete stát se členem politické strany?“ (B12)

14 % studentů si dokáže představit, že se stanou politiky. Od roku 2017 vzrostl podíl těch, kteří si to určitě nedokáží představit (z 45 % na aktuálních 51 %). Členem politické strany se plánuje stát 8 % dotázaných, 55 % to určitě neplánuje.

v %, N = 1200

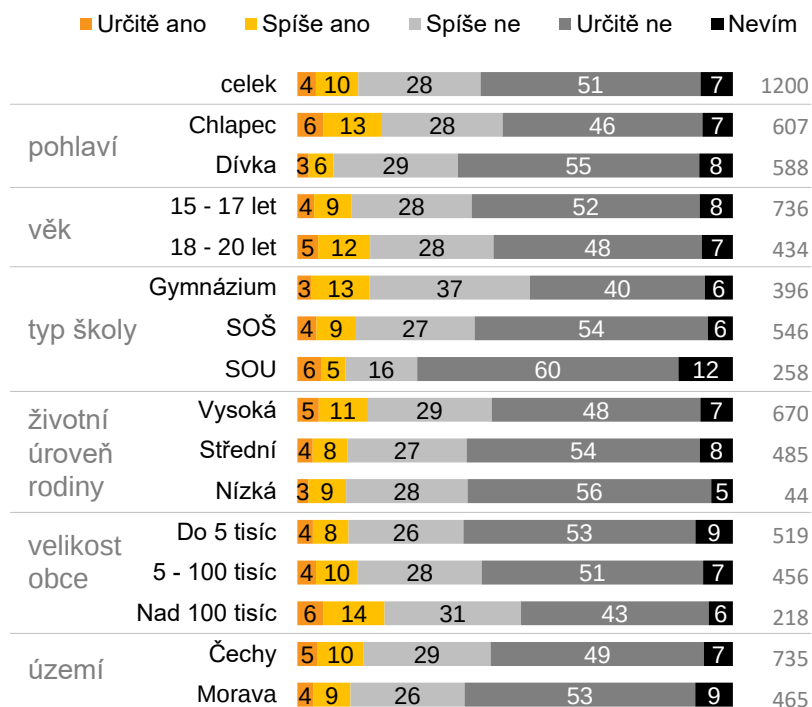
Plánovaná politická angažovanost dle sociodemografických charakteristik

„Dovede si představit, že se v budoucnu stanete místním, regionálním nebo celostátním politikem?“ (B11)

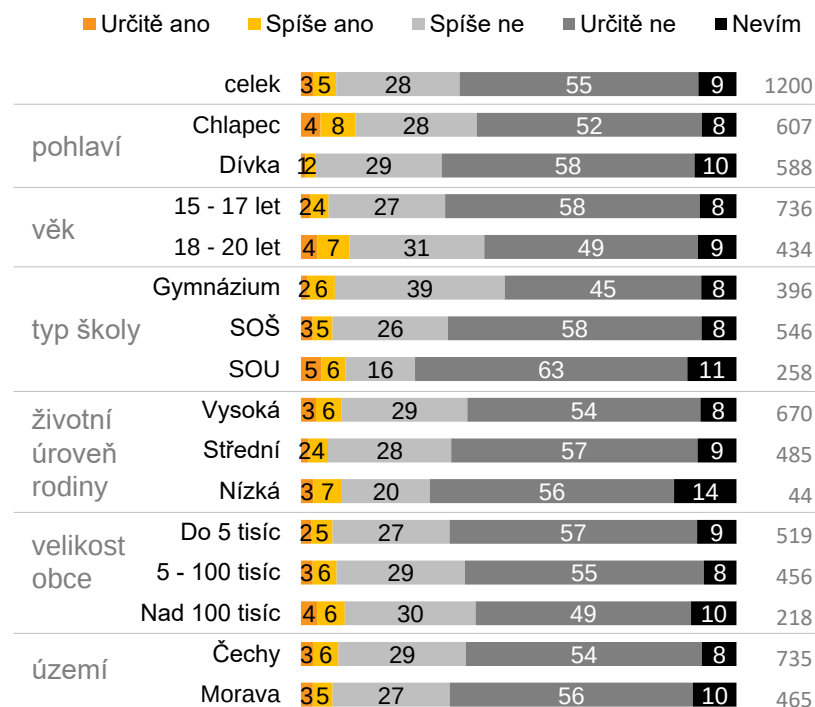
„Plánujete stát se členem politické strany?“ (B12)

Chlapci, starší studenti (18–20 let), gymnazisté, studenti s vysokou životní úrovní rodiny a z velkých měst (nad 100 000 obyvatel) si častěji dovedou představit, že se stanou politiky. Chlapci a starší studenti také častěji plánují stát se členy politické strany. Nepochota stát se politikem či členem politické strany převažuje ve všech skupinách.

Dovedete si představit, že se stanete politikem?

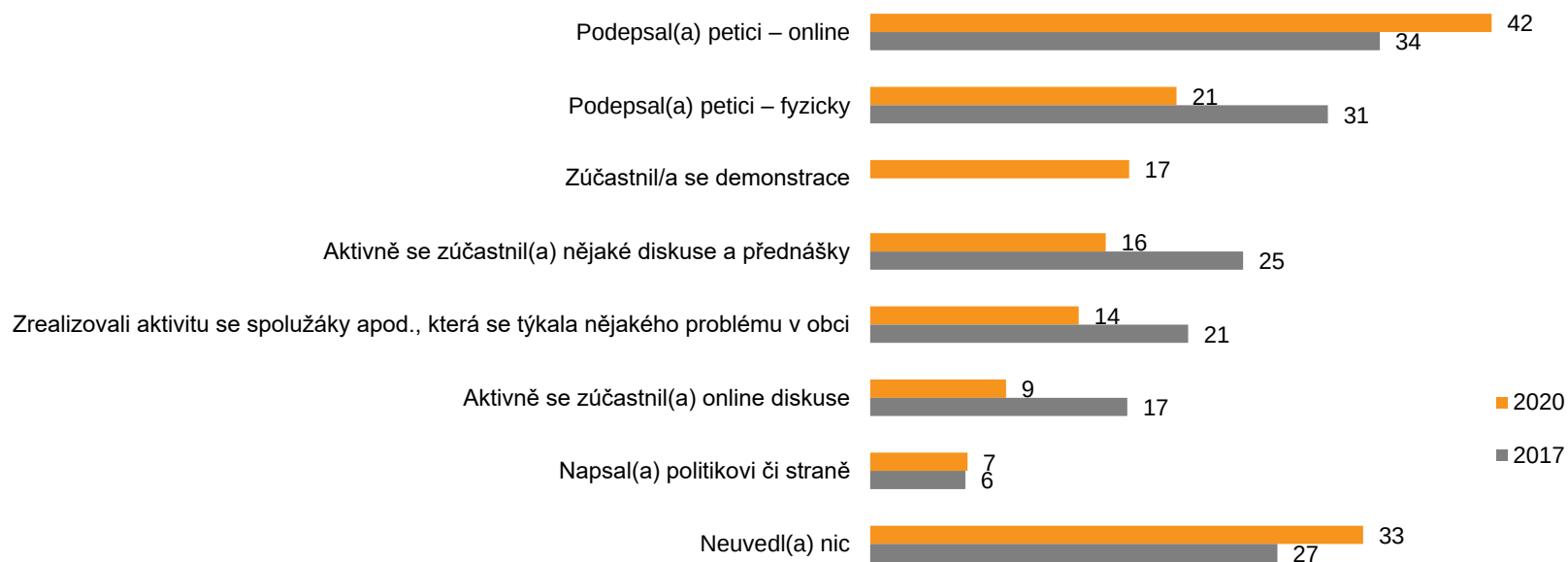
Plánujete stát se členem politické strany?

v %, N = 1200

„Už jste někdy ohledně nějakého problému ve vaší obci či v České republice ...“ (B09)

Nejčastější vlastní aktivitou studentů je podepsání online petice (už někdy podepsalo 42 %, nárůst od roku 2017 o 8 %). Fyzicky petici podepsalo 21 % studentů (pokles od roku 2017 o 10 %). 17 % se již někdy zúčastnilo demonstrace. Podíl těch, kteří se aktivně účastnili nějaké diskuse či přednášky (i online), od roku 2017 klesl. Zrealizování aktivit je oproti roku 2017 také nižší. Politikovi či straně již napsalo 7 % studentů (podobně jako v roce 2017). Narostl podíl respondentů, kteří neuvedli žádnou z možností.

v %, N = 1200, možnost více odpovědí

Konkrétní vlastní aktivity dle sociodemografických charakteristik

„Už jste někdy ohledně nějakého problému ve vaší obci či v České republice ...“ (B09)

Uvedených aktivit se častěji účastnili starší studenti (ve věku 18–20 let) a studenti gymnázií. Studenti učilišť a z rodin s nízkou životní úrovní jsou méně angažovaní.

v %, N (celek) = 1200, možnost více odpovědí	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 - 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Podepsal/a petici - online	42	38	46	37	51	48	44	28	42	42	41	37	44	51	42	42
Podepsal/a petici - fyzicky	21	20	21	15	30	26	19	16	19	23	12	22	20	19	18	25
Zúčastnil/a se demonstrace	17	16	19	16	20	26	15	11	21	13	11	14	14	32	19	15
Aktivně se zúčastnil/a nějaké diskuse a přednášky	16	16	16	13	21	22	13	13	17	16	8	15	17	17	15	17
Zrealizovali aktivitu se spolužáky apod., která se týkala nějakého problému v obci	14	12	16	15	12	15	14	14	15	14	8	13	15	13	15	13
Aktivně se zúčastnil(a) online diskuse	9	10	9	8	10	9	9	9	9	9	5	8	10	11	10	8
Napsal/a politikovi či straně	7	8	5	5	10	7	6	6	7	6	10	5	8	6	5	8
Neuvedl(a) nic	33	37	29	37	27	29	34	38	33	32	35	35	32	30	34	31

barevně zvýrazněny rozdíl
5 % a více oproti celku

Příčiny malé občanské angažovanosti mladých

„V čem spatřujete důvod malé osobní občanské angažovanosti mladých lidí jako jste vy?“ (B10)

Dle studentů jsou nejčastějšími důvody malé osobní angažovanosti mladých lidí: znechucení politikou a společenským děním (33 %), malá informovanost o způsobech zapojení se (29 %), strach z posměchu vrstevníků (27 %) a také obecná lhostejnost (25 %). Tyto důvody byly nejčastěji uváděny už v roce 2017. Celkově od roku 2017 nedošlo k výrazným změnám. Od roku 2014 postupně klesá podíl těch, kteří jako důvod vidí příliš mnoho času stráveného na internetu.

		2017	2014
Znechucení politikou a společenským děním	33	29	34
Malá informovanost - neví, jak a kde se zapojit	29	33	25
Strach z posměchu vrstevníků kvůli odlišnému chování	27	26	24
Obecná lhostejnost mladých lidí	25	29	28
Chybí vzory a autority	20	22	20
Příliš vlastních problémů (osobních, rodinných, finančních apod.)	19	22	27
Nedostatek času	19	18	16
Mladí lidé mají hodně aktivit, které mají z jejich pohledu větší prioritu	15	17	16
Angažovat se je zbytečné, stejně nelze nic změnit	15	22	19
Důležitější je zábava a osobní úspěch	13	14	13
Nedostatek vedení, motivace a podnětů ve škole	10	9	10
Nedostatek vedení, motivace a podnětů od rodičů	9	10	11
Příliš mnoho času stráveného na internetu (např. Facebook)	9	16	24
Přehlcení možnostmi, které současný svět nabízí	6	7	6
Mladí lidé mají hodně aktivit a nemají čas se jim věnovat pořádně	5	6	7
Problém vidím v něčem jiném	3	3	1
Nemyslím si, že je osobní angažovanost mladých lidí malá	11	-	-

v %, N = 1200, možnost označit
maximálně 3 hlavní příčiny

▲ změna
▼ o 5 % a více

Příčiny malé občanské angažovanosti mladých dle sociodemografických charakteristik

„V čem spatřujete důvod malé osobní občanské angažovanosti mladých lidí jako jste vy?“ (B10)

Dívky a studenti gymnázií vidí častěji důvod nízké angažovanosti v malé informovanosti. Výraznější rozdíly jsou s ohledem na životní úroveň rodiny studenta – ti s vysokou životní úrovní častěji vidí důvod ve velkém počtu aktivit, ti s nízkou úrovní pak častěji v obecné lhostejnosti a množství vlastních problémů.

v %, N (celek) = 1200, možnost označit maximálně 3 hlavní příčiny	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 - 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Znechucení politikou a společenským děním	33	33	33	32	33	31	36	29	32	33	37	32	33	34	34	31
Malá informovanost – neví, jak a kde se zapojit	29	23	35	28	31	35	28	22	30	29	16	28	30	29	28	30
Strach z posměchu vrstevníků kvůli odlišnému chování	27	24	30	27	25	27	28	23	27	26	30	28	26	25	27	25
Obecná lhostejnost mladých lidí	25	26	25	23	30	28	27	18	24	26	36	25	27	22	24	27
Chybí vzory a autority	20	18	22	20	19	17	20	23	21	19	9	21	19	18	20	20
Příliš vlastních problémů (osobních, rodinných, finančních apod.)	19	19	19	19	18	13	23	18	13	24	37	16	21	20	20	17
Nedostatek času	19	19	18	19	18	18	18	20	19	19	7	19	18	20	18	20
Mladí lidé mají hodně aktivit, které mají z jejich pohledu větší prioritu	15	18	13	16	14	19	14	12	20	10	7	14	17	18	16	15
Angažovat se je zbytečné, stejně nelze nic změnit	15	18	12	15	15	17	15	11	15	14	14	14	16	13	14	16
Důležitější je zábava a osobní úspěch	13	16	9	14	11	11	14	12	14	11	9	12	12	16	14	11
Nedostatek vedení, motivace a podnětů ve škole	10	11	9	9	12	14	7	9	10	10	2	10	11	7	9	11
Nedostatek vedení, motivace a podnětů od rodičů	9	7	11	8	11	11	5	13	9	9	11	9	10	6	7	11
Příliš mnoho času stráveného na internetu (např. Facebook)	9	9	9	9	8	6	9	12	9	8	14	11	8	4	9	9
Přehlcení možnostmi, které současný svět nabízí	6	7	6	6	7	8	6	4	7	6	2	8	5	5	6	7
Mladí lidé mají hodně aktivit a nemají čas se jim věnovat pořádně	5	5	4	5	4	3	5	8	5	5	5	5	5	4	5	5
Problém vidím v něčem jiném	3	3	3	2	3	2	3	2	2	3	10	3	2	4	3	3
Nemyslím si, že je osobní angažovanost mladých lidí malá	11	12	11	12	11	13	11	8	13	9	9	10	9	19	12	10

barevně zvýrazněny rozdíly
5 % a více oproti celku

6. Československé dějiny

Většina studentů (72 %) se domnívá, že **život v socialistickém Československu byl ve srovnání se současností horší**. Tato představa založená na zprostředkované zkušenosti respondentů, kteří se narodili více než dekádu po listopadu 1989, v posledních třech měřeních sílí. Podobně jako ve výzkumech z let 2014 a 2017 hraje významnou roli intervenující proměnné *socioekonomická vrženost respondentů*. Nejkritičtěji vidí život za starého režimu studenti gymnázií (88 %), zatímco mezi *učni* zastává tento postoj mírně nadpoloviční podíl (56%). Není bez zajímavosti, že více než pětina učňů (22 %) považuje život za reálného socialismu za lepší a další pětina (21%) nevidí mezi životem před a po listopadu 1989 podstatný rozdíl. Podobně tomu je i u studentů, kteří pociťují životní úroveň své rodiny za nízkou.

Vedle tohoto semizkušenostního srovnání hodnotili studenti život (a) *v současném Česku* a (b) *v socialistickém Československu* také odděleně. Vidíme zde de facto dva zrcadlově odlišné obrazy. Zatímco většina studentů (60 %) hodnotí život v socialistickém Československu jako *špatný* (spíše + velmi), naopak život v současném Česku hodnotí jako *dobrý* (63 %, velmi + spíše). V případě prvního obrazu jeho negativita roste, ale podíl studentů, kteří deklarovali, že *neví, nedokáže posoudit*, zůstává de facto neměnný, čtvrtinový. V druhém případě se podíl pozitivního hodnocení v posledních dvou měřeních nemění.

Mezi hodnocením současnosti a minulosti existuje relativně silný vztah. Dobré hodnocení současnosti je často dáno negativní definicí minulosti (socialismu). Zdá se tak, že v celkovém hodnocení hraje o něco větší roli představa života za socialismu, než reálná žitá zkušenost.

Podíl studentů, kteří mají pocit, že toho *ví dost o domácích dějinách* v letech 1948–1989 (38 %) se od prvního měření v roce 2009 téměř zdvojnásobil. V posledních dvou měřeních zůstává beze změny. Vyšší informovanost deklarovali zvláště *gymnazisté* (46 %), *chlapci*, *starší studenti* (18-20), studenti s *vysokou životní úrovní rodiny a z velkých měst nad 100 000 obyvatel*. Naopak nejslabší studenti z *učilišť* (22 %).

Je ale otázkou pro samostatný výzkum, co je příčinou tohoto narůstajícího pocitu spokojenosti či dokonce sebevědomí. Jde o výsledek kvalitnější výuky (na gymnáziích), nebo jen o efekt klesajícího zájmu o dějiny obecně, což snižuje potřebu hlubší znalosti, resp. vede k uspokojení s povrchnějším věděním?

Téměř polovina studentů (45 %) přiznává, že ví o poválečných dějinách (1948–1989) *málo* nebo *téměř nic*. Jde o stejný podíl jako v roce 2017. Nejsilnější, nadprůměrnou neznalost (potřebu?) deklarovali studenti z učilišť (55 %).

Vzrostl ovšem podíl těch, kteří by se chtěli o tomto období dozvědět více (z 48 % v roce 2017 na aktuálních 53 %). Nejčastěji se chtějí dozvědět více gymnazisté (68 %), dívky a studenti s vysokou životní úrovní rodiny. Naopak nejmenší zájem projevovali studenti z učilišť (36%) a se subjektivně pocíťovanou nízkou životní úrovní.

Analýza také ukazuje, že studenti, kteří deklarovali, že o dané historické etapě *ví dost*, současně vyjadřovali požadavek, že by se *chtěli dozvědět více* (67 %), zatímco z těch, kteří deklarovali, že *neví téměř nic*, jevílo zájem *dozvědět se více* jen 20 % studentů.

Částečnou odpověď na výše položenou otázku, kde berou studenti ne/jistotu, že vědí dost o *životě v Československu v letech 1948–1989*, poskytuje informace o tom, **kde získávají informace**. Podobně jako v letech 2014 a 2017 nejčastěji čerpají ze *školní výuky* (63 %), pro 30 % jsou nejčastějším zdrojem rodiče (55 %) a prarodiče (51 %). Roste ale váha informací z internetu (z 24 % na současných 31 %). Dívky častěji než chlapci čerpají informace o tomto období ze školní výuky a z filmů a seriálů, chlapci častěji z internetu.

Školu vnímá jako hlavní zdroj 70 % gymnazistů, ale jen 49% učňů. Rodiče uvádí jako zdroj informací o daném tématu 61 % gymnazistů, ale jen 43 % učňů. Studenti učilišť čerpají informace celkově z méně zdrojů a častěji také uvádí, že *takřka žádné informace nemají*. Vidíme, že tam, kde by měla škola suplovat či doplňovat slabší informační/vzdělanostní kapitál *rodin učňů*, je naopak její role slabší. Podobně je tomu u studentů z *rodin s nízkou užitkovou úrovní*.

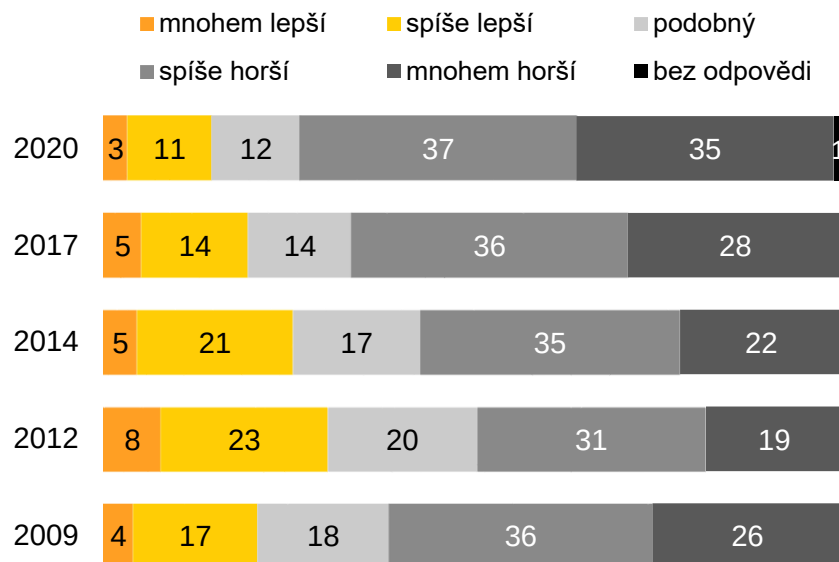
Není bez interpretační zajímavosti, že studenti z rodin se subjektivně definovanou *nižší životní úrovní* nadprůměrně hledají zdroj informací o daném tématu na *internetu* (nízká životní úroveň 42 %, vysoká životní úroveň 28 %). Tato informace naznačuje nejen potřebu studentů se slabým ekonomickým zázemím hledat v jiném než školním prostředí, ale především indikuje, že tato, zdá se, znalostně a hodnotově nejohroženější populace, se nadprůměrně vystavuje manipulativnímu působení nepřesných informací či dezinformací, kterými prostředí internetu oplývá.

Studenti, kteří deklarovali, že mají *dost informací o dané historické etapě (1948–1989)*, vnímají život za socialismu negativněji. Přes sedmdesát procent (72 %) studentů, kteří deklarovali, že toho *ví dost o reálném socialismu*, vidí život v této době jako špatný (velmi + spíše). Mezi studenty, kteří se přiznali, že o dané době *neví téměř nic*, byl podíl negativního vnímání o třetinu nižší (41 %). Téměř polovina (45 %) studentů na tuto otázku neodpověděla nebo odmítla odpovědět.

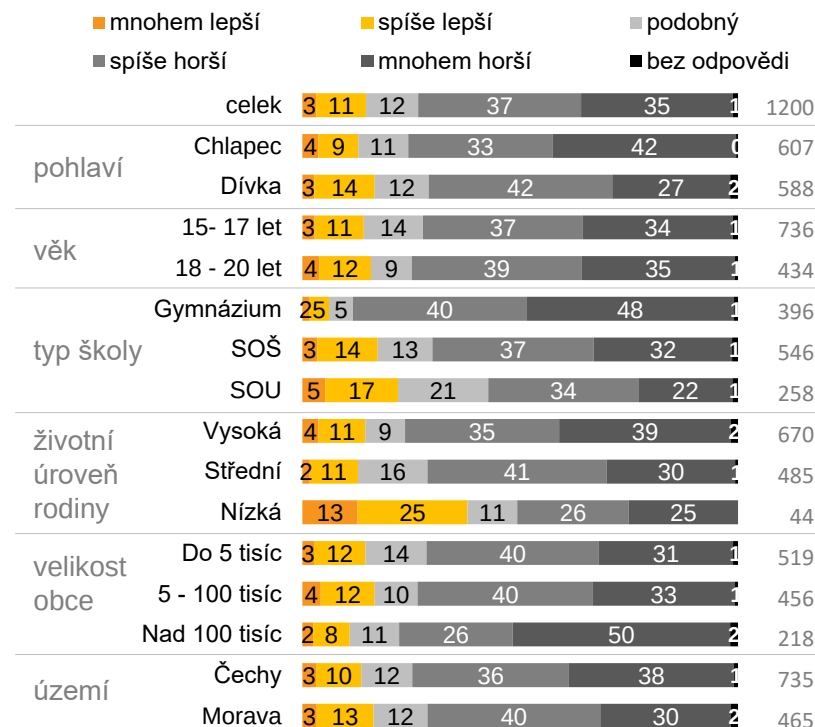
Srovnání života za socialismu a v současnosti

„Myslím si, že život v socialistickém Československu (1948–1989) byl ve srovnání se současností...“ (E01)

Většina studentů si myslí, že život v socialistickém Československu byl ve srovnání se současností horší (72 %). Podíl negativních hodnocení se od roku 2012 stále zvyšuje. Častěji uvádí negativní hodnocení studenti gymnázií. Pouze 14 % označuje za lepší život v socialismu. Častější je tento názor mezi studenty z učilišť a z rodin s nízkou životní úrovní. Ve všech sociodemografických skupinách ovšem převládá negativní postoj.

v %, N = 1200

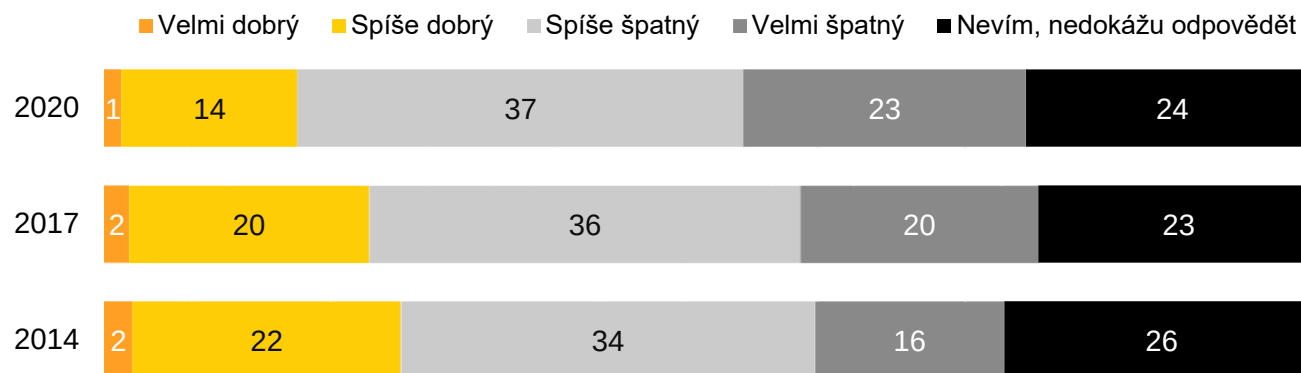
Život lidí za socialismu a nyní

„Život lidí v socialistickém Československu podle vás byl...“ (E02)

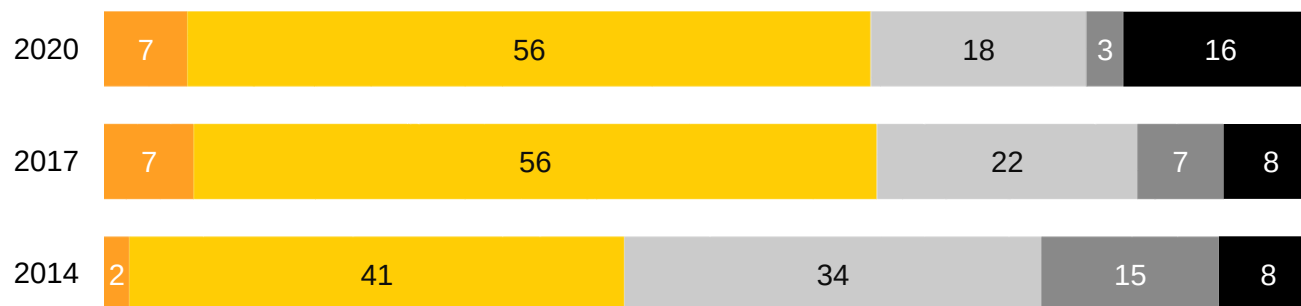
„Život lidí v současném Česku podle vás je...“ (E03)

Většina studentů (60 %) hodnotí život lidí v socialistickém Československu jako špatný, jejich podíl se od roku 2014 postupně zvyšuje. Život v současném Česku hodnotí většina jako dobrý (63 %), jejich podíl se od posledního výzkumu z roku 2017 nezměnil.

Život lidí v socialistickém Československu

Život lidí v současném Česku

v %, N = 1200

Život lidí za socialismu a nyní dle sociodemografických charakteristik

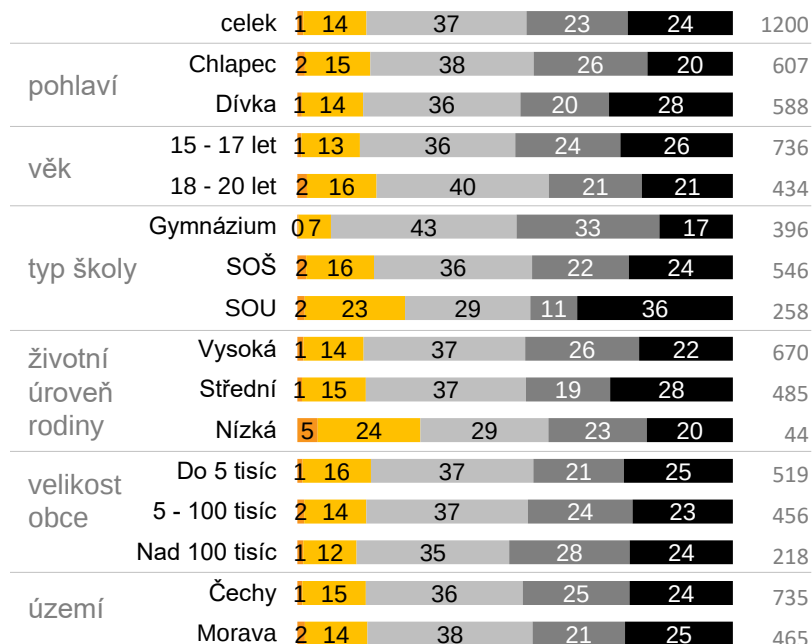
„Život lidí v socialistickém Československu podle vás byl...“ (E02)

„Život lidí v současném Česku podle vás je...“ (E03)

Ve všech sociodemografických skupinách převládá názor, že život v socialismu byl špatný a život v současném Česku je dobrý. Rozdílnou míru hodnocení lze pozorovat ve vztahu k typu školy a životní úrovni – gymnazisté častěji hodnotí život v socialismu jako špatný a v současnosti jako dobrý, u studentů učilišť a studentů s nízkou životní úrovní je to naopak.

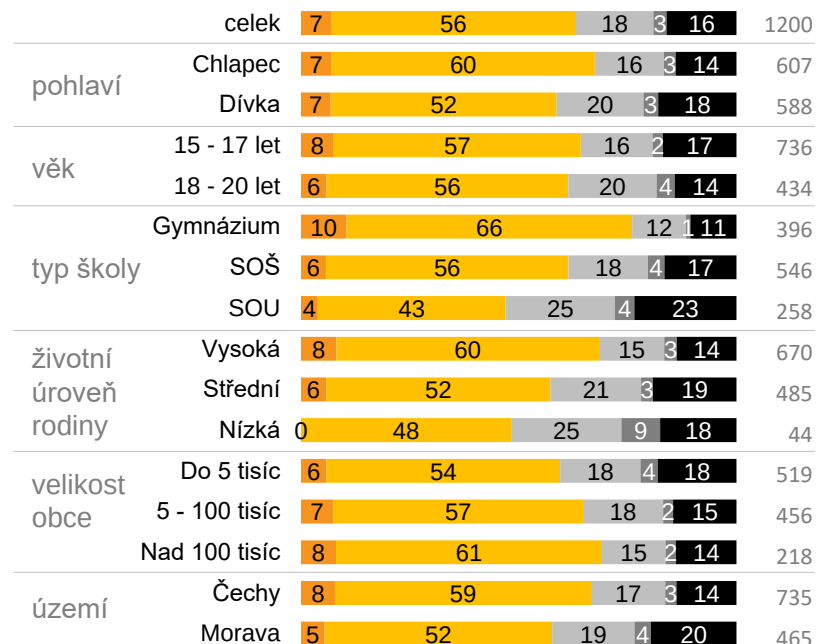
Život lidí v socialistickém Československu

■ Velmi dobrý ■ Spíše dobrý ■ Spíše špatný ■ Velmi špatný ■ Nevím

Život lidí v současném Česku

■ Velmi dobrý ■ Spíše dobrý ■ Spíše špatný ■ Velmi špatný ■ Nevím

v %, N = 1200

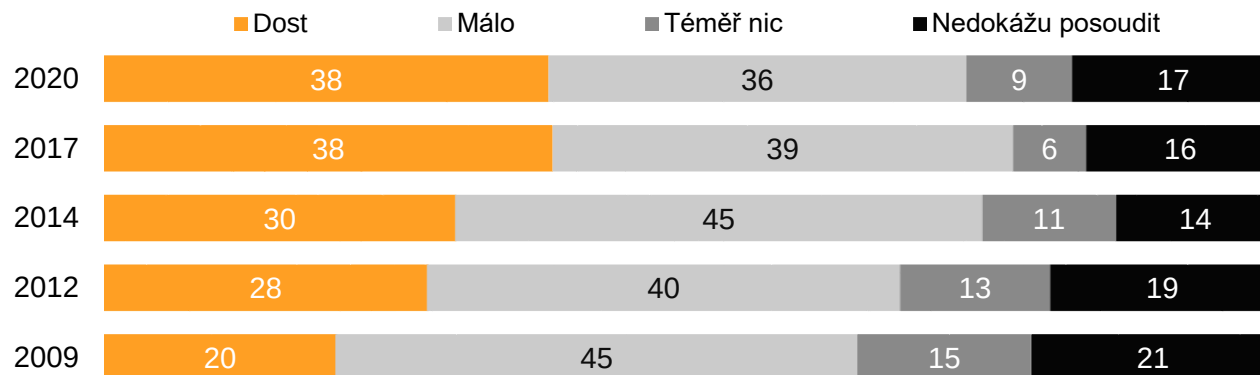
Vlastní vědomosti o období 1948–1989 v Československu

„Myslím, že o období od roku 1948 do roku 1989 v Československu toho vím...“ (E04)

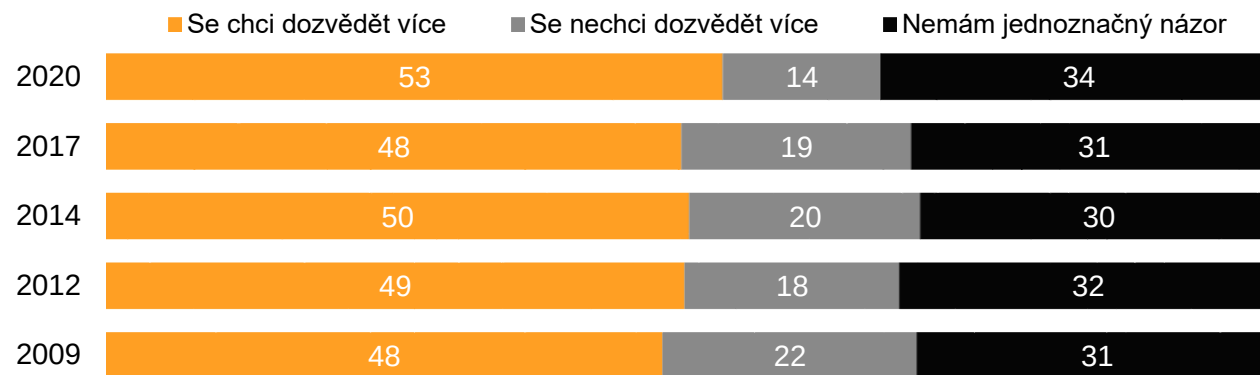
„O období od roku 1948 do roku 1989 v Československu...“ (E07)

38 % studentů má pocit, že toho vědí dost o období 1948–1989 v Československu, 45 % přiznává, že ví málo nebo téměř nic. Tyto podíly jsou stejné jako v roce 2017, vzrostl ovšem podíl těch, kteří by se chtěli o tomto období dozvědět více (z 48 % v roce 2017 na aktuálních 53 %).

Kolik toho
studenti vědí
o období
1948–1989?

Chtějí vědět víc?

v %, N = 1200

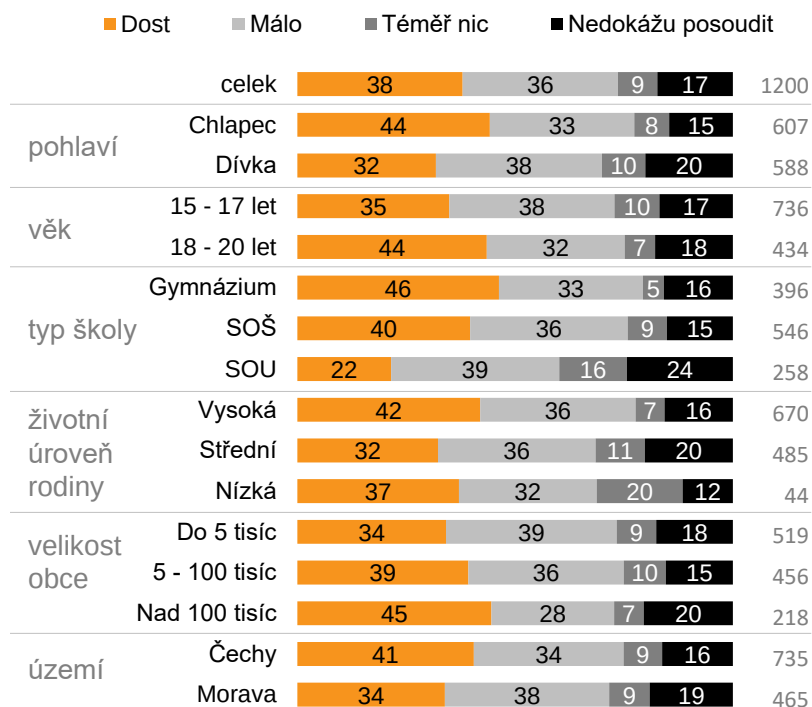
Vlastní vědomosti o období 1948–1989 v ČR dle sociodemografických charakteristik

„Myslím, že o období od roku 1948 do roku 1989 v Československu toho vím...“ (E04)

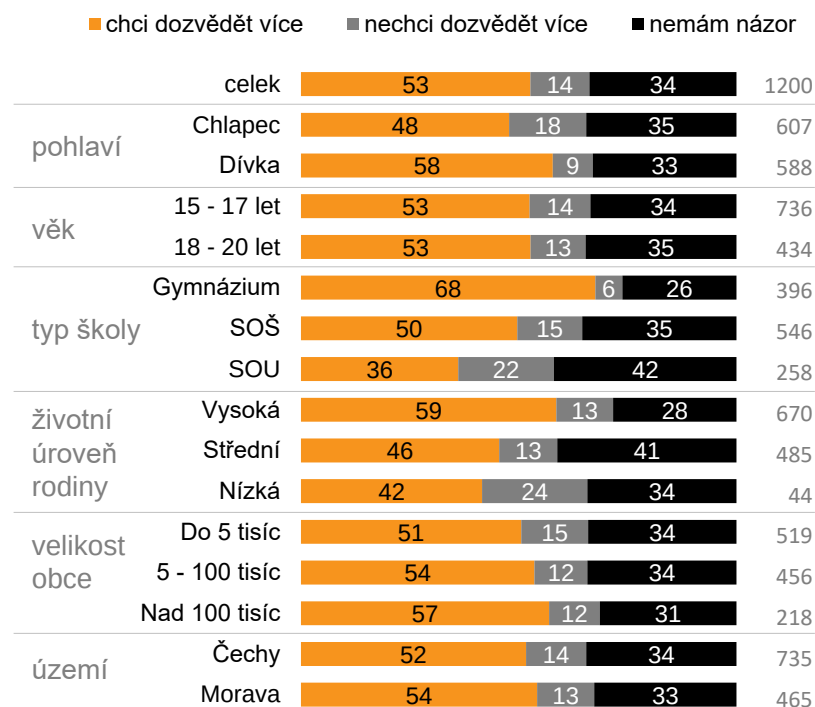
„O období od roku 1948 do roku 1989 v Československu...“ (E07)

Vyšší informovanost o období 1948–1989 v Československu uvádí chlapci, starší studenti, gymnazisté, studenti s vysokou životní úrovní rodiny a z velkých měst nad 100 000 obyvatel. Častěji se chtějí dozvědět o tomto období více dívky, gymnazisté a studenti s vysokou životní úrovní rodiny.

Kolik toho studenti vědí o období 1948–1989?

Chtějí vědět víc?

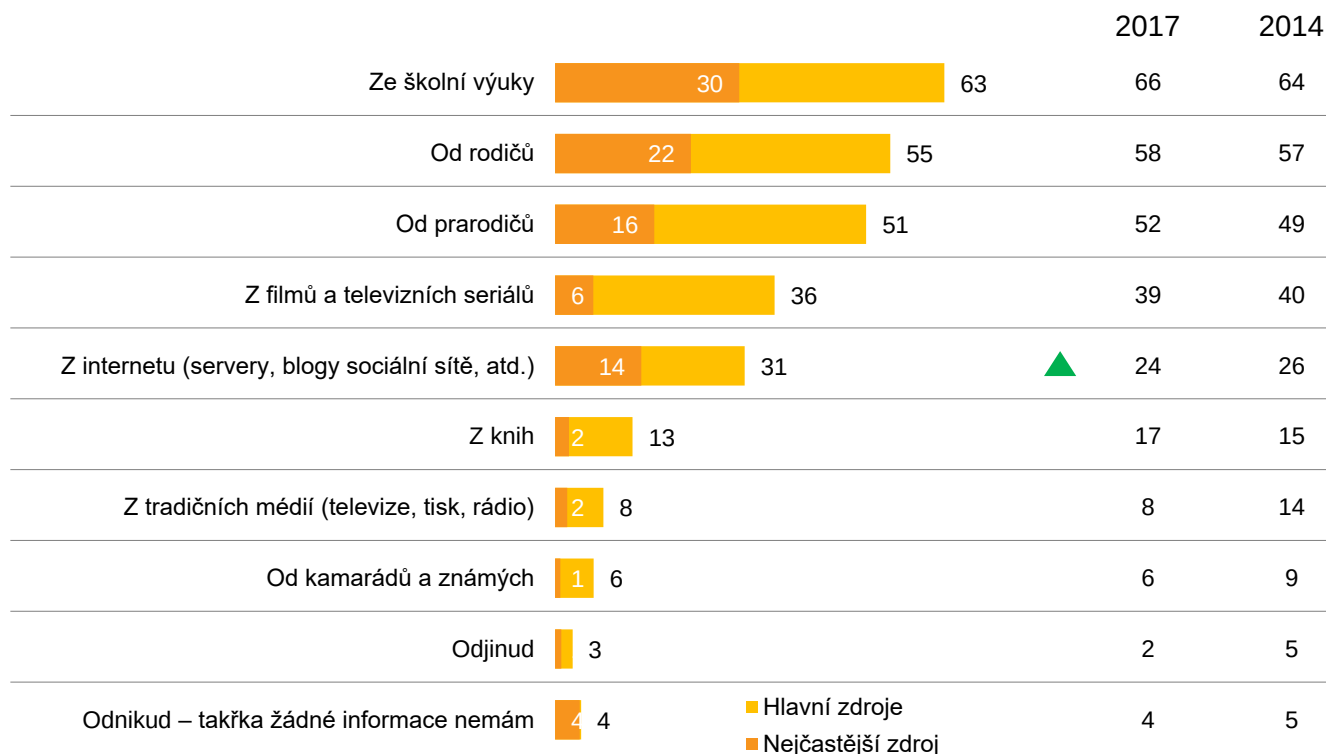

v %, N = 1200

Zdroje informací o životě v Československu v letech 1948–1989

„Odkud čerpáte znalosti o životě v Československu v letech 1948–1989?“ (E05) – až 3 možnosti
 „Který zdroj z předchozí otázky E05 je Vaším nejčastějším zdrojem informací?“ (E06) – jedna možnost

Zdroje informací o životě v Československu v letech 1948–1989 zůstávají podobné jako v letech 2014 a 2017 – nejvíce studenti čerpají tyto informace ze školní výuky (63 %; pro 30 % jde o nejčastější zdroj), od rodičů (55 %) a prarodičů (51 %). Výraznější změnou od roku 2017 je pouze nárůst čerpání informací z internetu (z 24 % na současných 31 %).

ČASOVÉ SROVNÁNÍ
(hlavní zdroje)

■ Hlavní zdroje
 ■ Nejčastější zdroj

v %, N = 1200

▲ změna
 ▼ o 5 % a více

Hlavní zdroje informací o ČS 1948–1989 dle sociodemografických charakteristik

„Odkud čerpáte znalosti o životě v Československu v letech 1948–1989?“ (E05)

Dívky častěji než chlapci čerpají informace o tomto období ze školní výuky a z filmů a seriálů, chlapci častěji z internetu. Gymnazisté častěji ze školní výuky a od rodičů. Studenti učilišť čerpají informace celkově z méně zdrojů a častěji také uvádí, že takřka žádné informace nemají, podobně je tomu u studentů z rodin s nízkou užitkovní úrovní.

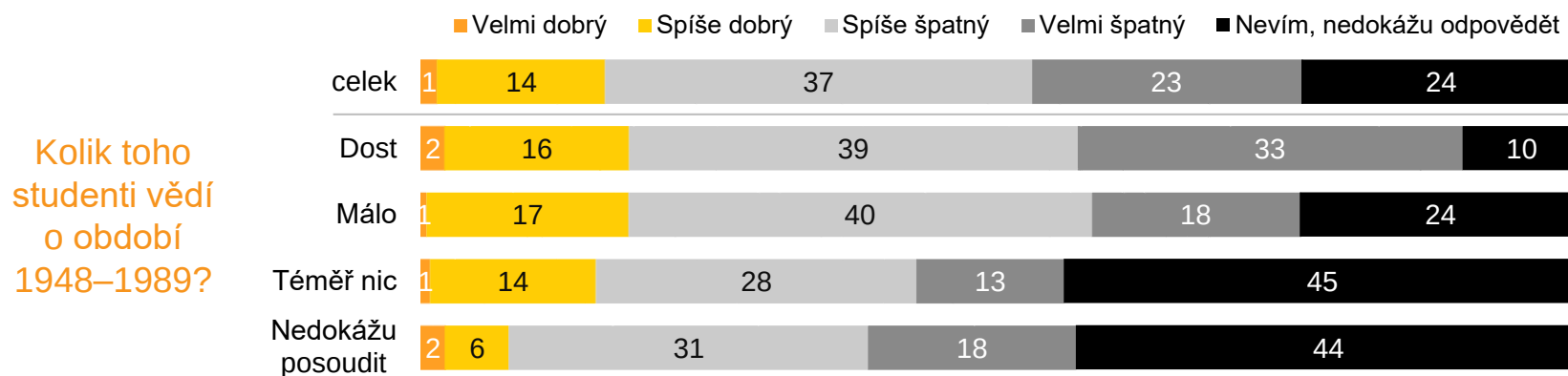
v %, N (celek) = 1200, možnost 3 odpovědí	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 - 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Ze školní výuky	63	58	69	65	61	70	66	49	63	66	36	61	64	66	63	63
Od rodičů	55	54	55	54	57	61	55	43	58	51	43	54	54	59	53	56
Od prarodičů	51	49	52	49	54	55	49	47	53	49	30	50	52	49	50	51
Z filmů a televizních seriálů	36	31	41	37	34	39	37	29	39	32	25	36	36	36	35	37
Z internetu (server, blogy, sociální sítě, atd.)	31	36	26	30	33	29	34	28	28	34	42	31	28	38	33	28
Z knih	13	13	12	12	14	17	10	11	13	13	14	11	14	13	13	12
Z tradičních médií (televize, tisk, rádio)	8	8	8	7	10	10	8	3	8	7	11	8	7	10	8	8
Od kamarádů a známých	6	7	5	6	7	7	6	6	6	6	12	7	6	6	6	6
Odjinud	3	4	1	3	3	2	2	6	3	3	3	3	3	1	3	2
Odnikud – takřka žádné informace nemám	4	5	3	4	3	2	2	12	4	4	17	5	4	3	4	5

barevně zvýrazněny rozdíly
5 % a více oproti celku

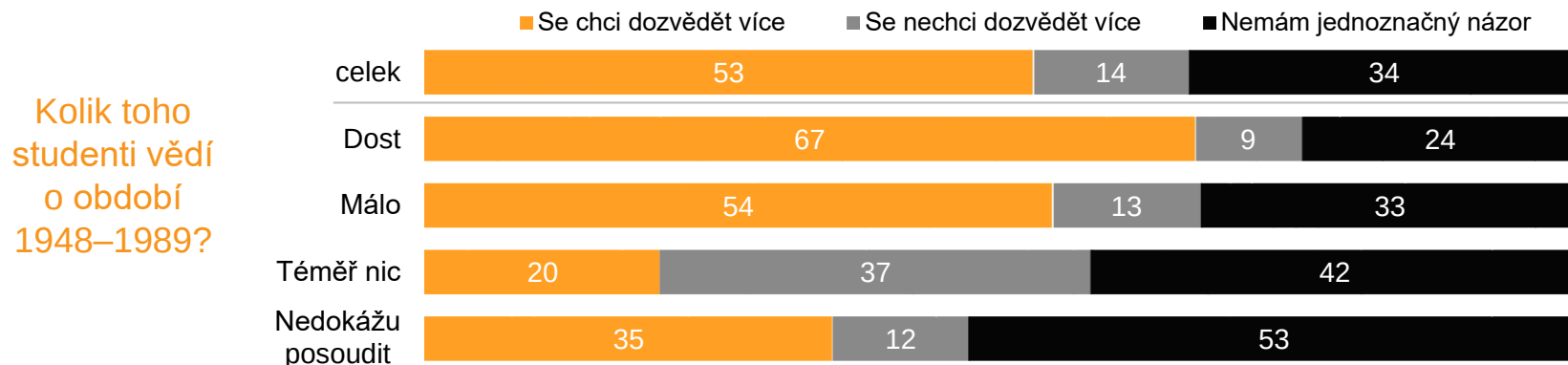
Vlastní vědomosti o období 1948–1989 v ČR vs. hodnocení života a touha vědět více

„Myslím, že o období od roku 1948 do roku 1989 v Československu toho vím...“ (E04) „Život lidí v socialistickém Československu podle vás byl...“ (E02)
„O období od roku 1948 do roku 1989 v Československu...“ (E07)

Život lidí v socialistickém Československu

Chtějí vědět víc?

v řádkových %, N = 1200

7. Prostředky komunikace

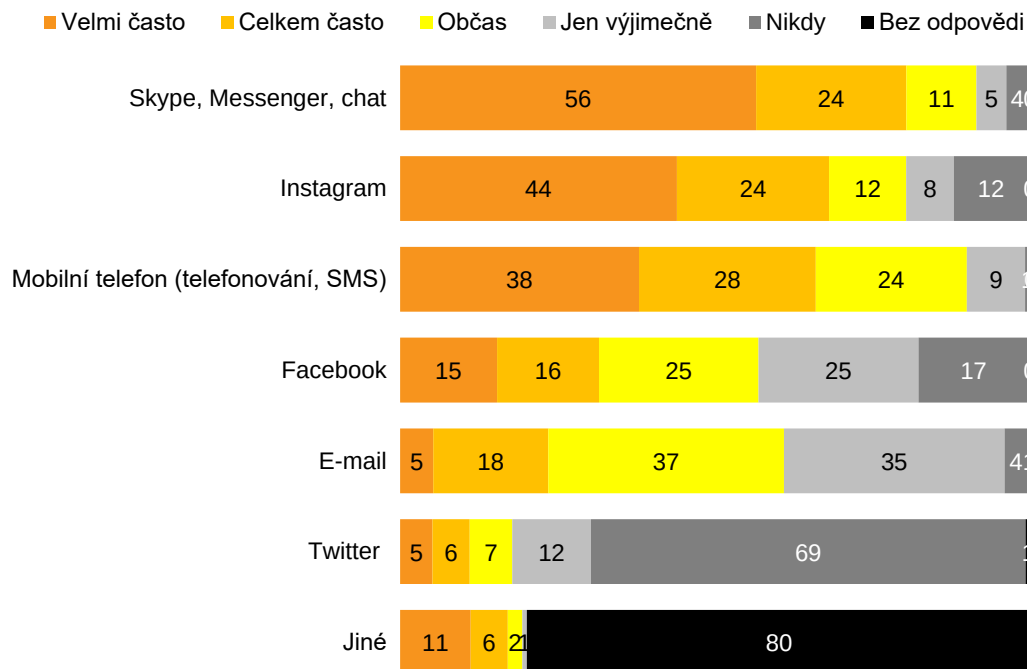
Chatovací platformy (Skype, Messenger apod.) zůstávají **hlavním způsobem elektronické komunikace** studentů. Stejně jako v předchozí vlně výzkumu z roku 2017 je 80 % studentů využívá velmi často či celkem často. Oproti roku 2017 výrazně vzrostlo využívání Instagramu. Naopak frekvence využívání Facebooku ke komunikaci poklesla. Tento pokles koresponduje s nižší mírou jeho používání v mladší skupině 15–17 let. Chatovací platformy se tak stávají primárními prostředky elektronické komunikace studentů. Dále pokračuje klesající trend u komunikace telefonováním a SMS – chytré mobilní telefony jsou více využívány k online komunikaci prostřednictvím chatovacích aplikací. E-mail plní spíše doplňkovou funkci v online komunikaci studentů. Často jej využívá čtvrtina studentů. Twitter je stále mezi českými studenty málo využívanou sociální sítí, i přes nárůst od roku 2017 jej používá často pouze 11 %.

Obdobně jako ve výzkumu z roku 2017 je sledování sociálních sítí nejčastější aktivitou poloviny studentů **„když nemohou spát“ a také „ihned po probuzení“**. V druhém případě došlo od roku 2017 k posílení tohoto uživatelského vzorce. Stejně frekventované jako v roce 2017 zůstává sledování sociálních sítí na akcích s kamarády (18 % často). V letošní vlně výzkumu přiznalo časté používání sociálních sítí při výuce jen 17 % studentů (v roce 2017 to bylo 39 %). Vysvětlení prudkého poklesu této aktivity při vyučování by vyžadovalo kvalitativní analýzu. Je otázkou, zda tuto výraznou uživatelskou změnu mohl ovlivnit přechod na distanční formu výuky, která v případě řady škol neprobíhala, nebo byla do té míry zkrácena, že se studenti ani „nestihli“ na sítě připojit. Při jídle s rodiči sleduje sociální sítě minimum studentů, což se od roku 2017 výrazněji nezměnilo.

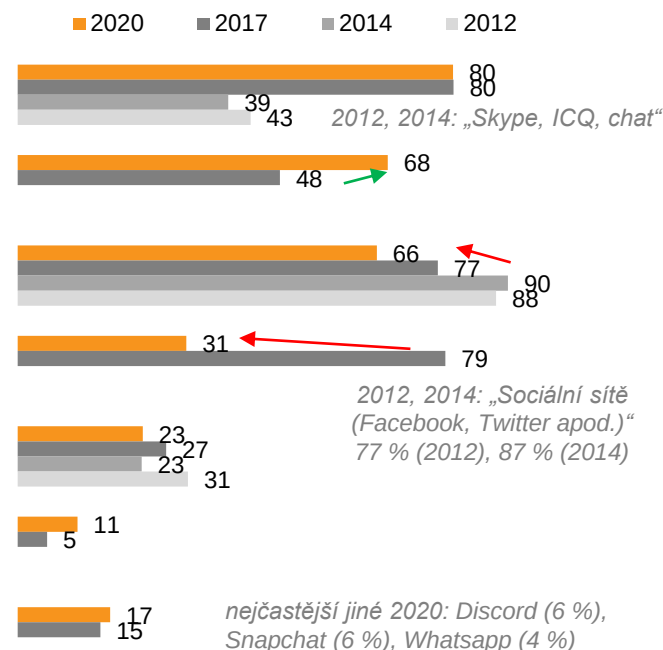
Využívání chatovacích platform, Instagramu i telefonování a SMS je častější u dívek, které také více sledují sociální sítě, když nemohou spát a ihned po probuzení. Chlapci oproti nim častěji používají sociální sítě při vyučování a na akcích s kamarády. Mladší skupina studentů ve věku 15–17 se oproti starším liší zejména v nižší míře využívání Facebooku, méně používají také telefonování, zasílání SMS a e-mail, naopak o něco častěji jsou na Instagramu. Z hlediska sledování sociálních sítí ve zkoumaných situacích se studenti různých věkových kategorií výrazně neliší. Výjimkou jsou akce s kamarády, při kterých sledují sociální sítě častěji mladší studenti. Studenti gymnázií sledují sociální sítě v menší míře, když nemohou spát, ihned po probuzení i na akcích s kamarády.

„V rámci běžné denní elektronické komunikace využívám...“ (A01)

Nejčastější elektronickou komunikační platformou studentů jsou chatovací platformy (Skype, Messenger apod.), které velmi často či celkem často využívá až 80 % z nich (stejně jako v roce 2017). Výrazný nárůst častého používání zaznamenal od roku 2017 Instagram (z 48 % na současných 68 %). Oproti tomu Facebook využívá často výrazně méně studentů než v roce 2017. Klesající trend pokračuje u komunikace telefonováním a SMS. E-mail často využívá přibližně čtvrtina studentů, Twitter pouze 11 %.

ČASOVÉ SROVNÁNÍ (velmi často + celkem často)

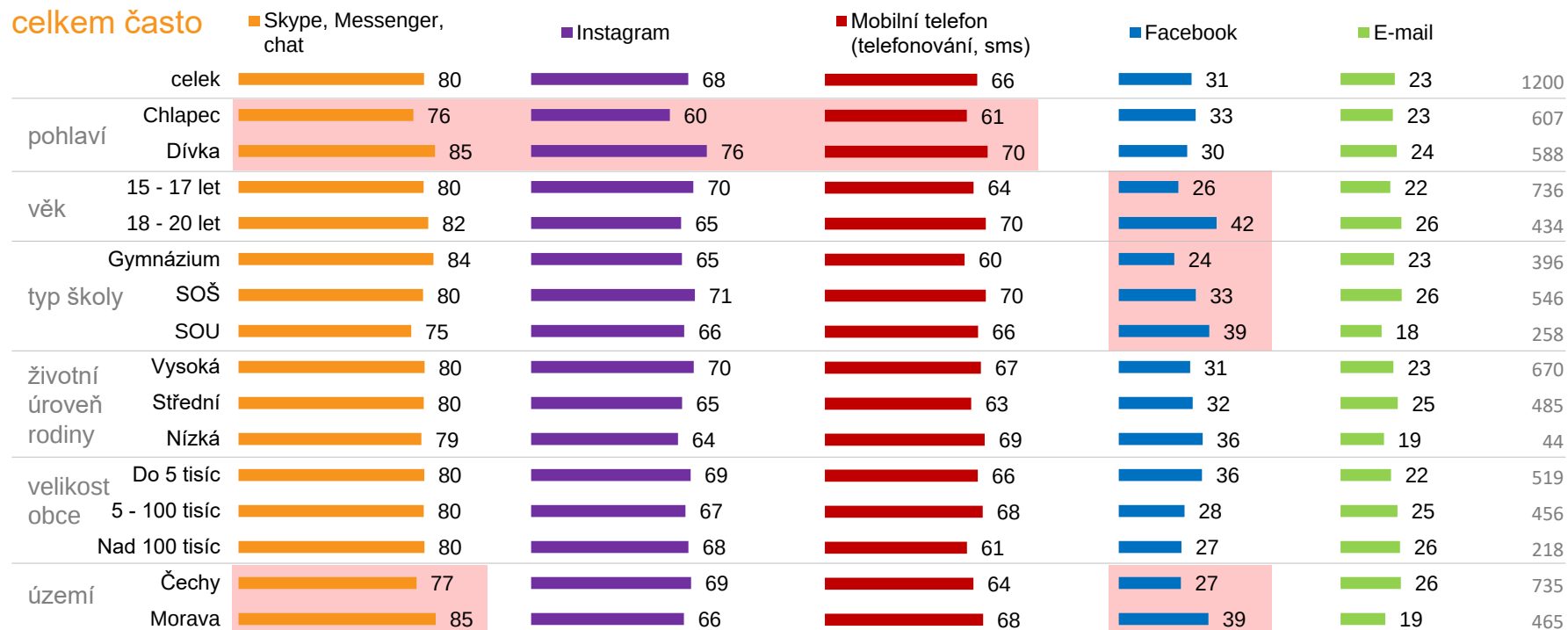
v %, N = 1200

Každodenní elektronická komunikace dle sociodemografických charakteristik

„V rámci běžné denní elektronické komunikace využívám...“ (A01)

Využívání chatovacích platform, Instagramu i telefonování a SMS je častější u dívek. U Facebooku je patrná nižší míra používání v mladší skupině 15–17 let a také mezi studenty gymnázií.

velmi často +
celkem často

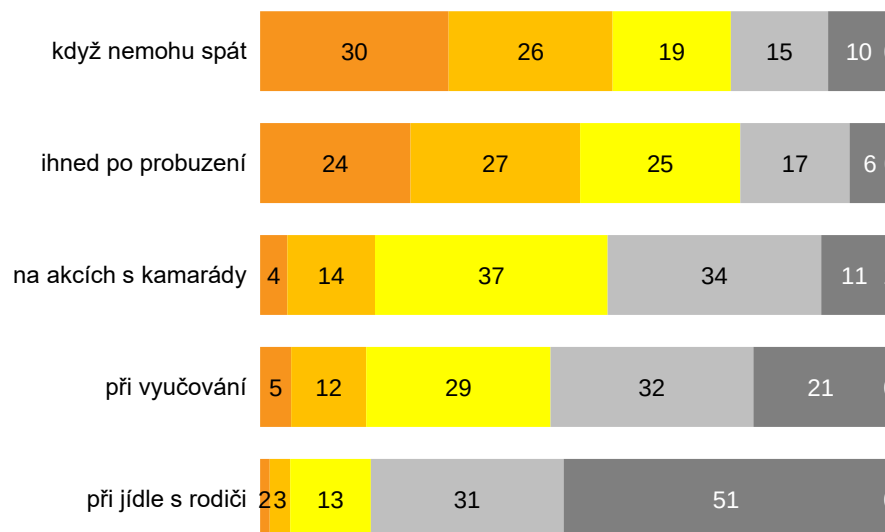

v %, odpovědi velmi často + celkem často,
N = 1200

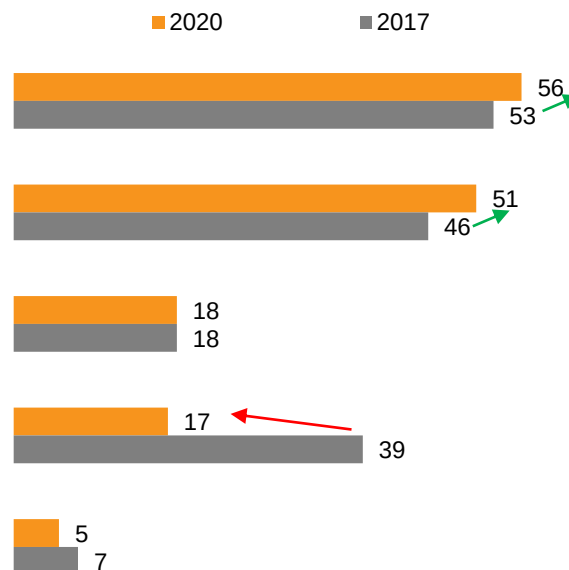
„Pro řadu studentů jsou sociální sítě hlavním komunikačním prostředkem. Koukáte na sociální sítě (Facebook, Instagram, Youtube atd.) či po nich komunikujete ...“ (A02)

Polovina studentů sleduje *velmi často* či *celkem často* sociální sítě, *když nemohou spát* (56 %) a také *ihned po probuzení* (51 %). U obou těchto situací došlo od roku 2017 k nárůstu frekvence. Na *akcích s kamarády* sleduje sociální sítě 18 % studentů (stejně jako v roce 2017). Jejich *sledování při vyučování* oproti roku 2017 pokleslo (z 39 % na aktuálních 17 %). Vliv na tento pokles může mít aktuální distanční výuka. *Při jídle s rodiči* sleduje sociální sítě minimum studentů.

■ Velmi často ■ Celkem často ■ Občas ■ Jen výjimečně ■ Nikdy ■ Bez odpovědi

ČASOVÉ SROVNÁNÍ (velmi často + celkem často)

v %, N = 1200

Doba používání sociálních sítí dle sociodemografických charakteristik

„Pro řadu studentů jsou sociální sítě hlavním komunikačním prostředkem. Koukáte na sociální sítě (Facebook, Instagram, Youtube atd.) či po nich komunikujete ...“ (A02)

Sledování sociálních sítí *když nemohou spát a ihned po probuzení* je častější u dívek. Chlapci oproti nim častěji používají sociální sítě *při vyučování a na akcích s kamarády*, při kterých je vyšší používání také v mladší skupině 15–17 let. Studenti gymnázií sledují sociální sítě v menší míře *když nemohou spát, ihned po probuzení i na akcích s kamarády*.

velmi často +
celkem často

		když nemohu spát	ihned po probuzení	na akcích s kamarády	při vyučování	při jídle s rodiči	
	celek	56	51	18	17	5	1200
pohlaví	Chlapec	53	47	21	20	6	607
	Dívka	58	55	15	13	4	588
věk	15 - 17 let	57	51	21	17	5	736
	18 - 20 let	53	51	13	16	5	434
typ školy	Gymnázium	46	45	13	16	2	396
	SOŠ	59	56	19	18	7	546
	SOU	64	48	25	17	5	258
životní úroveň rodiny	Vysoká	56	54	19	17	4	670
	Střední	56	46	17	16	5	485
	Nízká	54	52	19	23	9	44
velikost obce	Do 5 tisíc	57	52	18	15	5	519
	5 - 100 tisíc	57	50	20	18	6	456
	Nad 100 tisíc	52	50	14	18	3	218
území	Čechy	57	51	18	17	5	735
	Morava	54	50	19	17	4	465

v %, odpovědi velmi často + celkem často,
N = 1200

8. Zdroje informací

Více než polovina (55 %) studentů se domnívá, že má **dostatek informací o aktuálních společenských a politických tématech**. Ve srovnání s posledním měřením z roku 2017 vzrostla jejich spokojenost o 11 %, a překročila tak u celého vzorku nadpoloviční podíl. Neplatí to ale pro všechny sledované sociodemografické skupiny. Informovanější se cítí *chlapci, studenti ve starší věkové skupině (18–20 let), gymnazisté, respondenti s vysokou životní úrovní rodiny a žijící ve velkých městech (100 000+)*. Rozdíly v informační spokojenosti nejsou mezi těmito skupinami výrazné až na dvě výjimky. Mezi studenty žijícími v *nejmenších sídlech*, a především mezi *uční* nemá pocit dostatečné informovanosti ani polovina respondentů (45 %).

Je ovšem třeba zdůraznit, že na základě takového subjektivního sebehodnocení nemůžeme usuzovat na reálný stav sociopolitické informovanosti studentů. K tomu by bylo třeba hlubší analýzy, která by mohla například naznačit důvod, proč více než *polovina studentů z učilišť* deklarovala, na rozdíl od ostatních skupin, *pocit nedostatečné informovanosti*. Co je příčinou, respektive co spouští jejich potřebu mít více informací o dané agendě? Je to nespokojenost s úrovní výuky společenských věd, nižší kulturní a sociální kapitál rodin, ze kterých studenti pocházejí? Nebo zde hraje roli obecně užší spektrum zdrojů a nižší konzumace sociopolitických témat ze sociálních sítí, a především zpravodajských online portálů?

Z pohledu studentů posílil zvláště **informační význam sociálních sítí**. Od posledního měření v roce 2017 o 12 %. Polovina studentů (51 %) deklarovala, že jde o nejčastější zdroj *aktuálních společenských a politických témat, která je zajímavá*. Pro 81 % studentů jde o jeden z hlavních zdrojů. Naopak poklesla konzumace *online zpravodajství* (-11 %), a především obecně *televize* (-17 %), kterou aktuálně označuje za hlavní zdroj informací cca polovina respondentů. Jde o obecný trend v dané věkové skupině, pro kterou je televize jako médium méně zajímavá než sociální sítě. Neplatí to ale plošně pro všechny stanice a pořady. Například konzumace a důvěryhodnost zpravodajství a publicistiky ČT stoupla (viz dále). Pro necelou polovinu respondentů představují také hlavní zdroj informací *rodinní příslušníci a kamarádi* (46 %). Pouze okrajovou informační roli hrají *rádio, škola, noviny a časopisy*, které neoslovují ani sedminu respondentů.

„Agendotvorná“ role *školní výuky* (1 %) i *tradičních médií* (tisk, rozhlas) výrazně poklesla. Značné oslabení role školy jako informačního zdroje v letošním roce může souviset i s distanční výukou, která nutně poskytuje studentům menší podíl informací, respektive nižší možnost osobní konzultace. Je pravděpodobné, že toto komunikačně-informační omezení vede u části studentů k ještě intenzivnějšímu využívání internetu. Přesněji vede ke konzumaci snadno přístupných, intelektuálně nenáročných, ale často věcně nepřesných a manipulativních (dez)informací poskytovaných tzv. sociálními sítěmi.

Ze *sociálních sítí* a *od rodinných příslušníků* získávají informace častěji dívky než chlapci. *Starší studenti* (18–20 let) oproti mladším častěji využívají *online zpravodajství*. *Studenti gymnázií* uvádí více zdrojů informací, (častěji sociální sítě, online zpravodajství a kamarády) než *studenti učilišť*. Od *rodinných příslušníků* se informace častěji dozvídají studenti s *vysokou životní úrovní rodiny*.

Nejvíce rostla od měření v roce 2017 konzumace informací z *postů politických stran* či *tematických skupin*, a to na aktuálních 74 % (+15 %). Sílila i konzumace *sdílených postů neznámých lidí* (z 58 % na 68 %). Za pozornost stojí skutečnost, že důvěryhodnost tohoto typu zdroje stoupla z 10 % v roce 2017 na aktuálních 16 %. Častějšími konzumenty obou těchto zdrojů jsou *dívky*. Naopak *méně přijímají informace od neznámých osob studenti učilišť*.

K poklesu oproti roku 2017 došlo u konzumace *odkazů na články online zpravodajství* (-12 %). I tak ale jde o jeden ze dvou hlavních zdrojů, který konzumují *často* či *občas* tři čtvrtiny studentů (74 %), aby získali informace o aktuálních společenských problémech. Nejčastěji jde o *starší studenty* (18–20).

Frekvence přijímání informací z *postů přátel* je podobná jako v roce 2017, aktuálně takto přijímá informace *často* či *občas* 59 % studentů sledujících sociální sítě. Pod průměrem vzorku jsou při konzumaci tohoto zdroje *gymnazisté*.

Jako **nejdůvěryhodnější** se studentům jeví posty *politických stran* či *tematických skupin*, které zaznamenaly od roku 2017 nárůst důvěry z 30 % na aktuálních 54 %.

Odkazům na články online zpravodajství a postům přátel důvěřuje okolo poloviny studentů, kteří sledují sociální sítě. Postům lidí, které neznají, důvěřuje 16 % z nich.

Většina studentů deklaruje, že **informace ze sociálních sítí si ještě ověřuje** (vždy ověřuje 17 %, většinou ověřuje 49 %). Méně ověřují informace, které odpovídají jejich názorům. O něco častěji ověřují informace, které jejich názorům neodpovídají (vždy ověřuje 25 %, většinou ověřuje 43 %).

Starší studenti (18–20) deklarovali, že si ověřují informací častěji, a to bez ohledu na to, zda odpovídají či neodpovídají jejich názorům. Studenti *gymnází* častěji ověřují informace, které neodpovídají jejich názorům. Informace, které odpovídají jejich názorům, častěji ještě ověřují *studenti učilišť*.

Studenti nejčastěji sledují **zpravodajství a publicistiku** na *hlavních zpravodajských online serverech* (77 % často či občas). Dále ve *veřejnoprávní České televizi* (67 %) a *privátních TV* (57 %). Pořadí odpovídá poslednímu měření. Polepšila si ČT o 9 %, což ovlivnila pravděpodobně epidemická karanténa, která zvýšila televizní sledovanost obecně. Mnohem výrazněji ale stoupla sledovanost *blogů* různých autorů, které sleduje 46 % studentů; ve srovnání s měřením v roce 2017 jde o 22% nárůst. *Seriózní deníky* sleduje alespoň občas 42 % studentů a vidíme zde mírný pokles čtenosti.

Dívky častěji než chlapci sledují zpravodajství privátních TV, podobně jako studenti učilišť, z malých obcí (do 5 tisíc obyvatel) a z Moravy, kteří navíc dávají přednost privátním rozhlasovým stanicím. Starší studenti (18–20) častěji sledují zpravodajství na hlavních zpravodajských serverech či v seriózních denících. Podobně tomu je u gymnazistů, kteří navíc častěji sledují také veřejnoprávní TV a rozhlas. Studenti s nízkou životní úrovní častěji uvádí sledování zpravodajství privátních rozhlasových stanic, alternativních webů a veřejnoprávního rozhlasu.

Není bez zajímavosti, že zpravodajství a publicistiku *alternativních webů* typu Parlamentní listy či Aeronet sleduje pětina respondentů, tedy zhruba *stejně jako ČRo*, kterému ale věří dvojnásobek respondentů (30 %).

Nejvyšší **důvěru** má ale *veřejnoprávní ČT* (důvěřuje 67 % studentů). Ve srovnání s rokem 2017 jde o 7% nárůst, zatímco nedůvěra o 5 % klesla. Polovina studentů důvěřuje *hlavním zpravodajským online serverům*. Dalším typům médií důvěřuje třetina studentů či méně. *Nejnižší důvěru mají zábavní a bulvární deníky.*

Od roku 2017 vzrostla důvěra v informace z privátních TV, stále ovšem převažuje podíl těch, kteří jejich informacím nedůvěřují.

Důvěra různým typům médií se liší zejména s ohledem na typ školy studenta. *Studenti gymnázií častěji důvěřují veřejnoprávní TV, hlavním zpravodajským serverům, seriózním deníkům a veřejnoprávnímu rozhlasu.*

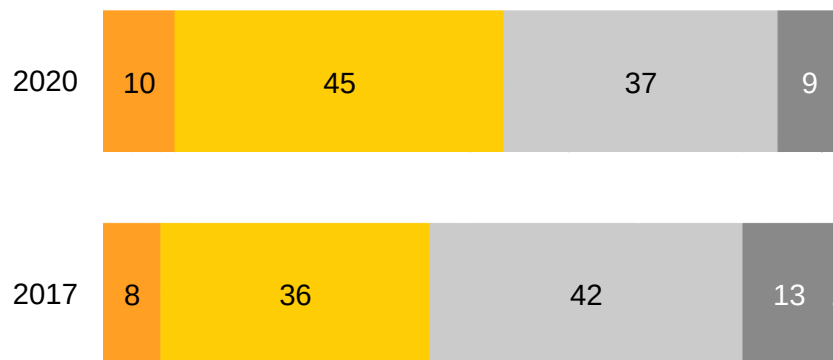
Důvěra v informace *privátních TV* je vyšší u *studentů SOŠ*.

Studenti učilišť a z rodin s nízkou životní úrovní důvěřují mediím obecně méně.

„Domníváte se, že o aktuálních společenských a politických tématech máte dostatek informací?“ (C01)

Polovina (55 %) studentů se domnívá, že má dostatek informací o aktuálních společenských a politických tématech. Od roku 2017 tento podíl vzrostl o 11 %. Častěji mají pocit dostatečné informovanosti chlapci, studenti ve věku 18–20 let, gymnázisté, s vysokou životní úrovní rodiny a žijící ve velkých městech nad 100 000 obyvatel.

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne ■ Bez odpovědi

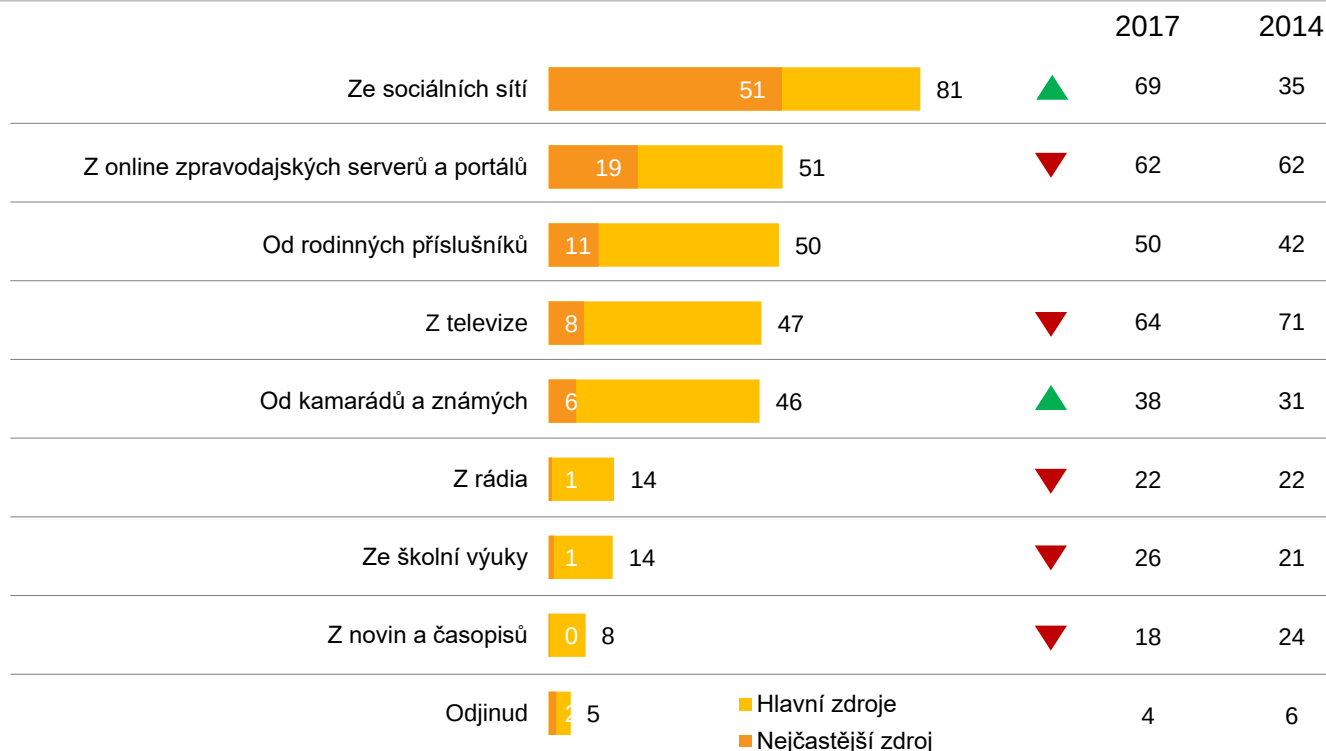
v %, N = 1200

		Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	
pohlaví	celek	10	45	37	9	1200
	Chlapec	12	45	34	9	607
	Dívka	7	45	40	8	588
věk	15 - 17 let	8	44	38	10	736
	18 - 20 let	13	46	34	7	434
typ školy	Gymnázium	10	49	33	7	396
	SOŠ	10	44	37	8	546
	SOU	8	37	42	12	258
životní úroveň rodiny	Vysoká	11	46	35	8	670
	Střední	8	42	41	9	485
	Nízká	11	43	27	19	44
velikost obce	Do 5 tisíc	7	43	40	10	519
	5 - 100 tisíc	11	45	37	7	456
	Nad 100 tisíc	14	47	32	7	218
území	Čechy	10	45	36	8	735
	Morava	10	43	38	9	465

Hlavní zdroje informací

„O aktuálních společenských a politických tématech, která mě zajímají, se nejčastěji dozvídám...“ (C02) – více možností
 „Který zdroj z předchozí otázky C02 je Vaším nejčastějším zdrojem informací?“ (C03) – jedna možnost

Primárním zdrojem informací jsou pro studenty sociální sítě – až 81 % je uvádí jako jeden z hlavních zdrojů a 51 % jako nejčastější zdroj. Od roku 2017 navíc došlo k výraznému nárůstu získávání informací ze sociálních sítí. K poklesu došlo zejména u online zpravodajství a televize, které aktuálně patří mezi hlavní zdroje pro polovinu respondentů, stejně jako rodinní příslušníci a kamarádi. Rádio, škola a noviny a časopisy jsou pouze okrajovým zdrojem informací.

ČASOVÉ SROVNÁNÍ
(hlavní zdroje)

v %, N = 1200

▲ změna
▼ o 5 % a více

Hlavní zdroje informací dle sociodemografických charakteristik

„O aktuálních společenských a politických tématech, která mě zajímají, se nejčastěji dozvídám...“ (C02)

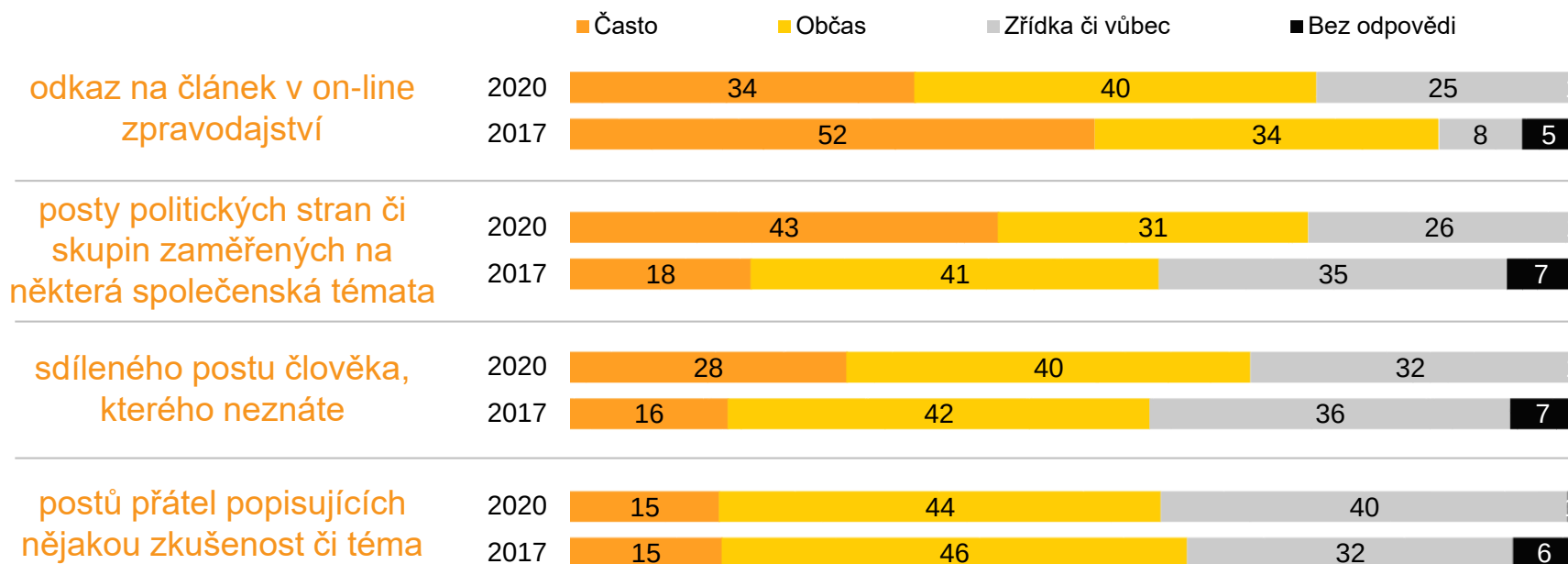
Ze sociálních sítí a od rodinných příslušníků získávají informace častěji dívky než chlapci. Starší studenti (18–20 let) oproti mladším častěji využívají online zpravodajství. Studenti gymnázií uvádí více zdrojů informací, častěji sociální sítě, online zpravodajství a kamarády. Studenti učilišť tyto zdroje uvádějí méně často. Od rodinných příslušníků se informace častěji dozvídají studenti s vysokou životní úrovní rodiny.

v %, N (celek) = 1200, možnost více odpovědí	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 - 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Ze sociálních sítí	81	76	86	82	82	86	82	73	81	83	59	82	80	84	82	80
Z online zpravodajských serverů a portálů	51	52	50	46	60	63	52	32	52	49	56	49	50	59	51	52
Od rodinných příslušníků	50	45	56	52	47	53	49	48	56	45	32	52	48	52	52	48
Z televize	47	45	48	45	49	48	45	48	47	47	36	50	44	44	45	50
Od kamarádů a známých	46	45	47	48	43	52	45	39	46	46	42	44	45	53	47	44
Z rádia	14	15	13	13	17	14	14	16	15	14	18	19	11	10	12	17
Ze školní výuky	14	12	17	14	13	13	14	16	15	13	16	15	14	11	13	16
Z novin a časopisů	8	8	8	6	11	11	7	7	9	7	8	8	7	10	8	9
Odjinud	5	7	3	4	5	2	6	6	5	4	9	4	5	7	6	3

barevně zvýrazněny rozdíl
5 % a více oproti celku

„Jak často se na sociálních sítích dozvídáte o aktuálních společenských problémech a otázkách z ...“ (C04)

Tři čtvrtiny studentů, kteří uvedli sociální sítě jako jeden z hlavních zdrojů informací, se o aktuálních společenských problémech dovídají často či občas z odkazů na články online zpravodajství. Jejich podíl oproti roku 2017 klesl (o 12 %), naopak vzrostl podíl těch, kteří získávají informace z postů politických stran či tematických skupin (nárůst z 59 % na aktuálních 74 %) a také ze sdílených postů lidí, které neznají (z 58 % na 68 %). Frekvence přijímání informací z postů přátel je podobná jako v roce 2017, aktuálně takto přijímá informace často či občas 59 % studentů sledujících sociální sítě.

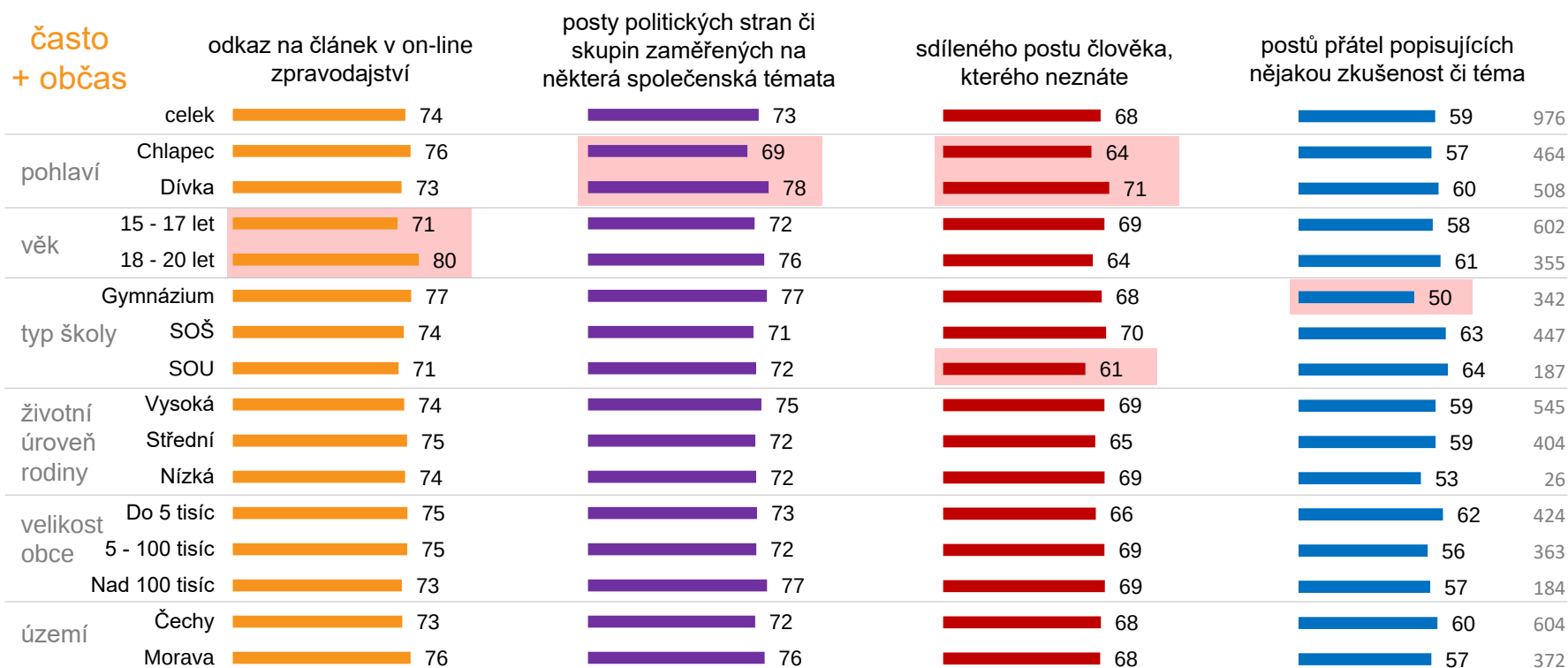

v %, N = 976, uvedli jako jeden z hlavních zdrojů sociální sítě

Frekvence příjmu informací na sociálních sítích dle sociodemografických charakteristik

„Jak často se na sociálních sítích dozvídáte o aktuálních společenských problémech a otázkách z ...“ (C04)

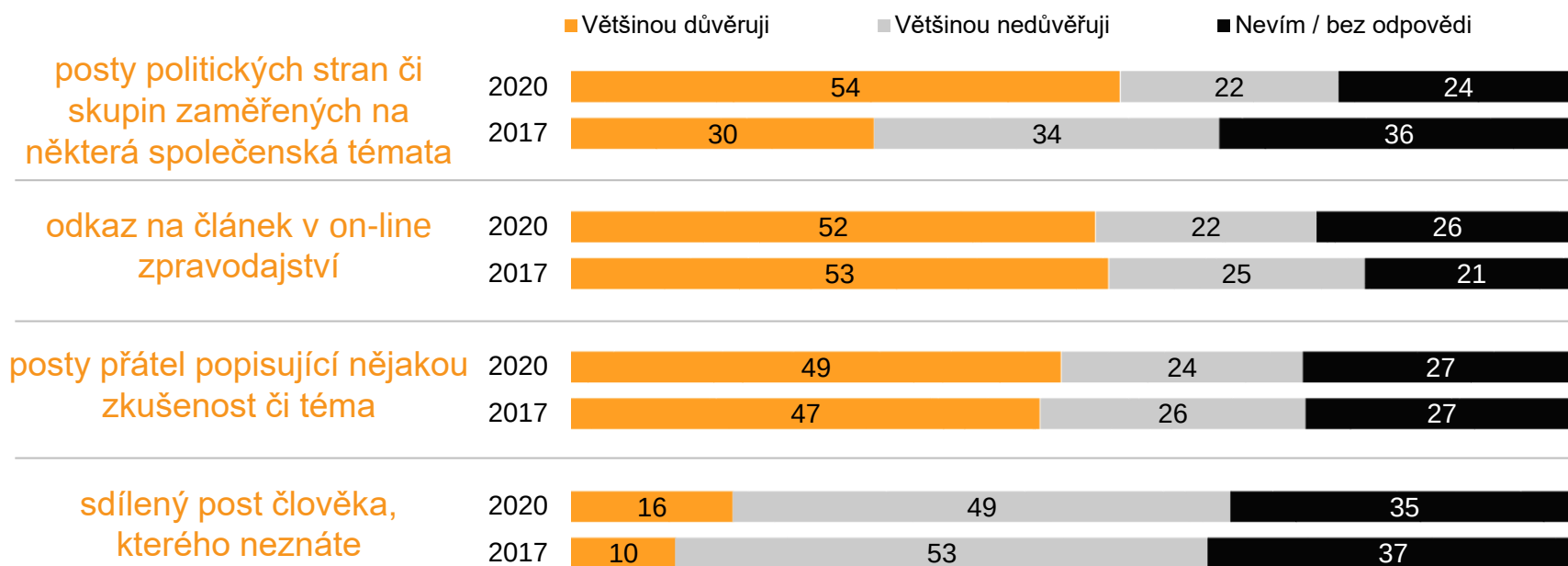
Z odkazů na online zpravodajství se informace častěji dozvídají starší studenti. Dívky častěji než chlapci z postů politických stran či tematických skupin a postů lidí, které neznají. Z postů lidí, které neznají, se informace méně často dozvídají studenti učilišť. Studenti gymnázií méně často z postů přátel.

v %, odpovědi často + občas, N = 976, uvedli jako jeden z hlavních zdrojů sociální sítě

„Nakolik důvěřujete těmto zdrojům informací na sociálních sítích?“ (C05)

Od roku 2017 výrazně vzrostla důvěra v posty politických stran či tematických skupin (z 30 % na aktuálních 54 %). Odkazům na články online zpravodajství a postům přátel důvěřuje okolo poloviny studentů, kteří sledují sociální sítě. Postům lidí, které neznají, důvěřuje 16 % z nich.

v %, N = 976, uvedli jako jeden z hlavních zdrojů sociální sítě

Důvěra zdrojům informací na sociálních sítích dle sociodemografických charakteristik

„Nakolik důvěřujete těmto zdrojům informací na sociálních sítích?“ (C05)

Postům politických stran či tematických skupin věří častěji dívky, méně často studenti s nízkou životní úrovní. Důvěra v odkazy na články online zpravodajství je vyšší u gymnazistů a studentů s vyšší životní úrovní. Naopak nižší důvěru v ně mají studenti učilišť, kteří také méně věří postům přátel. Postům cizích lidí věří méně starší studenti a studenti učilišť.

většinou
důvěřuji

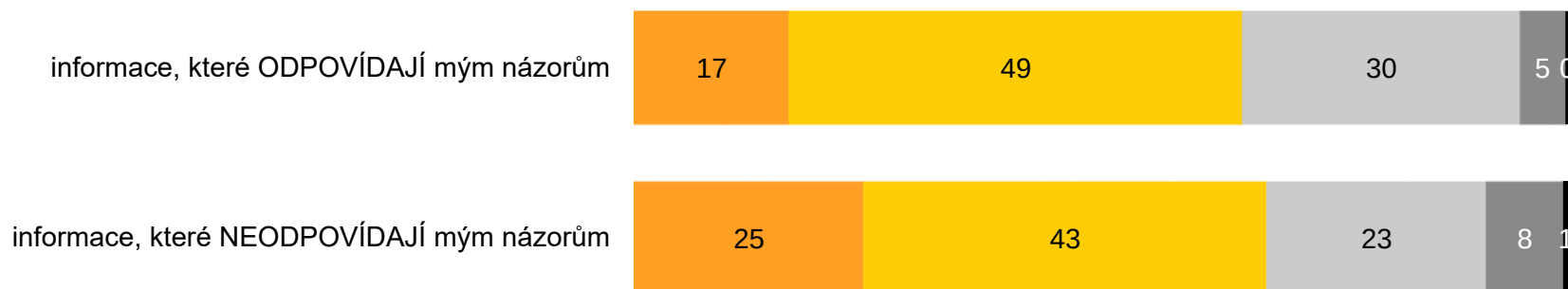
většinou důvěřuji		posty politických stran či skupin zaměřených na některá společenská témata	odkaz na článek v on-line zpravodajství	posty přátel popisující nějakou zkušenost či téma	sdílený post člověka, kterého neznáte	
	celek	54	52	49	16	976
pohlaví	Chlapec	46	49	45	15	464
	Dívka	62	55	52	17	508
věk	15 - 17 let	55	50	48	19	602
	18 - 20 let	53	55	49	11	355
typ školy	Gymnázium	57	64	52	18	342
	SOŠ	54	48	49	15	447
	SOU	51	41	41	16	187
životní úroveň rodiny	Vysoká	57	55	50	17	545
	Střední	52	49	47	16	404
	Nízká	33	35	41	7	26
velikost obce	Do 5 tisíc	53	48	49	12	424
	5 - 100 tisíc	56	53	50	19	363
	Nad 100 tisíc	55	58	44	20	184
území	Čechy	54	51	48	17	604
	Morava	56	54	50	15	372

„Pokud se na sociálních sítích setkáte s informací, která ODPOVÍDÁ vašim názorům a pohledu na svět, tak si ji:“ (C06a)

„Pokud se na sociálních sítích setkáte s informací, která NEODPOVÍDÁ vašim názorům a pohledu na svět, tak si ji:“ (C06b)

Většina studentů deklaruje, že informace ze sociálních sítí si ještě ověřuje. V menší míře ověřují informace, které odpovídají jejich názorům (vždy ověřuje 17 %, většinou ověřuje 49 %). O něco častěji ověřují informace, které jejich názorům neodpovídají (vždy ověřuje 25 %, většinou ověřuje 43 %).

■ Vždy ještě ověřím ■ Většinou ještě ověřím ■ Většinou již neověřuji
■ Nikdy už neověřuji ■ Bez odpovědi

v %, N = 976, uvedli jako jeden
z hlavních zdrojů sociální sítě

Ověřování informací na sociálních sítích dle sociodemografických charakteristik

„Pokud se na sociálních sítích setkáte s informací, která ODPOVÍDÁ vašim názorům a pohledu na svět, tak si ji.“ (C06a)

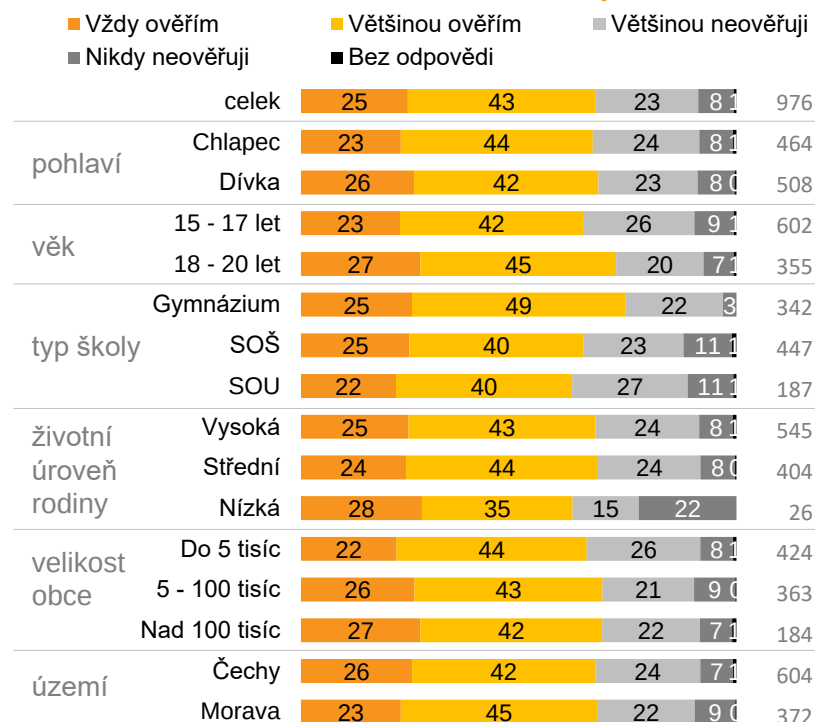
„Pokud se na sociálních sítích setkáte s informací, která NEODPOVÍDÁ vašim názorům a pohledu na svět, tak si ji.“ (C06b)

Starší studenti častěji deklarují ověřování informací získaných ze sociálních sítí, ať už odpovídají, či neodpovídají jejich názorům. Informace, které odpovídají jejich názorům, častěji ještě ověřují studenti učilišť. Studenti gymnázií častěji ověřují informace, které neodpovídají jejich názorům.

informace, které ODPOVÍDAJÍ mým názorům

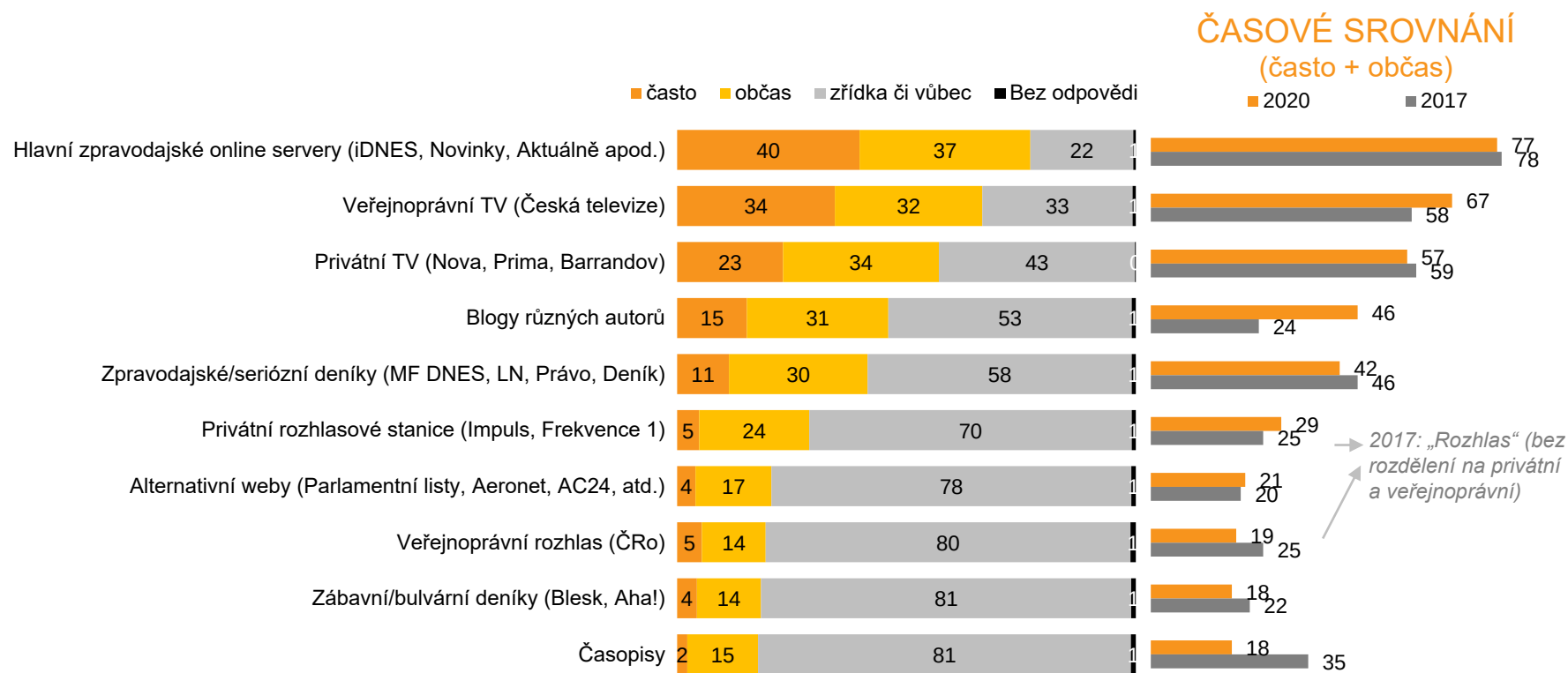
informace, které NEODPOVÍDAJÍ mým názorům

v %, N = 976, uvedli jako jeden z hlavních zdrojů sociální sítě

„Jak často sledujete zpravodajství a publicistiku z ČR či ze světa v následujících typech médií?“ (C07)

Studenti nejčastěji sledují zpravodajství a publicistiku na hlavních zpravodajských online serverech (77 % často či občas). Dále ve veřejnoprávní TV (67 %) a privátních TV (57 %). Blogy různých autorů sleduje 46 % studentů, což je od roku 2017 výrazný nárůst (z 24 %). Ve zpravodajských seriózních denících sleduje zpravodajství a publicistiku alespoň občas 42 % studentů.

v %, N = 1200

Frekvence sledování zpravodajství dle sociodemografických charakteristik

„Jak často sledujete zpravodajství a publicistiku z ČR či ze světa v následujících typech médií?“ (C07)

Dívky častěji než chlapci sledují zpravodajství privátních TV. Zpravodajství privátních TV a privátních rozhlasových stanic častěji sledují studenti učilišť, z malých obcí (do 5 tisíc obyvatel) a z Moravy. Starší studenti častěji sledují zpravodajství na hlavních zpravodajských serverech či v seriózních denících. Podobně to platí u gymnazistů, kteří navíc častěji sledují také veřejnoprávní TV a rozhlas. Studenti s nízkou životní úrovní častěji uvádí sledování zpravodajství privátních rozhlasových stanic, alternativních webů a veřejnoprávního rozhlasu.

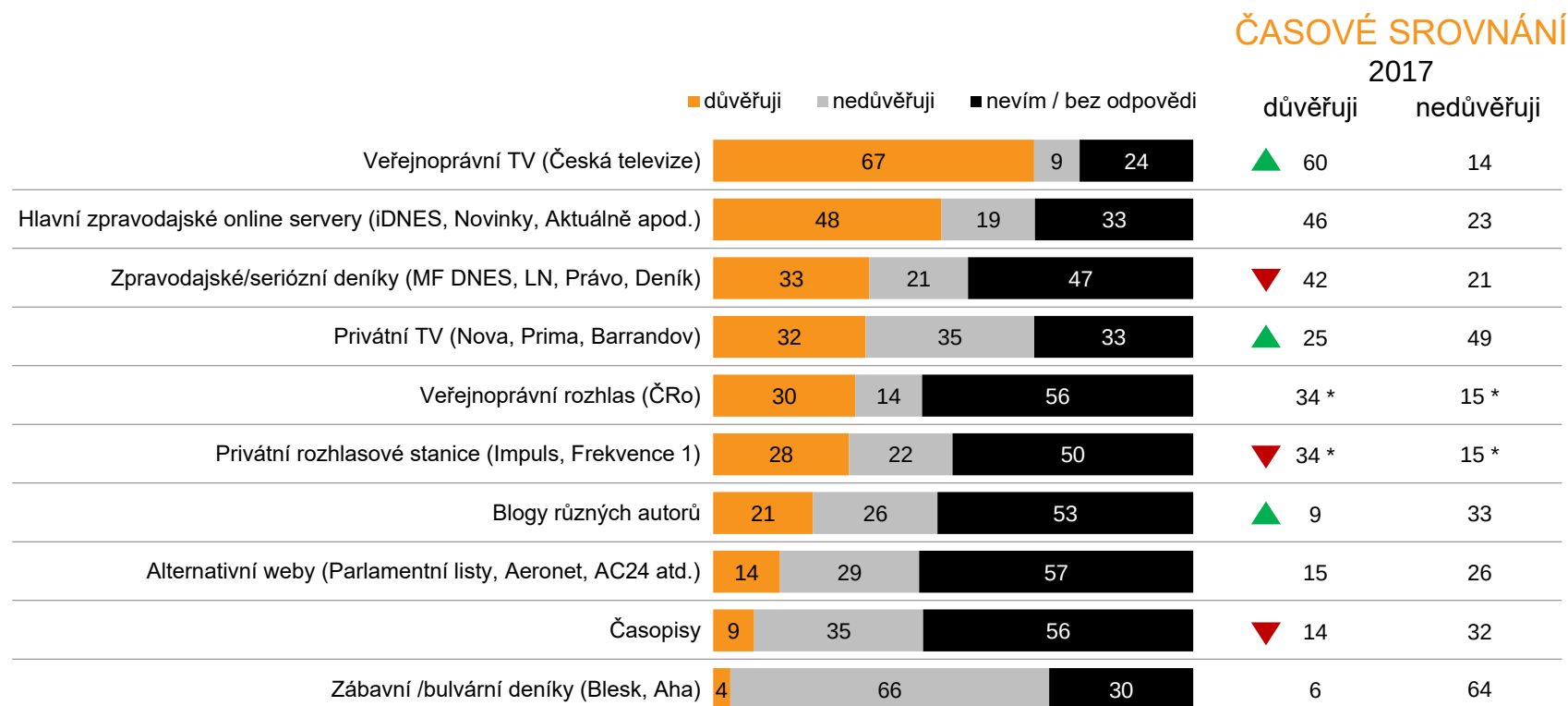
v %, N (celek) = 1200, odpovědi často + občas	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 - 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Hlavní zpravodajské online servery (iDNES, Novinky, Aktuálně apod.)	77	75	79	73	84	85	78	62	79	75	71	78	76	79	75	80
Veřejnoprávní TV (Česká televize)	67	64	69	65	70	83	61	53	69	64	55	68	64	68	64	70
Privátní TV (Nova, Prima, Barrandov)	57	50	64	57	57	46	61	64	56	59	51	63	58	41	54	62
Blogy různých autorů	46	42	50	47	43	44	48	45	48	45	36	45	45	49	47	45
Zpravodajské/seriózní deníky (MF DNES, LN, Právo, Deník)	42	40	43	38	48	52	39	31	43	40	39	40	41	46	41	42
Privátní rozhlasové stanice (Impuls, Frekvence 1)	29	27	30	26	32	25	29	35	30	26	35	34	28	19	25	35
Alternativní weby (Parlamentní listy, Aeronet, AC24 atd.)	21	23	18	20	22	22	20	20	20	21	26	20	21	23	20	21
Veřejnoprávní rozhlas (ČRo)	19	21	17	17	22	25	17	15	20	18	28	19	18	23	18	21
Zábavní/bulvární deníky (Blesk, Aha!)	18	16	21	18	18	13	21	20	17	19	18	21	16	15	17	20
Časopisy	18	18	18	17	18	18	18	17	17	18	18	21	15	16	17	19

barevně zvýrazněny rozdíly
5 % a více oproti celku

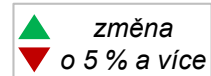
Důvěra k informacím dle typu medií

„Nakolik důvěřujete informacím ve zpravodajství a publicistice v následujících typech médií?“ (C08)

Nejvyšší důvěru má veřejnoprávní TV (důvěřuje 67 % studentů), k níž důvěra od roku 2017 ještě vzrostla. Polovina studentů důvěřuje hlavním zpravodajským online serverům. Dalším typům médií důvěřuje třetina studentů či méně. Nejnižší důvěru mají zábavní a bulvární deníky. Od roku 2017 vzrostla důvěra v informace z privátních TV, stále ovšem převažuje podíl těch, kteří jejich informacím nedůvěřují.

v %, N = 1200

Důvěra k informacím dle typu medií dle sociodemografických charakteristik

„Nakolik důvěřujete informacím ve zpravodajství a publicistice v následujících typech médií?“ (C08)

Důvěra různým typům médií se liší zejména s ohledem na typ školy studenta. Studenti gymnázií častěji důvěřují veřejnoprávní TV, hlavním zpravodajským serverům, seriózním deníkům a veřejnoprávnímu rozhlasu. Důvěra v informace privátních TV je vyšší u studentů SOŠ. Studenti učilišť a z rodin s nízkou životní úrovní důvěřují médiím obecně méně.

v %, N (celek) = 1200, odpovědi důvěřují	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SOU	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 - 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Veřejnoprávní TV (Česká televize)	67	63	71	66	69	83	65	45	70	64	48	65	67	72	65	70
Hlavní zpravodajské online servery (iDNES, Novinky, Aktuálně apod.)	48	47	49	45	53	59	46	33	51	45	36	45	48	53	45	51
Zpravodajské/seriózní deníky (MF DNES, LN, Právo, Deník)	33	32	34	29	39	46	30	18	34	31	21	30	32	40	31	35
Privátní TV (Nova, Prima, Barrandov)	32	29	35	33	30	23	37	35	32	31	27	31	34	28	31	33
Veřejnoprávní rozhlas (ČRo)	30	30	30	28	34	44	25	18	33	26	14	29	28	33	29	31
Privátní rozhlasové stanice (Impuls, Frekvence 1)	28	24	33	27	31	30	27	28	31	25	28	28	30	24	26	32
Blogy různých autorů	21	21	21	24	16	18	23	22	22	19	23	21	18	24	23	17
Alternativní weby (Parlamentní listy, Aeronet, AC24 atd.)	14	12	16	12	17	15	13	13	14	14	15	13	14	16	12	16
Časopisy	9	10	8	10	7	10	8	7	9	8	11	8	8	10	8	9
Zábavní/bulvární deníky (Blesk, Aha)	4	4	4	5	2	0	5	6	4	2	5	3	4	4	3	4

barevně zvýrazněny rozdíly
5 % a více oproti celku

9. Demokracie a mezinárodní politika

V odpovědích na otevřenou otázku formulovali studenti svou **představu**, „**definici**“ **demokracie**, kterou nejčastěji spojovali s *otevřenou společností, pro kterou je určující svoboda myšlení a projevu* (53 %). Druhá skupina více akcentovala *mocenskou optiku* a definovala demokracii jako *formu spravedlivé distribuce politické moci* (30 %). V užší „definici“ akcentovali studenti *vládu práva, které hájí rovnoprávnost a toleranci* (12 %). Poslední nejužší okruh zdůrazňoval *bezpečné zakotvení ČR v západních strukturách a tradici* (prvorepublikové a polistopadové).

Slabě byly obsazeny *negativní asociace demokracie*. Pouze 7 % studentů ji spojovalo se *špatnou stávající politickou situací*. Jinými slovy – více než 90 % studentů vnímá demokracii skrze pozitivní konotace různých typů svobod: *pohybu, projevu a myšlení*.

Nejvýraznější rozdíly mezi sledovanými sociodemografickými skupinami bylo možné zachytit v první nejobsazenější „definici“ demokracie jako „*otevřené společnosti*“, ke které se hlásilo 65 % *gymnazistů*, ale jen 40 % *učňů*. V této souvislosti je třeba upozornit, že více než čtvrtina učňů (28 %) nebyla schopna odpovědět nebo odpovědět odmítla. Častější negativní asociace uváděli zvláště studenti z *rodin s nízkou životní úrovní*, u kterých se také vyskytlo vysoké procento *bez odpovědi* (20 %).

Jak jsme uvedli výše, část studentů asociovala „definici“ demokracie se *zakotvením ČR v západních (bezpečnostních) strukturách*. V tomto smyslu se studenti vyjadřovali ve vztahu k členství ČR v EU a NATO. Pokračuje tak trend stále silnější akceptace našeho členství v obou institucích.

Členství v EU hodnotí kladně 74 % studentů. O 12 % více než v roce 2017. **Jde o výrazný nárůst, který je o to stabilnější, že pozitivní hodnocení převažuje nad záporným, a to ve všech sociodemografických skupinách.** Pouze u studentů z *rodin s nízkou životní úrovní* zůstává hodnocení na stejné úrovni jako v roce 2017.

I postoj ke členství České republiky v NATO je mezi středoškoláky silně pozitivní. Souhlasí s ním 78 % studentů, o 3 % více než v roce 2017. Výrazněji ovšem vzrostl podíl těch, kteří s členstvím *určitě souhlasí*. Souhlas převažuje ve všech sledovaných sociodemografických skupinách.

Nižší míru souhlasu deklarovali *studenti učilišť* a *studenti z rodin s nízkou životní úrovní*, kteří deklarovali vyšší podíl odpovědí „nevím“.

Zatímco s členstvím v EU vyjadřovali vyšší souhlas dívky (79 %), členství v NATO více akceptují chlapci (81 %).

Silný souhlas s členstvím v západoevropských politicko-bezpečnostních institucích a s jejich pojetím demokracie souvisí u studentů i s rostoucím vnímáním *demokracie jako nejlepšího způsobu vlády*, ke kterému se hlásí téměř polovina respondentů (46 %). Jde o devítiprocentní nárůst ve srovnání s rokem 2017.

Názor, že demokracie je *lepší způsob vlády převažuje* ve všech sledovaných sociodemografických skupinách. I v tomto případě se nejvýrazněji odlišují postoje *gymnazistů* a *učňů*. Demokracii jako nejlepší způsob vlády chápe 57 % gymnazistů, ale jen třetina učňů (31 %), z nichž ale téměř třetina (31 %) neuměla nebo nechtěla odpovědět. Větší souhlas s *autoritární vládou tak* vyslovili gymnazisté (32 %), z nichž neodpovědělo jen 10 % respondentů. Uvedené hodnoty jsou srovnatelné s postoji naměřenými v roce 2017.

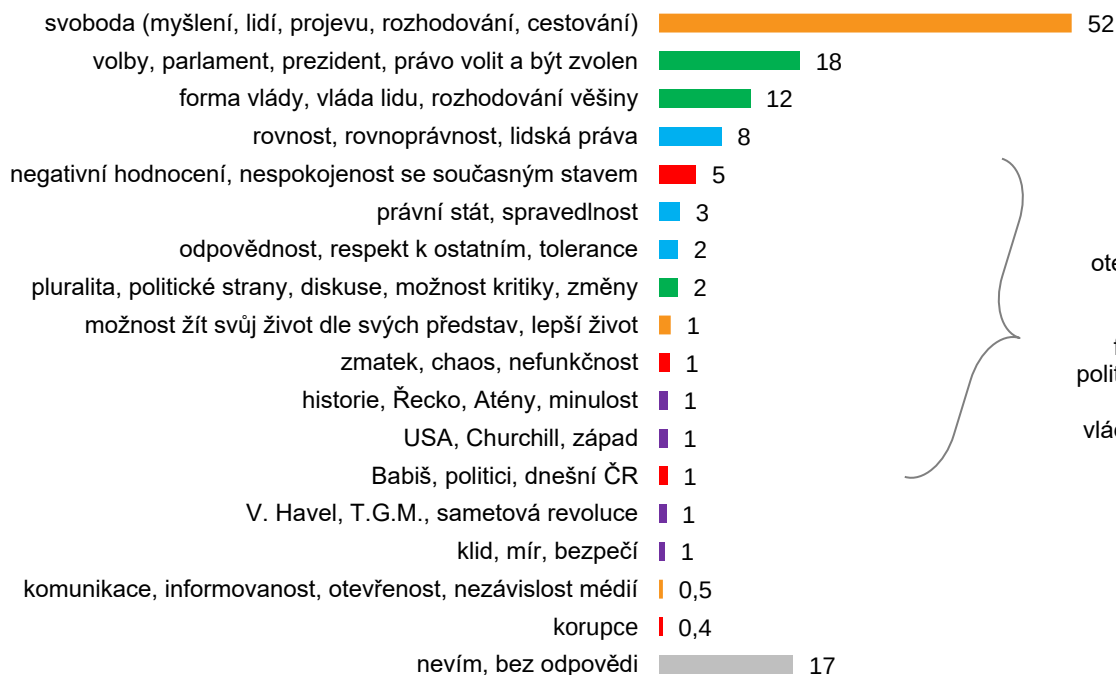
Necelá třetina studentů ale zastává názor, že *za určitých okolností může být autoritativní způsob vládnutí lepší než demokratický* (28 %). Ve srovnání s rokem 2017 vidíme mírný pětiprocentní pokles.

Tento pohled zastávají nejen studenti z rodin s *nízkou životní úrovní*, ale i *gymnazisté*. Jinými slovy – ve všech sledovaných skupinách přetrvává dlouhodobě cca třetinový potenciál podpory *autoritární formě vládnutí*.

Spontánní asociace s demokracií

„Co se vám vybaví, když se řekne demokracie?“ (G01)

Studentům se nejčastěji s demokracií asociuje svoboda. Často také uvádí formy spravedlivé distribuce politické moci a podílu na ní. Objevují se také negativní hodnocení a odkazy na současnou situaci.

2017:	
svoboda (lidí, myšlení, projevu, rozhodování)	41
forma vlády / vláda lidu / rozhodování většiny	14
rovnost / rovnoprávnost	6
volby / parlament	6
právní stát / spravedlnost	3
korupce	2
Jiná odpověď	19
Neví / Bez odpovědi	17

v %, N = 1200,
kategorizované
spontánní odpovědi

Spontánní asociace s demokracií dle sociodemografických charakteristik

„Co se vám vybaví, když se řekne demokracie?“ (G01)

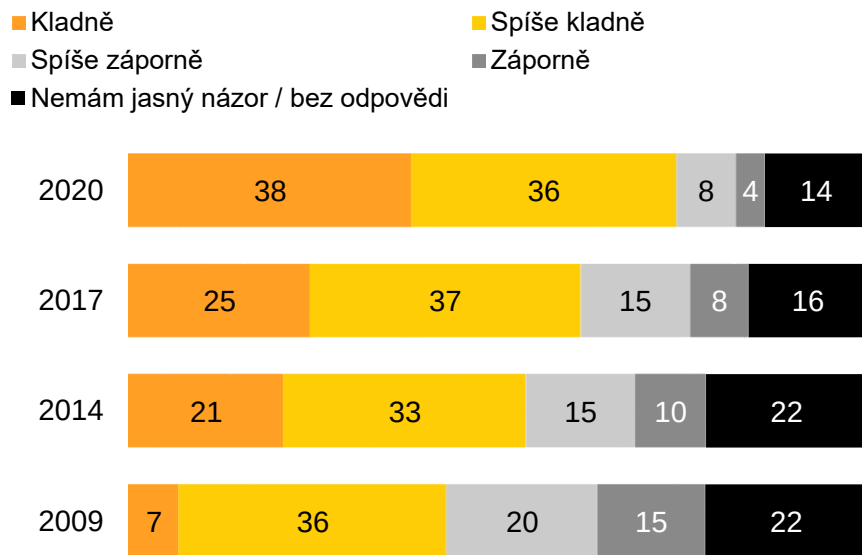
Méně časté asociace s otevřenou a svobodnou společností u mladších studentů a studentů z učilišť korespondují s vyšší mírou odpovědi *nevím* v těchto skupinách. Naopak studenti z gymnázií a velkých měst (nad 100 000 obyvatel) častěji odpovídali konkrétně a častěji si demokracii asociují právě s otevřenou a svobodnou společností. Výrazně častější negativní asociace jsou mezi studenty z rodin s nízkou životní úrovní.

		otevřená společnost svobodného myšlení a projevu	forma spravedlivé distribuce politické moci a podílu na ní	vláda práva hájící rovnoprávnost a toleranci	odraz špatné stávající politické situace	forma bezpečného zakotvení v západních strukturách a tradici	nevím, bez odpovědi	
	celek	53	30	12	7	4	17	1200
pohlaví	Chlapec	49	31	11	9	4	19	607
	Dívka	57	28	13	5	3	15	588
věk	15 - 17 let	49	31	11	7	4	20	736
	18 - 20 let	59	28	14	8	3	12	434
typ školy	Gymnázium	65	34	14	5	6	6	396
	SOŠ	50	29	11	8	3	19	546
	SOU	40	25	11	9	2	28	258
životní úroveň rodiny	Vysoká	55	30	13	7	4	15	670
	Střední	51	30	10	6	4	20	485
	Nízká	40	25	12	21	2	19	44
velikost obce	Do 5 tisíc	54	27	11	6	3	20	519
	5 - 100 tisíc	49	32	12	8	4	17	456
	Nad 100 tisíc	58	33	14	10	3	9	218
území	Čechy	52	30	12	7	4	16	735
	Morava	53	30	12	7	3	18	465

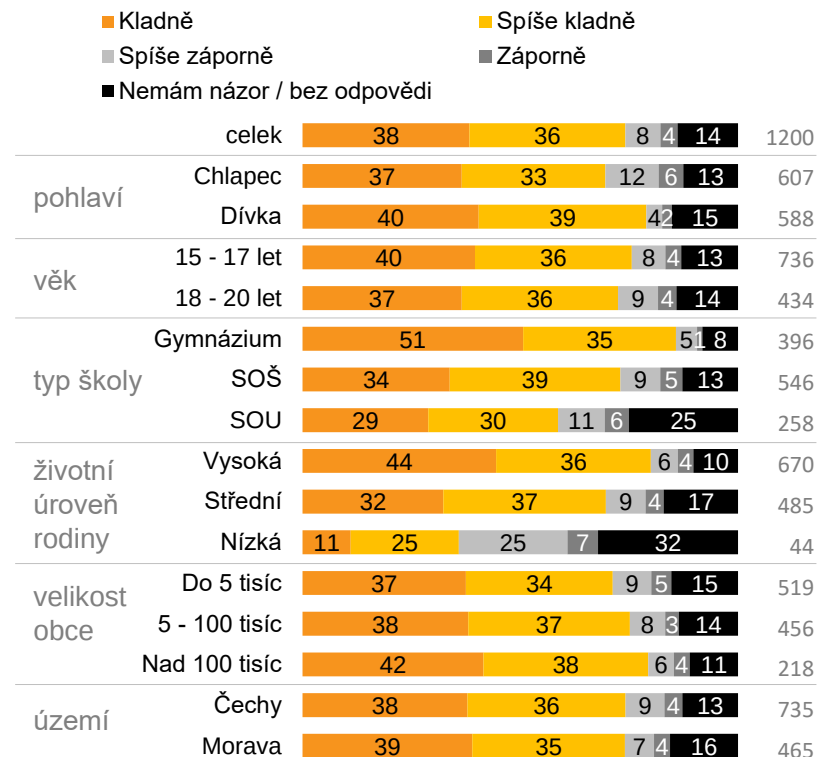
v %, N = 1200, kategorizované
spontánní odpovědi

„To, že jsme součástí Evropské unie, hodnotím...“ (G03)

Pokračuje trend ve stále lepším hodnocení členství v EU. Aktuálně ho kladně či spíše kladně hodnotí 74 % studentů. Kladné hodnocení převažuje nad záporným ve všech sociodemografických skupinách, pouze u studentů z rodin s nízkou životní úrovní jsou hodnocení srovnatelná.

v %, N = 1200

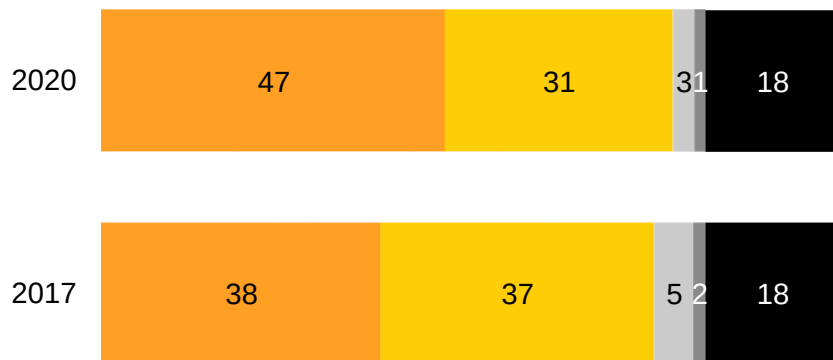

Souhlas s členstvím v NATO

„Souhlasíte s členstvím České republiky v NATO?“ (G04)

S členstvím ČR v NATO souhlasí 78 % studentů (o 3 % více než v roce 2017, výrazněji ovšem vzrostl podíl těch, kteří s členstvím určitě souhlasí). Souhlas jednoznačně převažuje ve všech sociodemografických skupinách. Nižší míra souhlasu u studentů učilišť a studentů z rodin s nízkou životní úrovní je dán zejména vyšším podílem odpovědí „nevím“.

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne ■ Nevím / bez odpovědi

v %, N = 1200

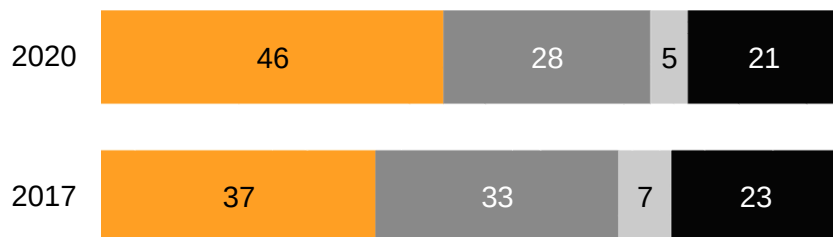
■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne ■ Nevím / bez odpovědi

	celek	47	31	3	1	18	1200
pohlaví	Chlapec	52	29	4	2	13	607
	Dívka	41	33	0	0	24	588
věk	15 - 17 let	46	31	4	1	19	736
	18 - 20 let	49	31	2	2	16	434
typ školy	Gymnázium	58	31	1	1	9	396
	SOŠ	46	33	2	1	17	546
	SOU	30	27	7	2	34	258
životní úroveň rodiny	Vysoká	51	31	2	2	14	670
	Střední	43	30	4	1	22	485
	Nízká	18	37	7	5	33	44
velikost obce	Do 5 tisíc	44	32	3	1	20	519
	5 - 100 tisíc	45	30	3	1	20	456
	Nad 100 tisíc	55	29	1	2	12	218
území	Čechy	48	30	3	1	17	735
	Morava	44	32	3	1	20	465

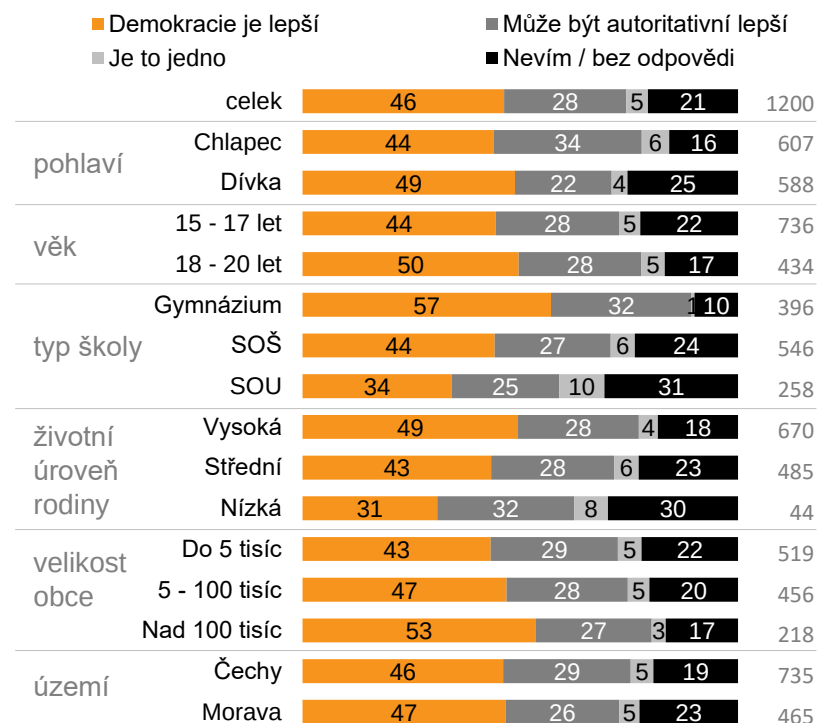
„S jakým z následujících výroků souhlasíte?“ (G02)

46 % studentů souhlasí s výrokem: *Demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády*. Názor, že za určitých okolností může být autoritativní způsob vládnutí lepší než demokratický, sdílí 28 % studentů. V rámci všech sociodemografických skupin převažuje názor, že demokracie je lepší, pouze u studentů z rodin s nízkou životní úrovní tento názor sdílí stejný podíl studentů jako názor, že za určitých okolností může být lepší autoritativní vláda.

- Demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády.
- Za určitých okolností může být autoritativní způsob vládnutí lepší než demokratický.
- Pro lidi, jako jsem já, je jedno, zda máme demokratický nebo nedemokratický režim.
- Nevím / bez odpovědi

v %, N = 1200

10. Potenciální podpora autoritarianismu

Výzkum **akceptace autoritářských prvků vládnutí** u velkých společenských skupin, a zvláště výzkum její dynamiky, poskytuje důležité informace o významných, často plíživě přicházejících změnách sociálního a politického chování populace. Platí to zvláště pro historické etapy předcházející nebo následující po vážných ekonomických a politických krizích, jako tomu bylo například v předválečném hitlerovském Německu. Mladí lidé a studenti zvláště bývají citlivým indikátorem takových hodnotových proměn v postojích majoritní populace. Proto jsme v této době vážné zdravotní a počínající ekonomické krize zařadili do výzkumu i redukovanou, elementární analýzu tohoto fenoménu.

Náš výzkum tak nelze chápat jako standardní analýzu úrovně autoritarianismu studentské populace. Jde jen o pilotní testování některých relevantních proměnných a škál, které bude možné užívat v následujících opakovaných měřeních jako indikátory dynamiky tohoto fenoménu ve studentské populaci. Případně bude možné věnovat dané problematice samostatný výzkum, který by již využil celý rozsah nástrojů pro měření politického autoritarianismu. Pro tuto příležitost jsme zatím sledovali jen dvě dimenze autoritarianismu: (a) *autoritární agresí* a (b) *autoritární poslušnost*.

První indikuje *vysoký stupeň podřízenosti institucionálním autoritám, které jsou vnímány jako společensky legitimní*. Druhá popisuje *obecnou agresivitu populace namířenou proti osobám, jejichž sankcionování doporučují a legitimují legální autority* (Altemeyer, 1981).

Potenciál k akceptaci autoritarismu

- hlavní zjištění

Pro konstrukci obou dílčích indexů – *autoritární agrese* a *autoritární poslušnosti* – bylo využito devět tvrzení, které měřily míru akceptace daného postoje.

O něco vyšší hodnotu vykazuje *index autoritární agrese* (36 bodů), o deset bodů nižší hodnotu nese *index autoritární poslušnosti* (26 bodů).

Celkový index autoritářství, který je průměrem obou dílčích indexů, dosahuje 31 bodů. Vyšší hodnotu vykazují *chlapci, studenti SOŠ a SOU*.

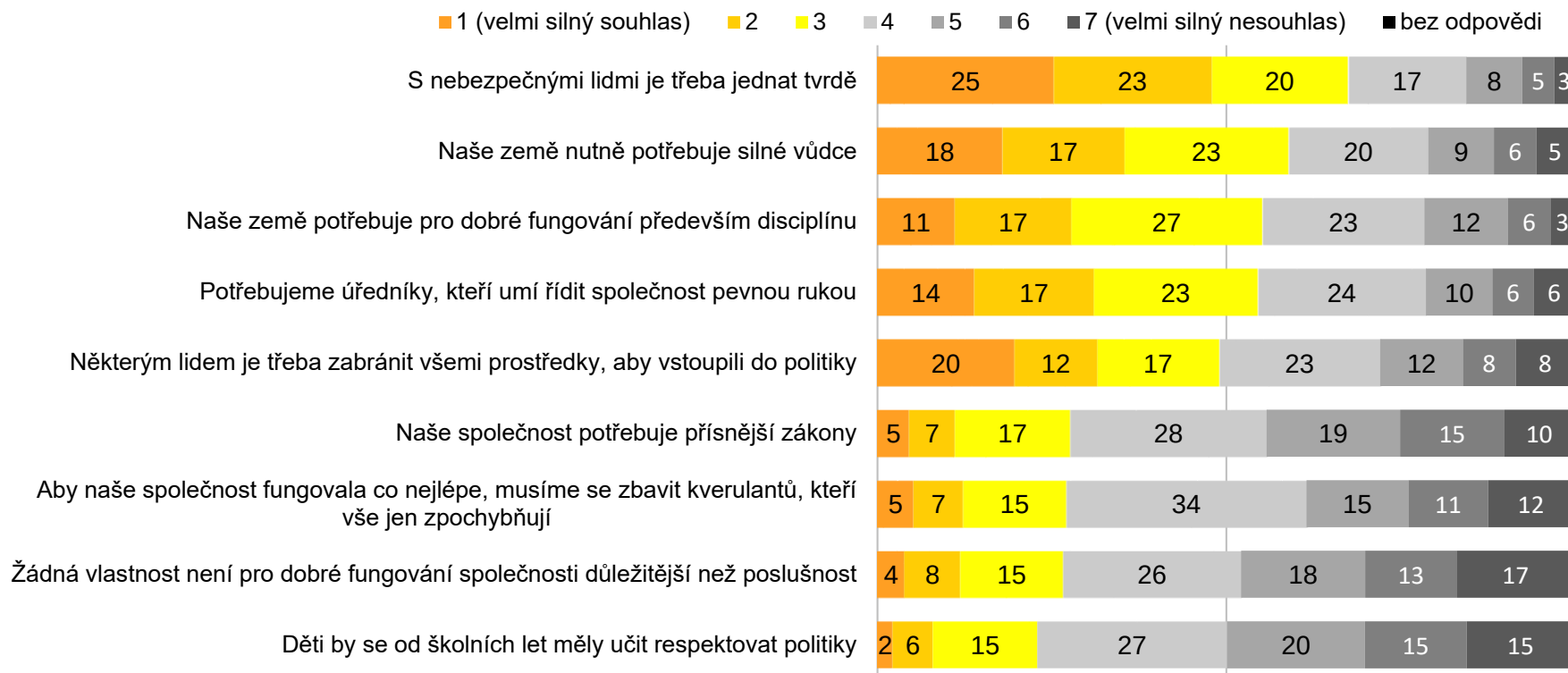
Naopak nižší je hodnota indexu u *dívek a studentů gymnázií*, kteří vykazují ze všech sledovaných sociodemografických skupin nejnižší hodnotu (24 bodů).

Hodnoty všech tří indexů se pohybují v první třetině stobodového kontinua. Jinými slovy – úroveň akceptace autoritární praxe není mezi studenty vysoká a de facto kopíruje výše zmíněný třetinový potenciál podpory autoritářství v celé studentské populaci.

Klíčová ale bude v příštích letech dynamika tohoto fenoménu, kterou budeme moci zachytit až při dalším měření.

„Do jaké míry souhlasíte s následujícími tvrzeními? 1=velmi silný souhlas, 2=silný souhlas, 3=spíše souhlas, 4=ani souhlas, ani nesouhlas, 5=spíše nesouhlas, 6=silný nesouhlas, 7=velmi silný nesouhlas.“ (F06)

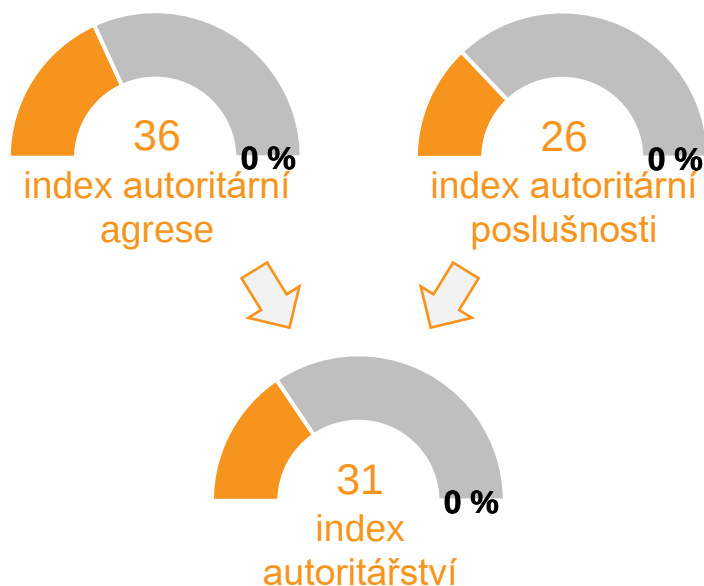
Nejčastěji studenti souhlasí s názory: s nebezpečnými lidmi je třeba jednat tvrdě (68 % odpovědi 1–3) a naše země nutně potřebuje silné vůdce (58 %). Nejčastěji nesouhlasí s výroky: děti by se od školních let měly učit respektovat politiky (50 % odpovědi 5–7) a žádná vlastnost není pro dobré fungování společnosti důležitější než poslušnost (48 %).

v %, N = 1200

Indexy nabývají hodnot 0–100, kde vyšší hodnota značí vyšší míru autoritářství. **Index autoritární agrese zahrnuje položky:** S nebezpečnými lidmi je třeba jednat tvrdě; Potřebujeme úředníky, kteří umí řídit společnost pevnou rukou; Některým lidem je třeba zabránit všemi prostředky, aby vstoupili do politiky; Aby naše společnost fungovala co nejlépe, musíme se zbavit kverulantů, kteří vše jen zpochybňují. **Index autoritární poslušnosti zahrnuje položky:** Děti by se od školních let měly učit respektovat politiky; Naše země potřebuje pro dobré fungování především disciplínu; Naše země nutně potřebuje silné vůdce; Naše společnost potřebuje přísnější zákony; Žádná vlastnost není pro dobré fungování společnosti důležitější než poslušnost. **Celkový index autoritářství** je průměrem indexů autoritární agrese a autoritární poslušnosti.

Index autoritární agrese dosahuje u studentů hodnoty 36, index autoritární poslušnosti hodnoty 26. Celkový index autoritářství je 31. Vyšší je u chlapců a studentů SOŠ a učilišť, naopak nižší je u dívek a studentů gymnázií.

		Index autoritářství	
pohlaví	celek	31	1200
	Chlapec	34	607
	Dívka	28	588
věk	15 - 17 let	31	736
	18 - 20 let	31	434
typ školy	Gymnázium	24	396
	SOŠ	34	546
	SOU	36	258
životní úroveň rodiny	Vysoká	31	670
	Střední	31	485
	Nízká	29	44
velikost obce	Do 5 tisíc	32	519
	5 - 100 tisíc	31	456
	Nad 100 tisíc	30	218
území	Čechy	31	735
	Morava	31	465

11. Politické preference

Poslední tři měření v letech 2014, 2017 a 2020 naznačují setrvale rostoucí **zájem studentů zúčastnit se voleb** do PS PČR. Zvláště aktuální výzkum zachytil výrazný nárůst ochoty zúčastnit se voleb do Sněmovny PČR (+13 %). Více než polovina studentů (54 %) uvedla, že by se voleb *určitě zúčastnila*, další více než pětina (22 %) by tak *spíše* učinila.

Rozdíly mezi některými sociodemografickými skupinami jsou ale propastné. Výrazně vyšší účast deklarovali zejména studenti: (a) *gymnázií* (70 % by se určitě zúčastnilo), (b) *s vysokou životní úrovní rodiny a žijících ve velkých městech nad 100 tisíc obyvatel*. Naopak nižší zájem projeví studenti: (a) *učilišť* (37 % by se určitě zúčastnilo), (b) *s nízkou životní úrovní* (34 % by se určitě zúčastnilo).

Tato souvislost mezi volební účastí a socioekonomickým původem studenta de facto kopíruje volební chování dospělé populace. Jakkoliv není v české politické kultuře tak silný model rodinného, mezigeneračního předávání volební podpory stejnému subjektu, jako je tomu v některých zavedených demokraciích, je pravděpodobné, že míru volební angažovanosti podporuje rodinná tradice, respektive úroveň veřejné angažovanosti jejích členů.

Přestože je velmi pravděpodobné, že reálná volební účast studentů by byla nižší, nárůst deklarovaného zájmu o volební rozhodování koresponduje s mírně rostoucí společenskou angažovaností studentů. A naznačuje tak pravděpodobně sílící potřebu studentů řešit společenské problémy a stranicko-politickou polarizaci standardní volební cestou.

Studenti uváděli totožné hlavní **důvody, proč by nešli volit**, jako v roce 2017. A to i ve stejném pořadí a v téměř stejné intenzitě. Více než polovinu (51 %) *politika nezajímá*, 44 % *by si nedokázalo vybrat stranu* a 35 % *nemá důvěru ve stávající politické strany a politiky*.

Pohled na všechny uvedené důvody naznačuje významnou roli obecné **společenské nedůvěry**, která se týká nejen politických stran, ale souvisí u čtvrtiny respondentů s rezignací na možnost cokoliv změnit: *Nemá to cenu – můj hlas politiku stejně nezmění* (24 %).

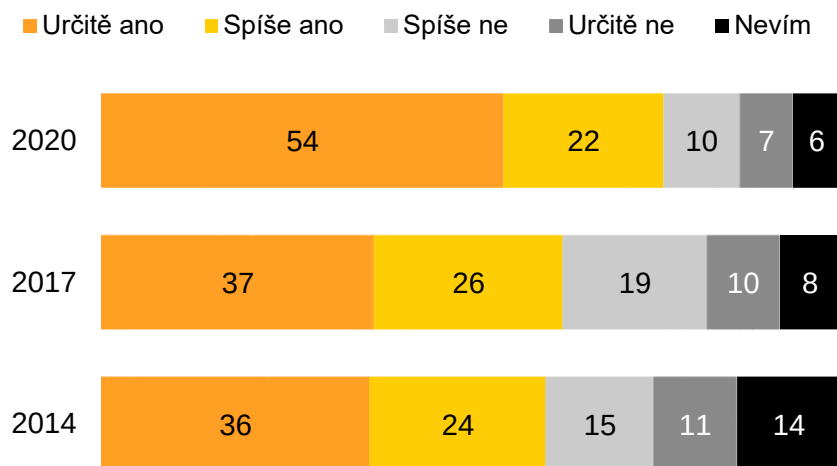
Studenty deklarované stranické preference naznačují výraznou proměnu jejich voličských sympatií, a to ve srovnání s roky 2017 a 2014. Platí to zvláště pro *volební model*, který zohledňuje pouze ty respondenty, kteří by šli k volbám a vědí, které straně by dali hlas. Ve srovnání s posledním měřením výrazně posílili svou první pozici *Piráti*, kteří téměř zdvojnásobili svou podporu (30 % hlasů). Naopak výrazný propad podpory zasáhl *hnutí ANO* (8 %), které z první pozice a téměř čtvrtinové podpory v letech 2014 a 2017 kleslo na čtvrtou pozici (-16 %). (Uvedené trendy dlouhodobě naznačují i tzv. volby nanečisto – Studentské volby, které pořádá JSNS: výrazný růst preferencí Pirátů, dlouhodobě dobré výsledky TOP09, pokles preferencí ČSSD a ANO, minimální procenta pro KSČM. Více na [JSNS.CZ/studentske-volby](https://jsns.cz/studentske-volby).)

V dané souvislosti je ale třeba upozornit na skutečnost, že svou roli zde hrají dvě proměnné, z nichž jedna působí střednědobě, ale druhá má spíše situační, aktuální povahu. V prvním případě je zřejmý setrvalý nárůst podpory *Pirátů* na úrovni celé společnosti. Pro studenty jde o generačně-programově nejbližší stranu, a je proto pravděpodobné, že tento subjekt získává potenciální prvovoliče na úkor hnutí ANO. Druhá proměnná, která mohla způsobit tak silný propad podpory nejsilnější vládní strany, souvisí s tím, že sběr dat probíhal v druhé fázi první vlny epidemické zdravotní krize, kdy se obrátila veřejná kritika vůči vládě, a zvláště pak vůči premiérovi a jeho straně. Může tak jít o situační efekt, u kterého nelze na základě jednoho měření usuzovat, jak silný bude tento vliv, respektive zda skutečně zakládá trend odmítnutí hnutí ANO mezi potenciálními prvovoliči.

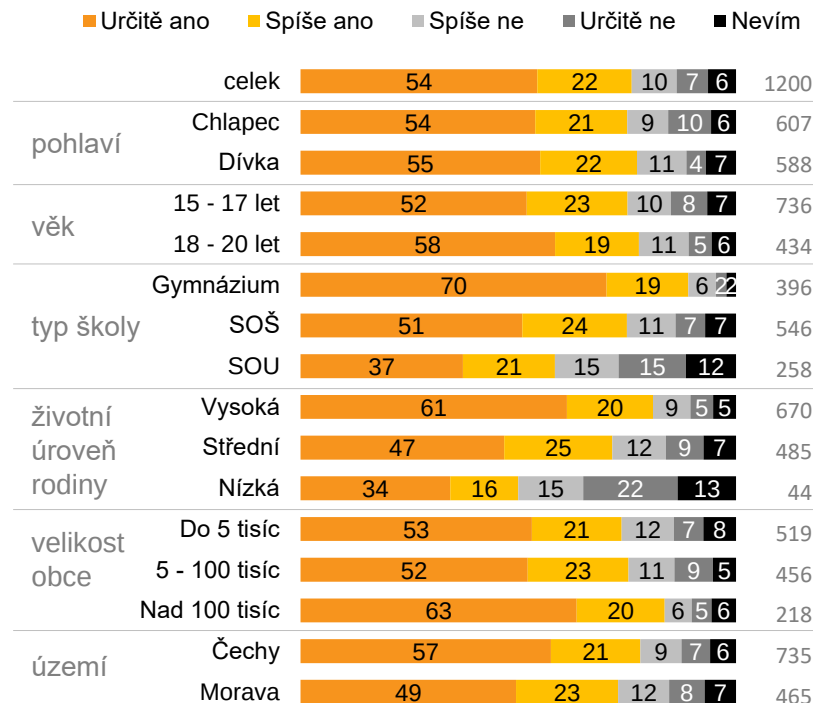
- ⌋ Druhý nejsilnější propad zaznamenalo SPD, které ztratilo 11 %.
- ⌋ Naopak posílily preference TOP 09 (24 %, +7 %) a ODS (13 %, +5 %).
- ⌋ Pátou pozici obsadilo hnutí STAN (7 %). I zde studenti pravděpodobně citlivě reagovali na subjekt s rostoucí společenskou podporou. Další strany získaly 4 % a menší podporu.
- ⌋ Více než čtvrtina část studentů (28 %) neví, koho by volila. Více nerozhodnutých je mezi *dívkami* než mezi chlapci a také mezi *studenty z rodin s nízkou životní úrovní*.
- ⌋ *Gymnazisté* by častěji volili TOP 09 a méně často Piráty.
- ⌋ Naopak studenti učilišť častěji volí Piráty a méně často TOP 09 a ODS, která má menší podporu i mezi *studenty s nízkou životní úrovní*. Studenti z velkých měst nad 100 000 obyvatel by častěji volili TOP 09.

„Představte si, že by se příští týden konaly volby do Poslanecké sněmovny a Vy byste v nich mohl/a volit. Zúčastnil/a byste se voleb?“ (D01)

Ochota studentů zúčastnit se voleb od roku 2017 výrazně vzrostla, 54 % by se určitě zúčastnilo a 22 % spíše. Ochota je vyšší zejména u studentů gymnázií, s vysokou životní úrovní rodiny a žijících ve velkých městech nad 100 tisíc obyvatel. Naopak nižší je mezi studenty učilišť a s nízkou životní úrovní.

v %, N = 1200

Důvody neúčasti ve volbách

„Jaké jsou hlavní důvody, proč byste se voleb nezúčastnil/a nebo s účastí váhal/a?“ (D02)

Hlavní důvody neochoty účastnit se voleb zůstávají od roku 2017 stejné – 51 % se o politiku nezajímá, 44 % by si nedokázalo vybrat stranu a 35 % nemá důvěru ve stávající politické strany a politiky.

		2017	2014
O politiku se vůbec nezajímám	51	51	42
Nedokázal(a) bych si vybrat stranu	44	41	37
Nemám důvěru ve stávající politické strany a politiky	35	▼ 40	39
Nemá to cenu – můj hlas politiku stejně nezmění	24	22	34
V politice mi chybí mladí lidé, s kterými bych se ztotožnil(a)	19	15	14
Velká část z mé rodiny volit nechodí	13	▲ 7	9
Strana, kterou preferuji, by měla malou šanci na vstup do Sněmovny	8	5	7
Nevěděl(a) bych, jak a kde v místě svého bydliště volit	5	4	2
Jiný důvod	6	4	2

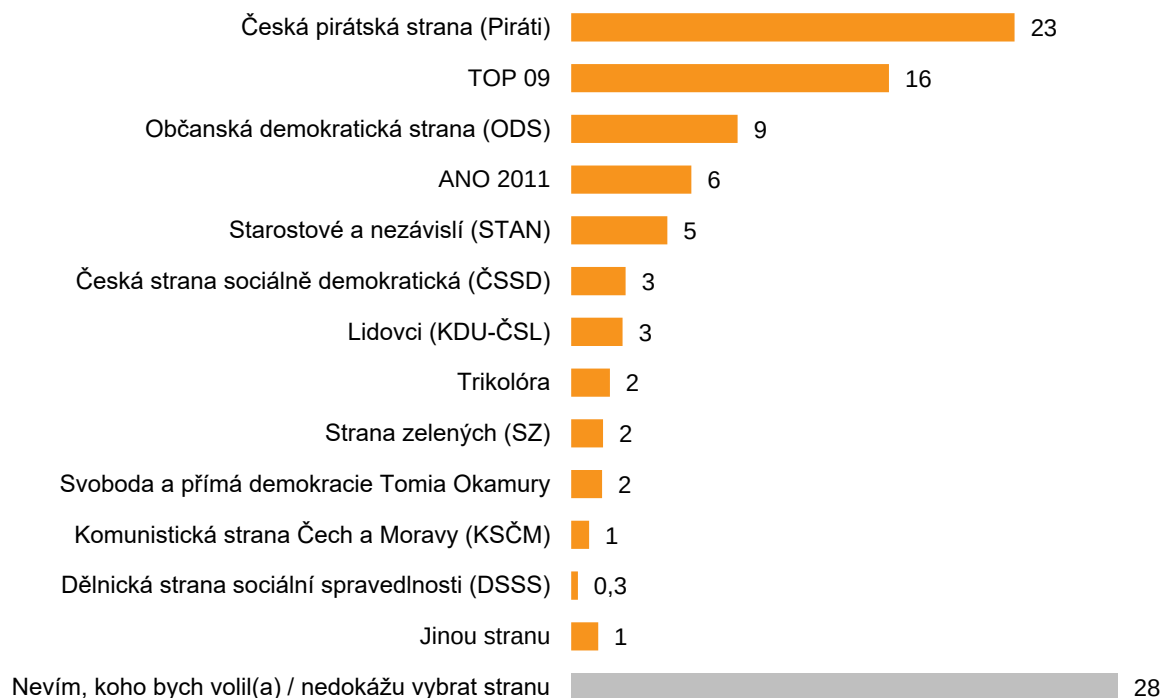
v %, N = 285, nešli by k volbám nebo nevědí, možnost označit maximálně 3 hlavní příčiny

▲ změna
▼ o 5 % a více

„Představte si, že byste si při hlasování do Poslanecké sněmovny vybíral(a) jednu z následujících stran. Pokud byste se voleb zúčastnil(a), jakou stranu či hnutí byste nejspíše volil(a)?“ (D04)

Studenti, včetně těch, kteří by nešli k volbám, nejčastěji preferují Českou pirátskou stranu (23 %), dále TOP 09 (16 %), ODS (9 %), ANO (6 %) a STAN (5 %). Další strany preferují 3 % a méně. Velká část studentů (28 %) neví, koho by volil.

VOLEBNÍ
PREFERENCE –
VČETNĚ TĚCH,
KTERÍ BY SE
NEZÚČASTNILI
VOLEB

v %, N = 1200

Volební preference dle sociodemografických charakteristik

„Představte si, že byste si při hlasování do Poslanecké sněmovny vybíral(a) jednu z následujících stran. Pokud byste se voleb zúčastnil(a), jakou stranu či hnutí byste nejspíše volil(a)?“ (D04)

Více nerozhodnutých je mezi dívkami než mezi chlapci a také mezi studenty z rodin s nízkou životní úrovní. Gymnazisté by častěji volili TOP 09 a méně často Piráty. Naopak studenti učilišť častěji Piráty a méně často TOP 09 a ODS. ODS by také méně často volili studenti s nízkou životní úrovní. Studenti z velkých měst nad 100 000 obyvatel by častěji volili TOP 09.

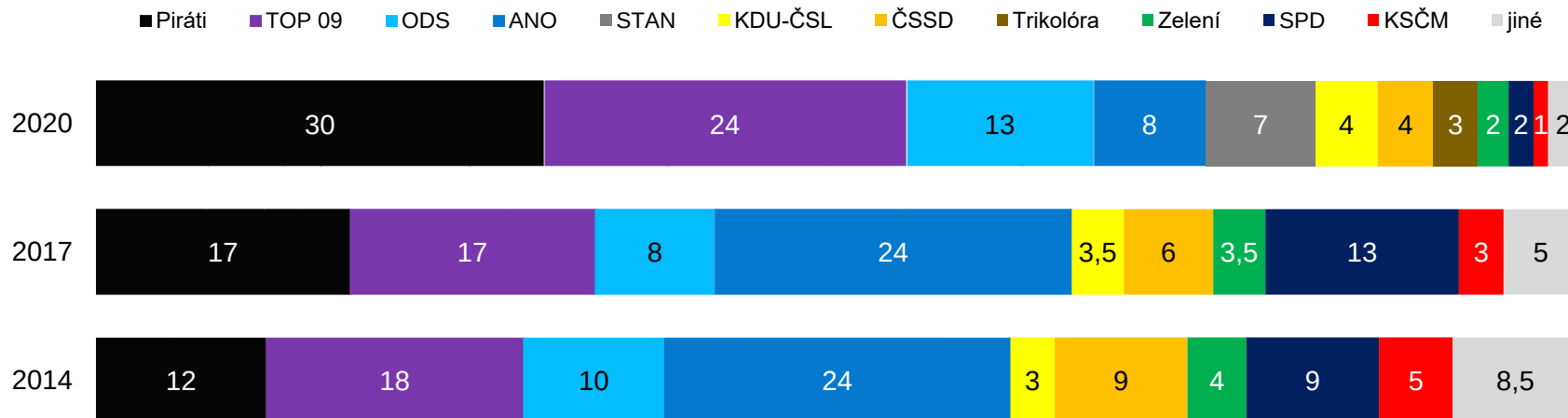
v %, N (celek) = 1200	celek	pohlaví		věk		typ školy			životní úroveň rodiny			velikost obce			území	
		Chlapec	Dívka	15 - 17 let	18 - 20 let	Gymnázium	SOŠ	SIZ	Vysoká	Střední	Nízká	Do 5 tisíc	5 - 100 tisíc	Nad 100 tisíc	Čechy	Morava
Česká pirátská strana (Piráti)	23	25	20	23	23	17	24	30	22	24	21	23	24	21	23	22
TOP 09	16	15	17	16	16	24	15	7	17	15	14	13	17	25	18	14
Občanská demokratická strana (ODS)	9	10	7	7	12	10	9	4	10	7	0	8	8	12	10	6
ANO 2011	6	7	5	7	6	3	8	8	6	6	5	7	7	2	5	7
Starostové a nezávislí (STAN)	5	6	4	5	5	8	4	3	5	5	2	7	4	3	5	5
Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	1	3	3
Lidovci (KDU-ČSL)	3	1	4	2	4	6	1	1	3	2	0	3	3	0	1	5
Trikolóra	2	3	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2
Strana zelených (SZ)	2	1	2	1	2	2	1	2	2	1	5	2	1	2	1	2
Svoboda a přímá demokracie Tomia Okamury	2	2	1	1	3	0	2	3	2	1	5	2	1	1	1	3
Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	0	2	1	1	1
Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS)	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Jinou stranu	1	2	1	1	1	0	1	3	2	1	0	1	1	2	1	2
Nevím, koho bych volil(a) / nedokážu vybrat stranu	28	23	33	31	22	25	28	32	25	32	40	28	28	29	29	27

barevně zvýrazněny rozdíly
5 % a více oproti celku

„Představte si, že byste si při hlasování do Poslanecké sněmovny vybíral(a) jednu z následujících stran. Pokud byste se voleb zúčastnil(a), jakou stranu či hnutí byste nejspíše volil(a)?“ (D04)

Volební model zohledňuje pouze studenty, kteří by šli k volbám a navíc vědí, kterou stranu by volili. V tomto modelu by Piráti získali 30 % hlasů, 24 % by volilo TOP 09, 13 % ODS, 8 % ANO, 7 % STAN. Další strany by získaly 4 % či méně. Oproti roku 2017 si výrazně polepšili Piráti, TOP 09 a ODS. Naopak ANO a SPD by získali výrazně méně hlasů.

VOLEBNÍ MODEL – ZÚČASTNILI BY SE VOLEB A VĚDÍ, KTEROU STRANU BY VOLILI

v %, N (2020) = 730, zúčastnili by se voleb a vědí, kterou stranu by volili

12. Příloha

DOTAZNÍK

VÝZKUM POSTOJŮ STŘEDOŠKOLÁKŮ V ČR (2020)

KÓD
ŠKOLY

(vyplní
administrátor)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

KÓD TŘÍDY

(vyplní
administrátor)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Milá studentko / milý studente,

rádi bychom tě požádali o vyplnění dotazníku pro neziskovou organizaci Člověk v tísni, která ve spolupráci s agenturou FOCUS realizuje výzkum postojů středoškoláků na různá témata. V tomto roce jde již o páté šetření od roku 2009, kdy byl projekt Jeden svět na školách zahájen. Tvoje odpovědi budou zpracovány hromadně a výzkum je zcela **ANONYMNÍ**. V dotazníku nikde neuváděj své jméno ani jiné osobní údaje, které by tě mohly identifikovat. Po vyplnění, vloží dotazník do přiložené obálky a zalep ji. Obálku s dotazníkem odevzdej asistentovi výzkumu.

Otázky v dotazníku netestují tvoje znalosti ani správnost tvých odpovědí. Zajímá nás jen tvoje pravdivé odpovědi. Proto prosím odpovídej **SAMOSTATNĚ**.

Děkujeme za účast ve výzkumu.

PhDr. Jaromír Volek, PhD.

FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r.o.

INSTRUKCE, JAK VYPLNIT DOTAZNÍK

Dotazníky budou ukládány pomocí dokumentového skeneru, proto Vás prosíme o dodržení těchto pravidel:

- Celý dotazník je nutné vyplnit **černým** nebo **modrým** perem, které se nepropíše na druhou stranu, případně černou **propisovací tužkou**. Fixy apod. nejsou vhodné. Nelze používat **čínské pero**, protože po naskenování jeho stopa není v počítači vidět.

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PŘI VYPLŇOVÁNÍ DOTAZNÍKŮ URČENÝCH NA SKENOVÁNÍ:

	správně	nesprávně	proč je to nesprávně
kroužky označují (vybarvují) výrazně			málo výrazně
značka přes vnitřek až po okraj, resp. raději mírně (1 mm) přesahující okraj			pro vzhled kroužku bez dířky v středu
označení přes okraj nepřesahující <u>přes</u>			přes přehazuje

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PŘI OPRAVÁCH ODPOVĚDÍ (PŘI ZMĚNĚ SE APOD.):

❌ CHYBNĚ (omyšlení) označení kroužek **průstřel** a SPRÁVNĚ kroužek „vybarvit“ a **zakroužkovat** (●)

	správně	nesprávně
zůstali jen zbytkové chybné označení kroužek *		
nepřesahující žádnou závorečku a jiné značky (TŘEBA správný zakroužkovat, nesprávný průstřel)		

- Lépe je kolečko mírně přetáhnout, než vybarvit nedostatečně /viz obr./ V žádném případě odpovědi **nekrížkujte** či jinak neoznačujte. **Přípustné je pouze vybarvení příslušného kolečka.**
- Chybnou odpověď zakřížkujte a u nové správné odpovědi vyplňte kolečko /viz obr./

A nyní prosím začněte prosím s vyplňováním dotazníku!

A01. V rámci běžné denní elektronické komunikace využívám...

V každém řádku musí být označena **jen jedna odpověď!**

	velmi často	celkem často	občas	jen výjimečně	nikdy
A. Mobilní telefon (telefonování, sms)	①	②	③	④	⑤
B. E-mail	①	②	③	④	⑤
C. Facebook	①	②	③	④	⑤
D. Instagram	①	②	③	④	⑤
E. Twitter	①	②	③	④	⑤
F. Skype, Messenger, chat	①	②	③	④	⑤
G. Jiné	①	②	③	④	⑤

A02. Pro řadu studentů jsou sociální sítě hlavním komunikačním prostředkem. Koukáte na sociální sítě (Facebook, Instagram, Youtube atd.) či po nich komunikujete ...

V každém řádku musí být označena jen jedna odpověď!

	velmi často	celkem často	občas	jen výjimečně	nikdy
A. ihned po probuzení	①	②	③	④	⑤
B. když nemohu spát	①	②	③	④	⑤
C. při jídle s rodiči	①	②	③	④	⑤
D. na akcích s kamarády	①	②	③	④	⑤
E. při vyučování	①	②	③	④	⑤

SEKCE B1. NEJVĚTŠÍ PROBLÉMY MÍSTA BYDLIŠTĚ, ČR, SVĚTA

B01. Za největší problémy města/vesnice, ve kterém bydlím, považuji: ...

Označte maximálně 5 možností.

A. Špatné životní prostředí	☐	J. Rasismus	☐
B. Dopravní situaci	☐	K. Nezaměstnanost	☐
C. Místní politickou reprezentaci	☐	L. Korupci	☐
D. Migraci / Cizince a přistěhovalce	☐	M. Bezdomovectví	☐
E. Nedostatek příležitosti ke kulturnímu vyžití	☐	N. Špatné územní plánování	☐
F. Špatné mezilidské vztahy	☐	O. Uzavřenost a nesnášlivost společnosti	☐
G. Soužití s romskou menšinou	☐	P. Pasivitu obyvatel	☐
H. Drogy	☐	Q. Předlužení obyvatel a exekuce	☐
I. Kriminalitu	☐	R. Jiné	☐

B02. Nyní se prosím odpoutejte od problémů vaší obce/města a zamyslete se nad problémy České republiky jako celku. Za největší problém České republiky považují ...

Označte maximálně 5 možností.

A. Špatné mezilidské vztahy	☐	M. Nezaměstnanost	☐
B. Migraci / cizince a přistěhovalce	☐	N. Pasivitu obyvatel	☐
C. Korupci	☐	O. Kriminalitu	☐
D. Drogy	☐	P. Ekonomickou situaci	☐
E. Nekvalitní školství a vzdělávání	☐	Q. Soužití s romskou menšinou	☐
F. Rasismus	☐	R. Nízkou mediální gramotnost	☐
G. Příliš velké majetkové nerovnosti	☐	S. Nekvalitní zdravotní péči	☐
H. Konzumní způsob života	☐	T. Předlužení obyvatel a exekuce	☐
I. Politickou reprezentaci	☐	U. Epidemii COVID 19	☐
J. Špatné životní prostředí	☐	V. Genderovou nerovnost (znevýhodněné postavení žen)	☐
K. Omezování občanských práv a svobod v souvislosti s epidemií COVID 19	☐	W. Genderovou nerovnost (znevýhodněné postavení mužů)	☐
L. Vymahatelnost práva (práce soudů a policie)	☐	X. Jiné	☐

POKYN: Na otázku B03 odpovídejte jen, pokud jste jako jeden z největších problémů ČR (B02) či ve vaší obci (B01) vybrala CIZINCE A PŘÍSTĚHOVALCE:

B03. Soužití s CIZINCI A PŘÍSTĚHOVALCI ve vaší obci či v ČR považujete za problematické. Hlavní příčiny problémů v tomto soužití spatřujete:

Označte jen jednu odpověď!

1) Na straně české společnosti	①	②	③	④	⑤
2) Na obou stranách rovnoměrně					
3) Na straně cizinců a přistěhovalců					
4) Soužití s cizinci a přistěhovalci nepovažují za problematické					
5) Nevím					

POKYN: Na otázku B04 odpovídejte jen, pokud jste jako jeden z největších problémů ČR (B03) či ve vaší obci (B01) vybrala Soužití s romskou menšinou:

B04. Soužití s romskou menšinou ve vaší obci či v ČR považujete za problematické. Hlavní příčiny problémů v tomto soužití spatřujete:

1) Na straně české společnosti	①	②	③	④	⑤
2) Na obou stranách rovnoměrně					
3) Na straně Romů					
4) Soužití s Romy nepovažuji za problematické					
5) Nevím					

Označte jen jednu odpověď!

POKYN: ODPOVÍDAJÍ VŠICHNI

B05. Byla byste ochoten/a přijmout Roma / Romku...

Označte jednu variantu, která nejlépe odpovídá nejvyšší míře vámi akceptovatelné sociální blízkosti.

1) do nejbližšího příbuzenstva na základě sňatku							
2) do okruhu svých nejlepších přátel							
3) jako souseda	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
4) jako spolupracovníka v zaměstnání							
5) jako občana tohoto státu							
6) jako návštěvníka tohoto státu							
7) vyhostil(a) bych ho z naší republiky							

B06. Nyní se prosím odpoutejte od problémů České republiky a zamyslete se nad problémy celosvětovými. Za největší problémy současného světa považují ...

Označte maximálně 5 možností.

A. Globální oteplování (změna klimatu)	☐	L. Konzumní způsob života	☐
B. Nemoci (AIDS a jiné, mimo COVID 19)	☐	M. Terorismus	☐
C. Pandemie COVID 19	☐	N. Globalizaci	☐
D. Špatné mezilidské vztahy	☐	O. Nedemokratické režimy	☐
E. Chudobu v rozvojových zemích	☐	P. Přelidnění	☐
F. Rasismus	☐	Q. Negratnost	☐
G. Války a konflikty	☐	R. Náboženství	☐
H. Migraci	☐	S. Špatné fungování mezinárodních organizací (OSN, EU)	☐
I. Špatné životní prostředí	☐	T. Sociální a majetkové rozdíly	☐
J. Drog	☐	U. Negativní vlivy a dezinformace médií	☐
K. Nedostatečnou ochranu lidských práv	☐	V. Jiné	☐

SEKCE B2. ANGAŽOVANOST

B07. Zamyslete se prosím opět nad problémy, které vidíte ve vaší obci a v České republice. Máte pocit, že je vlastní aktivitou můžete ovlivnit?

1) Určitě ano					
2) Spíše ano	①	②	③	④	⑤
3) Spíše ne					
4) Určitě ne					
5) Nevím					

Označte jen jednu odpověď!

B08. Zamyslete se prosím opět nad problémy, které vidíte ve vaší obci a v České republice. Máte pocit, že je vlastní aktivitou můžete ovlivnit?

1) Už se o to snažím			
2) Chystám se to udělat	①	②	③
3) Nechystám se to dělat			

Označte jen jednu odpověď!

B09. Už jste někdy ohledně nějakého problému ve vaší obci či v České republice...

Označte libovolný počet možností.

A. Podepsal/a <u>petici - fyzicky</u>	☐
B. Podepsal/a petici - online	☐
C. Napsal/a politikovi či straně	☐
D. Aktivně se zúčastnil/a nějaké diskuse a přednášky	☐
E. Aktivně se zúčastnil(a) online diskuse	☐
F. Zrealizovali aktivitu se spolužáky apod., která se týkala nějakého problému v obci	☐
G. Zúčastnil/a se demonstrace	☐

B010. V čem spatřujete důvod malé osobní občanské angažovanosti mladých lidí, jako jste Vy?

Označte maximálně 3 hlavní příčiny:

- A. Angažovat se je zbytečné, stejně nelze nic změnit ☐
- B. Obecná lhostejnost mladých lidí ☐
- C. Strach z posměchu vrstevníků kvůli odlišnému chování ☐
- D. Malá informovanost – neví, jak a kde se zapojit ☐
- E. Znechucení politikou a společenským děním ☐
- F. Přehlcení možnostmi, které současný svět nabízí ☐
- G. Příliš vlastních problémů (osobních, rodinných, finančních apod.) ☐
- H. Nedostatek času ☐
- I. Důležitější je zábava a osobní úspěch ☐
- J. Příliš mnoho času stráveného na internetu (např. Facebook) ☐
- K. Chybí vzory a autority ☐
- L. Nedostatek vedení, motivace a podnětů od rodičů ☐
- M. Nedostatek vedení, motivace a podnětů ve škole ☐
- N. Mladí lidé mají hodně aktivit, které mají z jejich pohledu větší prioritu ☐
- O. Mladí lidé mají hodně aktivit a nemají čas se jim věnovat pořádně ☐
- P. Problém vidím v něčem jiném, vypište: ☐
- Q. Nemyslím si, že je osobní angažovanost mladých lidí malá ☐

B011. Dovedete si představit, že se v budoucnu stanete místním, regionálním nebo celostátním politikem?

- 1) Určitě ano ☐ ① ☐ ② ☐ ③ ☐ ④ ☐ ⑤
- 2) Spíše ano ☐
- 3) Spíše ne ☐
- 4) Určitě ne ☐
- 5) Nevím ☐ Označte jen jednu odpověď!

B012. Plánujete stát se členem politické strany?

- 1) Určitě ano ☐ ① ☐ ② ☐ ③ ☐ ④ ☐ ⑤
- 2) Spíše ano ☐
- 3) Spíše ne ☐
- 4) Určitě ne ☐
- 5) Nevím ☐ Označte jen jednu odpověď!

SEKCE C. ZDROJE INFORMACÍ**C01. Domníváte se, že o aktuálních společenských a politických tématech máte dostatek informací?**

- 1) Určitě ano ☐ ① ☐ ② ☐ ③ ☐ ④
- 2) Spíše ano ☐
- 3) Spíše ne ☐
- 4) Určitě ne ☐ Označte jen jednu odpověď!

C02. O aktuálních společenských a politických tématech, která mě zajímají, se nejčastěji dozvídám ...

Můžete označit více odpovědí!

C03. Který zdroj z předchozí otázky (C02.) je Vaším nejčastějším zdrojem informací?

Označte jen jednu možnost!

	C02 (možnost max. tří odpovědí)	C03 (možnost jedné odpovědi)
A. Od rodinných příslušníků	☐	☐
B. Od kamarádů a známých	☐	☐
C. Ze školní výuky	☐	☐
D. Z online zpravodajských serverů a portálů	☐	☐
E. Ze sociálních sítí	☐	☐
F. Z televize	☐	☐
G. Z novin a časopisů	☐	☐
H. Z rádia	☐	☐
I. Odjinud	☐	☐

POKYN: C04, C05, C06 odpovídejte jen, pokud se dozvídáte o aktuálních tématech ze sociálních sítí (zaškrtni jste C02 E)

C04. Jak často se na sociálních sítích dozvídáte o aktuálních společenských problémech a otázkách z ...

V každém řádku musí být označena jen jedna odpověď!

	často	občas	zřídka či vůbec
A. postů přátel popisujících nějakou zkušenost či téma	☐ ①	☐ ②	☐ ③
B. sdíleného postu člověka, kterého neznáte	☐ ①	☐ ②	☐ ③
C. odkaz na článek v on-line zpravodajství	☐ ①	☐ ②	☐ ③
D. posty politických stran či skupin zaměřených na některá společenská témata	☐ ①	☐ ②	☐ ③

C05. Nolik důvěřujete těmto zdrojům informací na sociálních sítích

V každém řádku musí být označena jen jedna odpověď!

	Většinou důvěřuji	Většinou nedůvěřuji	Nevím
A. posty přátel popisující nějakou zkušenost či téma	①	②	③
B. sdílený post člověka, kterého neznáte	①	②	③
C. odkaz na článek v on-line zpravodajství	①	②	③
D. posty politických stran či skupin zaměřených na některá společenská témata	①	②	③

C06. Pokud se na sociálních sítích setkáte s informací, která ODPOVÍDÁ vašim názorům a pohledu na svět, tak si ji:

A) 1) Vždy ještě ověřím	①	②	③	④
2) Většinou ještě ověřím				
3) Většinou již neověřuji				
4) Nikdy už neověřuji				

Označte jen jednu odpověď!

C06. Pokud se na sociálních sítích setkáte s informací, která NEODPOVÍDÁ vašim názorům a pohledu na svět, tak si ji:

B) 1) Vždy ještě ověřím	①	②	③	④
2) Většinou ještě ověřím				
3) Většinou již neověřuji				
4) Nikdy už neověřuji				

Označte jen jednu odpověď!

ODPOVÍDAJÍ VŠICHNI

C07. Jak často se na sociálních sítích dozvídáte o aktuálních společenských problémech a otázkách z ...

V každém řádku musí být označena jen jedna odpověď!

	často	občas	zřídka či vůbec
A. Privátní TV (Nova, Prima, Barrandov)	①	②	③
B. Veřejnoprávní TV (Česká televize)	①	②	③
C. Privátní rozhlasové stanice (Impuls, Frekvence 1)	①	②	③
D. Veřejnoprávní rozhlas (ČRo)	①	②	③
E. Hlavní zpravodajské online servery (iDNES, Novinky, Aktuálně, apod.)	①	②	③
F. Alternativní weby (Parlamentní listy, Aspoň , AC24, atd.)	①	②	③
G. Blogy různých autorů	①	②	③
H. Zpravodajské / seriózní deníky (MF DNES, LN, Právo, Deník)	①	②	③
I. Zábavní / bulvární deníky (Blesk, Aha!)	①	②	③
J. Časopisy	①	②	③

C08. Nolik důvěřujete informacím ve zpravodajství a publicistice v následujících typech médií?

V každém řádku musí být označena jen jedna odpověď!

	důvěřuji	nedůvěřuji	nevím
A. Privátní TV (Nova, Prima, Barrandov)	①	②	③
B. Veřejnoprávní TV (Česká televize)	①	②	③
C. Privátní rozhlasové stanice (Impuls, Frekvence 1)	①	②	③
D. Veřejnoprávní rozhlas (ČRo)	①	②	③
E. Hlavní zpravodajské online servery (iDNES, Novinky, Aktuálně apod.)	①	②	③
F. Alternativní weby (Parlamentní listy, Aspoň , AC24, atd.)	①	②	③
G. Blogy různých autorů	①	②	③
H. Zpravodajské/Seriózní deníky (MF DNES, LN, Právo, Deník)	①	②	③
I. Zábavní / Bulvární deníky (Blesk, Aha!)	①	②	③
J. Časopisy	①	②	③

SEKCE D. POLITICKÉ PREFERENCE

D1. Představte si, že by se příští týden konaly volby do Poslanecké sněmovny a Vy byste v nich mohl(a) volit. Zúčastnil(a) byste se voleb?

1) Určitě ano					
2) Spíše ano	①	②	③	④	⑤
3) Spíše ne					
4) Určitě ne					
5) Nevím					

Označte jen jednu odpověď!

PRO TY, KTEŘÍ NA OT. D01 ODPOVĚDĚLI „Spíše ne“, „Určitě ne“ nebo „Nevím“:

D2. Jaké jsou hlavní důvody, proč byste se voleb nezúčastnil(a) nebo s účastí váhal(a)?

Označte maximálně 3 možnosti.

A. Nedokázal(a) bych si vybrat stranu	☐	F. V politice mi chybí mladí lidé, s kterými bych se ztotožnil(a)	☐
B. Nemá to cenu – můj hlas politiku stejně nezmění	☐	G. Velká část z mé rodiny volit nechodí	☐
C. O politiku se vůbec nezajímám	☐	H. Nevěděl(a) bych, jak a kde v místě svého bydliště volit	☐
D. Nemám důvěru ve stávající politické strany a politiky	☐	I. Jiný důvod (vypíšte)	☐
E. Strana, kterou preferuji, by měla malou šanci na vstup do Sněmovny	☐		

PRO TY, KTERÝ NA OT. D01 ODPOVĚĎELI „Určitě ano“, „Spíše ano“, „Spíše ne“ nebo „Nevím“:

D3. Pokud byste se voleb do Poslanecké sněmovny zúčastnil(a), jakou stranu či hnutí byste nejspíše volil(a)?

Název politické strany / hnutí: _____

Nevím / nepamatuji si jméno strany

PRO VŠECHNY

D4. Představte si, že byste si při hlasování do Poslanecké sněmovny vybíral(a) jednu z následujících stran. Pokud byste se voleb zúčastnil(a), jakou stranu či hnutí byste nejspíše volil(a)? Můžete uvést stejnou stranu jako v otázce D3, ale i stranu jinou, pokud jste po přečtení seznamu stran změnil(a) názor.

Označte jen jednu odpověď!

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 97 99

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

1) ANO 2011	8) Občanská demokratická strana (ODS)
2) Česká pirátská strana (Piráti)	9) Trikolóra
3) Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)	10) Strana zelených (SZ)
4) Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS)	11) Svoboda a přímá demokracie Tomia Okamury
5) Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)	12) TOP 09
6) Lidovci (KDU-ČSL)	97) Jinou stranu
7) Starostové a nezávislí (STAN)	99) Nevím, koho bych volil(a) / nedokážu vybrat stranu

SEKCE E. ČESKOSLOVENSKÁ HISTORIE

E1. Myslím si, že život v socialistickém Československu (1948-1989) byl ve srovnání se současností ...

1) Mnohem lepší					
2) Spíše lepší	①	②	③	④	⑤
3) Podobný					
4) Spíše horší					
5) Mnohem horší					

Označte jen jednu odpověď!

E2. Život lidí v socialistickém Československu podle Vás byl...

1) Velmi dobrý					
2) Spíše dobrý	①	②	③	④	⑤
3) Spíše špatný					
4) Velmi špatný					
5) Nevím, nedokážu odpovědět					

Označte jen jednu odpověď!

E3. Život lidí v socialistickém Československu podle Vás byl...

1) Velmi dobrý					
2) Spíše dobrý	①	②	③	④	⑤
3) Spíše špatný					
4) Velmi špatný					
5) Nevím, nedokážu odpovědět					

Označte jen jednu odpověď!

E4. Myslím, že o období od roku 1948 do roku 1989 v Československu toho vím ...

1) Dost				
2) Málo	①	②	③	④
3) Téměř nic				
4) Nedokážu posoudit				

Označte jen jednu odpověď!

E5. Odkud čerpáte znalosti o životě v Československu v letech 1948–1989?

Můžete označit max 3 možnosti!

E6. Který zdroj z předchozí otázky je Vaším nejčastějším zdrojem informací?

Označte jen jednu možnost!

	E05 (možnost více odpovědí)	E06 (možnost jedné odpovědi)
A. Od rodičů	☐	☐
B. Od prarodičů	☐	☐
C. Od kamarádů a známých	☐	☐
D. Ze školní výuky	☐	☐
E. Z internetu (server, blogy sociální sítě, atd.)	☐	☐
F. Z tradičních médií (televize, tisk, rádio)	☐	☐
G. Z filmů a televizních seriálů	☐	☐
H. Z knih	☐	☐
I. Odjinud	☐	☐
J. Odnikud – takřka žádné informace nemám	☐	☐

E7. O období od roku 1948 do roku 1989 v Československu...

Označte jen jednu odpověď!

1) Se chci dozvědět více			
2) Se nechci dozvědět více	①	②	③
3) Nemám jednoznačný názor			

SEKCE F. SPOKOJENOST S ŽIVOTEM A SE ŠKOLOU

F1. Vyjádřete na stupnici, jak jste momentálně ve svém životě spokojený(á). Označte odpovídající číslo na stupnici.

velmi spokojen/a

velmi nespokojen/a

① ② ③ ④ ⑤

F2. Označte (známkou 1 až 5 jako ve škole) Vaši spokojenost se školou, kam chodíte, co se týká kvality vzdělávání.

①

②

③

④

⑤

POKYN: POKUD JSTE V PŘEDCHOZÍ OTÁZCE UVEDL/A ZNÁMKU 3–5, POKRAČUJTE OT. F3. OSTATNÍ POKRAČUJÍ F4.

F3. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl(a) horší známkou než 2, napište hlavní důvody, proč jste ve škole nespokojený/nespokojená:

Označte maximálně 3 možnosti.

- A. Vybral(a) jsem si špatný obor ☐
- B. Výuka je příliš náročná ☐
- C. Výuka je příliš lehká ☐
- D. Obecně ~~mně~~ nebaví se učit ☐
- E. Co se učíme, ~~nevyužiji~~ v reálném životě ☐
- F. Učitelé nepodávají látku zábavně ☐
- G. Učitelé přistupují k žákům arogantně ☐
- H. Učitelé přistupují k žákům jako k dětem ☐
- I. Neoblíbil(a) jsem si své spolužáky ☐
- J. Moji spolužáci se ke mně nechovají dobře ☐
- K. Jiné ☐

F4. Co by podle vás měla škola studenta naučit?

Označte *maximálně 5 dovedností*, které považujete pro svůj budoucí život za nejdůležitější.

- A. Mluvit cizím jazykem ☐
- B. Umět veřejně vystupovat ☐
- C. Kriticky myslet ☐
- D. Vyhledávat a zpracovávat informace ☐
- E. Umět vyjádřit svůj názor ☐
- F. Získat praktické dovednosti ☐
- G. Řešit problémy ☐
- H. Diskutovat ☐
- I. Přijímat jinakost ☐
- J. Získat základní vědomosti ☐
- K. Spolupracovat s dalšími spolužáky / lidmi ☐
- L. Být schopný orientovat se v dění ve společnosti, ve světě ☐
- M. Být tvůrčí ☐
- N. Pracovat se svými emocemi ☐
- O. Finanční gramotnost ☐
- P. Mediální gramotnost ☐
- Q. Zvolit si další životní směr (školu, profesi) ☐

F5. Člověk se dívá do budoucnosti s určitými obavami nebo s určitými nadějemi. Co u Vás dnes převažuje?

- 1) Rozhodně obavy ☐
- 2) Spíše obavy ☐
- 3) Spíše naděje ☐
- 4) Rozhodně naděje ☐
- 5) Nevím ☐

Označte jen jednu odpověď!

F6. Do jaké míry souhlasíte s následujícími tvrzeními?

V každém řádku označte číslo, které nejlépe odpovídá vašemu názoru: 1=velmi silný souhlas, 2=silný souhlas, 3=spíše souhlas, 4=ani souhlas, ani nesouhlas, 5=spíše nesouhlas, 6=silný nesouhlas, 7=velmi silný nesouhlas. V každém řádku musí být označena jen jedna odpověď!

A. Děti by se od školních let měly učit respektovat politiky.

Velmi silný souhlas	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	Velmi silný nesouhlas
---------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

B. Naše země potřebuje pro dobré fungování především disciplínu.

Velmi silný souhlas	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	Velmi silný nesouhlas
---------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

C. S nebezpečnými lidmi je třeba jednat tvrdě.

Velmi silný souhlas	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	Velmi silný nesouhlas
---------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

D. Naše země nutně potřebuje silné vůdce.

Velmi silný souhlas	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	Velmi silný nesouhlas
---------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

E. Naše společnost potřebuje přísnější zákony.

Velmi silný souhlas	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	Velmi silný nesouhlas
---------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

F. Potřebujeme úředníky, kteří umí řídit společnost pevnou rukou.

Velmi silný souhlas	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	Velmi silný nesouhlas
---------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

G. Některým lidem je třeba zabránit všemi prostředky, aby vstoupili do politiky.

Velmi silný souhlas	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	Velmi silný nesouhlas
---------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

H. Žádná vlastnost není pro dobré fungování společnosti důležitější než poslušnost.

Velmi silný souhlas	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	Velmi silný nesouhlas
---------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

I. Aby naše společnost fungovala co nejlépe, musíme se zbavit kverulantů, kteří vše jen zpochybňují.

Velmi silný souhlas	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	Velmi silný nesouhlas
---------------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------------------

SEKCE G. DEMOKRACIE A MEZINÁRODNÍ POLITIKA

G1. Co se vám vybaví, když se řekne demokracie:

Vypíšte?

G2. S jakým z následujících výroků souhlasíte?

Označte jen jednu odpověď!

- 1) Demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády
- 2) Za určitých okolností může být autoritativní způsob vládnutí lepší než demokratický
- 3) Pro lidi, jako jsem já, je jedno, zda máme demokratický nebo nedemokratický režim
- 4) Nevím

①	②	③	④
---	---	---	---

G3. To, že jsme součástí Evropské unie, hodnotím...

- 1) Kladně
- 2) Spíše kladně
- 3) Spíše záporně
- 4) Záporně
- 5) Nemám jasný názor

Označte jen jednu odpověď!

G4. Souhlasíte s členstvím České republiky v NATO?

- 1) Určitě ano
- 2) Spíše ano
- 3) Spíše ne
- 4) Určitě ne
- 5) Nevím

Označte jen jednu odpověď!

SEKCE H. SOCIODEMOGRAFIE

H1. Životní úroveň své rodiny považuji za ...

- 1) Velmi vysokou
- 2) Spíše vysokou
- 3) Střední
- 4) Spíše nízkou
- 5) Velmi nízkou

Označte jen jednu odpověď!

H2. Nejvyšší dosažené vzdělání otce: 1) Základní 2) Střední nebo vyučena bez maturity 3) Střední nebo vyučena s maturitou 4) vysokoškolské ① ② ③ ④	H2A. Nejvyšší dosažené vzdělání matky: 1) Základní 2) Střední nebo vyučena bez maturity 3) Střední nebo vyučena s maturitou 4) vysokoškolské ① ② ③ ④
--	--

H3. Jsem? 1) Muž / chlapec 2) Žena / dívka	Možnost jen jedné odpovědi! ① ②
---	---

H4. Kolik je vám let? 1) 15 let 2) 16 let 3) 17 let 4) 18 let 5) 19 let 6) 20 let	Označte jen jednu odpověď! ① ② ③ ④ ⑤ ⑥
--	--

H5. Moje třída patří do následujícího typu školy:	Označte jen jednu odpověď! ① ② ③ ④
--	--

H6. Velikost města/obce, ve které bydlím, je ... 1) Do 1.000 obyvatel 2) 1.000 - 5.000 obyvatel 3) 5.000 - 10.000 obyvatel 4) 10.000 - 100.000 obyvatel 5) Nad 100.000 obyvatel	Označte jen jednu odpověď! ① ② ③ ④ ⑤
---	---

H7. Bydlím v kraji...	(možnost jedné odpovědi) 1234567891011121314 ○○○○○○○○○○○○○○ 1) Praha 2) Středočeský 3) Plzeňský 4) Karlovarský 5) Ústecký 6) Liberecký 7) Královéhradecký 8) Pardubický 9) Vysočina 10) Jihočeský 11) Jihomoravský 12) Zlínský 13) Olomoucký 14) Moravskoslezský
------------------------------	--

H8. Dotazník jste vyplňoval(a) 1) Samostatně 2) Samostatně – s mírnou pomocí / radami spolužáků 3) Ve spolupráci se spolužáky	Možnost jen jedné odpovědi! ① ② ③
---	--

H9. Nakolik jste rozuměl(a) otázkám v dotazníku? 1) Vždy či takřka vždy jsem rozuměl(a) 2) Některým otázkám jsem nerozuměl(a) 3) Řadě či většině otázek jsem nerozuměl(a)	Možnost jen jedné odpovědi! ① ② ③
---	--

Za vyplnění dotazníku Vám děkujeme.

Česká republika

FOCUS - Marketing & Social Research

Vrchlického sad 4

602 00 Brno

tel.: +420 532 191 470

fax: +420 532 191 475

e-mail: info@focus-agency.cz

www.focus-agency.cz

Slovenská republika

FOCUS - Marketing & Social Research

Sládkovičova 4

810 00 Bratislava

tel.: +421 252 931 366

fax: +421 252 931 378

e-mail: info@focus-research.sk

www.focus-research.sk

Dávame dátum smysl

... již více než 20 let!